

**Prispevki k
didaktiki zgodovine**

Letnik XIX

3/2021

Univerza v Ljubljani
**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

*Letnik 19, številka 3
2021*

*Prispevki
k didaktiki zgodovine*

Vsi prispevki so avtorska dela in niso lektorirani.

ISSN: 1581-8721 (elek. verzija)

*Oddelek za zgodovino
Filozofske fakultete*

Kazalo

<i>Predgovor</i>	4
TINKARA STARČEK: RENESANSA	6
LARA OŠTRBENK IN TAMARA ŠTERK: FRANCOSKA REVOLUCIJA	47
JURE PAVŠEK IN URBAN PIPAN: KMEČKI UPORI, EPIDEMIJE IN NARAVNE NESREČE	97
JURE KAPUS IN ROBERT RENER: REFORMACIJA IN PROTIREFORMACIJA NA SLOVENSKEM	137
NEŽA IN NIKA RADI: REFORMACIJA	176
<i>Avtorji prispevkov</i>	210

Predgovor

V študijskem letu 2020/21 so študentje 1. letnika magistrskega pedagoškega (eno in dvopredmetnega) študijskega programa zgodovine pripravili učne priprave za osnovne šole.

Tako so v pričujoči reviji objavljene učne priprave z vsemi prilogami, ki se lahko uporabljajo v osnovnih šolah pri zgodovini.

Vse učne priprave se nanašajo na učbenik: Razpotnik Miranda, J. in Plazar, A. (2020). Potujem v preteklost 8: Učbenik za zgodovino v 8. razredu osnovne šole. Ljubljana: Založba Rokus Klett, d.o.o..

Učne priprave niso lektorirane.

Urednica: Danijela Trškan

UČNE PRIPRAVE

Univerza na Ljubljani
**FILZOZOFESKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Didaktika zgodovine I

**UČNA PRIPRAVA:
RENEŠANSA**

IME IN PRIIMEK: Tinkara Starček

DATUM: 6. 5. 2021

I. OSNOVNI PODATKI:

Šola:	Osnovna šola	
Razred:	8. razred	
Datum:	6. 5. 2021	
Predmet:	Zgodovina	
Učna tema	Širša tema iz učnega načrta:	Meje znanega sveta se razširijo
	Poglavje iz učbenika:	Meje znanega sveta se razširijo
Učna enota – naslov učne ure:	Renesansa	
Učne oblike:	<ul style="list-style-type: none"> - frontalna učna oblika - individualna učna oblika 	
Učne metode:	<ul style="list-style-type: none"> - metoda razlage - metoda razgovora - metoda slikovne demonstracije - metoda besedne demonstracije - metoda dela s slikovnimi viri - metoda dela s pisnimi viri - metoda demonstracije gibljivih slik - metoda dela z gibljivimi slikami 	
Učne tehnike:	<ul style="list-style-type: none"> - zapisovanje zamisli (brainwriting) 	
Cilji iz učnega načrta:	<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> - "razložijo zgodovinske okoliščine, ki so vplivale na pojav (...) renesanse, - opišejo glavne značilnosti (...) renesanse, - opišejo primere renesančnih umetniških del in pojasnijo, kako so v njih odsevale zgodovinske okoliščine, - navedejo pomembne izume in znanstvene dosežke iz obdobja renesanse, - navedejo najpomembnejše zgodovinske osebnosti (...) renesanse" (Učni načrt, 2011, str. 15–16). 	
Cilji učne ure oz. pričakovani učni dosežki	Izobraževalni učni cilji	<p><i>Ob koncu učne ure učenec zna:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - pojasniti zgodovinske okoliščine, ki so vplivale na pojav renesanse, - opisati glavne značilnosti renesanse, - naštetati glavne renesančne umetnike in njihove umetnine, - pojasniti, kako se v umetniških delih kažejo renesančne značilnosti, - s pomočjo zemljevida razložiti širjenje renesančne umetnosti v Evropi, - primerjati srednjeveško in renesančno umetnost,

		<ul style="list-style-type: none"> - oceniti vpliv političnega dogajanja na renesančno umetnost.
	Funkcionalni učni cilji	<p><i>Ob koncu učne ure učenec zna:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - aktivno poslušati in opazovati, - odgovarjati na različne vrste vprašanj, - spoštljivo komunicirati, - upoštevati navodila, - uporabljati različne vire in razbirati informacije iz njih.
	Vzgojni učni cilji	<p><i>Ob koncu učne ure učenec zna:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - spoštovati vrednote, pomembne za življenje v sodobni demokratični družbi, - spoštovati kulturno dediščino in preteklost.
Učne etape:	<ul style="list-style-type: none"> - Uvajanje - Obravnavanje nove učne snovi - Urjenje - Ponavljanje 	
Vsebinski poudarki:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Značilnosti in širjenje renesanse 2. Renesančna arhitektura 3. Slikarstvo in kiparstvo v času renesanse 4. Književnost v času renesanse 	
Učna sredstva:	Učila:	<ul style="list-style-type: none"> - učbenik Potujem v preteklost 8 (Razpotnik, Jelka, Plazar, Anja, 2020, str. 22–25.) - videoposnetek (Gledališče Globe) - učno-delovni list - PowerPoint predstavitev
	Učni pripomočki:	<ul style="list-style-type: none"> - računalnik - Zoom - Mentimeter
Medpredmetne povezave z vsebinami:	slovenščina – roman, novela, poezija, dramatika; geografija – geografija Evrope, mesta; likovna vzgoja – perspektiva, slikarske tehnike, kompozicija, kip človeške figure, arhitekturni elementi, spoznavanje likovnoumetniških del; glasbena vzgoja – značilnosti renesančne glasbe; domovinska in državljanska kultura ter etika – etika in vrednote, identiteta	
Novi pojmi s pojasnilom:	<ul style="list-style-type: none"> - renesansa (evropski umetnostni slog v 15. in 16. stoletju, ki posnema antično umetnost) - perspektiva (upodabljanje predmetov, kot jih vidi opazovalec z določene točke) - kompozicija (sestava oz. sestavljanje delov v celoto) - novela (krajša pripoved) 	
Viri in literatura za učno pripravo:	Učni načrt	<i>Učni načrt. Program osnovna šola. Zgodovina. (2011). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo:</i>

	<p>http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/page/uploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_zgodovina.pdf (8. 4. 2021).</p>
Učna priprava	<p>Otič, M. idr. (2009). <i>Zgodovina 8: svet skozi čas: učbenik za zgodovino v osmem razredu osnovne šole</i>. Ljubljana: Mladinska knjiga.</p> <p>Studen, A. idr. (2014). <i>Koraki v času 8: učbenik za zgodovino v 8. razredu osnovne šole</i>. Ljubljana: DZS.</p> <p>Krumpak, A. (2016). <i>Novi vek: zgodovina za 8. razred osnovne šole</i>. Ljubljana: Modrijan.</p> <p>Razpotnik Miranda, J., Plazar, A. (2020). <i>Potujem v preteklost 8. Učbenik za zgodovino v 8. razredu osnovne šole</i>. Ljubljana: Rokus Klett.</p> <p>Mirjanič, A., idr. (2019). <i>Raziskujem preteklost 8. Učbenik za zgodovino v 8. razredu osnovne šole</i>. Ljubljana: Rokus Klett.</p> <p>Marjanič, A. idr. (2018). <i>Raziskujem preteklost 8. Delovni zvezek za zgodovino v 8. razredu osnovne šole</i>. Ljubljana: Rokus Klett.</p> <p>Razpotnik Miranda, J., Plazar, A. (2020). <i>Potujem v preteklost 8. Delovni zvezek za zgodovino v 8. razredu osnovne šole</i>. Ljubljana: Rokus Klett.</p> <p>Burke, P. (2004). <i>Evropska renesansa</i>. Prev. Marko Štuhec. Ljubljana: Založba *cf.</p>
PowerPoint	<p>DRSNICA 1</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sandro Botticelli: Rojstvo Venere https://www.visituffizi.org/es/obras-de-arte/el-nacimiento-de-venus-de-botticelli/ (11. 4. 2021). • Michelangelo: David Razpotnik Miranda, J., Plazar, A. (2020). <i>Potujem v preteklost 8. Učbenik za zgodovino v 8. razredu osnovne šole</i>. Ljubljana: Rokus Klett, str.23. • Leonardo da Vinci: Zadnja večerja https://www.britannica.com/topic/Last-Supper-fresco-by-Leonardo-da-Vinci (11. 4. 2021). • Pieter Bruegel: Boj med Pustom in Postom

[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Pieter Bruegel d. %C3%84. 066.jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Pieter_Bruegel_d._%C3%84._066.jpg) (11. 4. 2021).

- Jan van Eyck: Portret zakoncev Arnolfini
[https://sl.wikipedia.org/wiki/Slika:Jan van Eyck 001.jpg](https://sl.wikipedia.org/wiki/Slika:Jan_van_Eyck_001.jpg) (11. 4. 2021).
- Rafael: Poroka device
[https://sl.wikipedia.org/wiki/Raffaello Santi#/media/Slika:Raffaello - Spozalizio - Web Gallery of Art.jpg](https://sl.wikipedia.org/wiki/Raffaello_Santi#/media/Slika:Raffaello_-_Spozalizio_-_Web_Gallery_of_Art.jpg) (11. 4. 2021).

DRSNICA 5

Širjenje humanizma in renesanse v 15. in 16. stoletju

Zgodovinski atlas. Potovanje skozi čas in prostor. (2009). Prev. Dragan Potočnik. Ljubljana: Mladinska knjiga, str. 80.

DRSNICA 6

- Lorenzo Medici Veličastni
[https://en.wikipedia.org/wiki/Lorenzo de%27 Medici](https://en.wikipedia.org/wiki/Lorenzo_de%27_Medici) (11. 4. 2021).
- Francesco Sforza
[https://www.wikiwand.com/sl/Francesco I. Sforza](https://www.wikiwand.com/sl/Francesco_I._Sforza) (11. 4. 2021).

DRSNICA 7

- Dvor Ludovica Gonzage v Mantovi
<http://www.italianrenaissancesources.com/units/unit-8/essays/introduction/> (11. 4. 2021).

DRSNICA 9

- Katedrala sv. Vida v Pragi
<https://www.britannica.com/place/Saint-Vituss-Cathedral> (11. 4. 2021).
- Katedrala Santa Maria del Fiore v Firencah
<https://veniceevents.com/news-blogs/about-florence-cathedral> (11. 4. 2021).

DRSNICA 10

- Kraljeva poletna rezidenca v Pragi
[https://en.wikipedia.org/wiki/Renaissance architecture#/media/File:Prague Praha 2014 Holmstad Belvedere flott.jpg](https://en.wikipedia.org/wiki/Renaissance_architecture#/media/File:Prague_Praha_2014_Holmstad_Belvedere_flott.jpg) (11. 4. 2021).
- Mestna hiša v Antwerpnu

[https://sl.wikipedia.org/wiki/Slika:Antwerp town hall, 25 april 2007 1.jpg](https://sl.wikipedia.org/wiki/Slika:Antwerp_town_hall,_25_april_2007_1.jpg) (11. 4. 2021).

- Bazilika sv. Petra v Rimu
[https://en.wikipedia.org/wiki/St. Peter%27s Basilica](https://en.wikipedia.org/wiki/St._Peter%27s_Basilica) (11. 4. 2021).
- Palmanova
<https://val202.rtv slo.si/2021/02/kulturnice-639/> (11. 4. 2021).

DRSNICA 11

- Berlinghiero: Madona in otrok
https://www.metmuseum.org/toah/hd/iptg/hd_iptg.htm (11. 4. 2021).
- Leonardo da Vinci: Mona Lisa
<https://www.louvre.fr/en/explore/the-palace/from-the-mona-lisa-to-the-wedding-feast-at-cana> (11. 4. 2021).

DRSNICA 12

- Sandro Botticelli: Rojstvo Venere
<https://www.visituffizi.org/es/obras-de-arte/el-nacimiento-de-venus-de-botticelli/> (11. 4. 2021).
- Michelangelo: David
Razpotnik Miranda, J., Plazar, A. (2020). *Potujem v preteklost 8. Učbenik za zgodovino v 8. razredu osnovne šole*. Ljubljana: Rokus Klett, str. 23.
- Leonardo da Vinci: Zadnja večerja
<https://www.britannica.com/topic/Last-Supper-fresco-by-Leonardo-da-Vinci> (11. 4. 2021)
- Rafael: Poroka device
[https://sl.wikipedia.org/wiki/Raffaello_Santi#/media/Slika:Raffaello - Spozalizio - Web Gallery of Art.jpg](https://sl.wikipedia.org/wiki/Raffaello_Santi#/media/Slika:Raffaello_-_Spozalizio_-_Web_Gallery_of_Art.jpg) (11. 4. 2021)
- Leonardo da Vinci: Zračni vijak
https://www.mozaweb.com/sl/Extra-3D_animacije-Zracni_vijak_izum_Leonarda_da_Vincija_ok_oli_leta_1489-215837 (11. 4. 2021)

DRSNICA 13

- Pieter Bruegel: Boj med Pustom in Postom
[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Pieter Bruegel d. %C3%84. 066.jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Pieter_Bruegel_d._%C3%84._066.jpg) (11. 4. 2021).
- Jan van Eyck: Portret zakoncev Arnolfini

	<p>https://sl.wikipedia.org/wiki/Slika:Jan_van_Eyck_001.jpg (11. 4. 2021).</p> <ul style="list-style-type: none"> Albrecht Dürer: Avtoportret https://www.rtvsl.si/kultura/albrecht-duerer-in-tedaj-najsodobnejsa-medijska-tehnologija/242852 (11. 4. 2021). <p>DRSNICA 14 Kuga v Firencah 1348 https://commons.wikimedia.org/wiki/File:The_plague_of_Florence_in_1348,_as_described_in_Boccaccio%27s_Wellcome_L0004057.jpg (11. 4. 2021).</p> <p>DRSNICA 15 Francesco Petrarca: Pisma družini (odlomek) Petrarca, F. (1898). »Familiar Letters« v <i>Petrarch: The First Modern Scholar and Man of Letters</i>. Ur. James H. Robinson. New York: G. P. Putnam (Hanover Historical Texts Project), str. 64. https://history.hanover.edu/texts/petrarch/pet01.html (11. 4. 2021). Francesco Petrarca: Pismo Titu Liviju (odlomek) Petrarca, F. (1910). »Pismo Titu Liviju« v <i>Petrarch's Letters to Classical Authors</i>. Prev. Mario Conzenza. Chicago: The University of Chicago Press (Project Gutenberg), str. 101. https://www.gutenberg.org/files/47859/47859-h/47859-h.htm (11. 4. 2021).</p> <p>DRSNICA 16 Peter Burke: Evropska renesansa (odlomek) Burke, P. (2004). <i>Evropska renesansa</i>. Prev. Marko Štuhec. Ljubljana: Založba *cf, str. 10.</p> <p>DRSNICA 17 Don Kihot in Sančo Pansa https://en.m.wikipedia.org/wiki/File:Bronze_statue_of_Don_Quixote_and_Sancho_Panza.jpg (11. 4. 2021).</p>
Učno-delovni list	<p>Renesančna arhitektura</p> <ul style="list-style-type: none"> Katedrala v Strasbourgu https://en.wikipedia.org/wiki/Gothic_cathedrals_and_churches#/media/File:Strasbourg_Cathedral_Exterior_-_Diliff.jpg (11. 4. 2021). Cerkev Santa Maria della Consolazione

	<p>https://it.wikipedia.org/wiki/Tempio di Santa Maria della Consolazione#/media/File:Il Tempio.jpg (11. 4. 2021).</p> <p>Slikarstvo in kiparstvo v času renesanse Pieter Bruegel: Otroške igre https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/e/e5/Pieter Bruegel d. %C3%84. 041b.jpg (11. 4. 2021).</p>
Videoposnetek	<p>Gledališče Globe Krumpak, A. (2016). <i>Novi vek: zgodovina za 8. razred osnovne šole</i> (e-učbenik). Ljubljana: Modrijan, dodatno gradivo. https://www.mozaweb.com/sl/mblite.php?cmd=open&bid=SI-2419462&page=27 (11. 4. 2021).</p>

II. POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
(6 minut)	<p><i>Za začetek vam bom pokazala nekaj slik umetnin, vi pa si jih pozorno ogledjte.</i></p> <p>Pokažem jim slike na PPT, drsnica 1.</p>	Poslušajo in si ogledajo slike.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage. Metoda slikovne demonstracije.	Drsnica 1 Računalnik Zoom
	<p><i>Zdaj pa pripravite mobilne telefone. V brskalnik vpišite »Mentimeter«, izberite spletno stran www.mentimeter.com in vpišite kodo, ki jo vidite na zaslonu. Odgovorite na vprašanje »Katere so značilnosti prikazanih umetniških del?« z dvema asociacijama. Časa imate 2 minuti.</i></p>	Poslušajo in pripravijo mobilne telefone.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	Računalnik Zoom Mentimeter
	<p>Spremljam nastajanje asociacijskega oblaka na Mentimetru.</p>	Vpisujejo svoje odgovore na Mentimeter.	Individualna učna oblika. Metoda dela s slikovnimi viri. Zapisovanje zamisli.	Računalnik Zoom Mentimeter
	<p>Učencem pokažem asociacijski oblak, ki je nastal. Glede na značilnosti, ki so jih navedli, oziroma po potrebi dopolnim ter jim povem, da so to značilnosti renesančne umetnosti.</p> <p><i>Značilnosti, ki ste jih navedli, se pojavljajo pri umetniških delih iz obdobja renesanse. Danes bomo torej govorili o renesansi. Renesansa pa je tesno povezana s humanizmom, o katerem ste se veliko naučili prejšnjo uro, zdaj pa bomo še malo ponovili.</i></p>	Poslušajo in si ogledajo asociacijski oblak.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage. Metoda demonstracije (Mentimeter).	Računalnik Zoom Mentimeter
	<p>Pokažem jim vprašanja za ponovitev na PPT.</p> <p><i>Kaj je humanizem?</i></p>	Odgovorijo: <i>Humanizem je</i>	Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.	Drsnica 2

<p><i>Katere so osnovne ideje humanizma?</i></p> <p><i>Kateri izum je bistveno pripomogel k širjenju humanističnih idej?</i></p>	<p><i>filozofsko idejno gibanje.</i></p> <p><i>Odgovorijo: Poudarjanje pomena človeka, raziskovanje narave in človeka, kritično razmišljanje in osebni odnos do Boga.</i></p> <p><i>Odgovorijo: Tiskalni stroj.</i></p>		
<p><i>Danes pa boste spoznali:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1. Značilnosti in širjenje renesanse</i> <i>2. Renesančno arhitekturo</i> <i>3. Slikarstvo in kiparstvo v času renesanse</i> <i>4. Književnost v času renesanse</i> <p><i>Na koncu učne ure boste znali pojasniti zgodovinske okoliščine, ki so vplivale na pojav renesanse, opisati glavne značilnosti renesanse, naštetih glavne renesančne umetnike in njihove umetnine, pojasniti, kako se v umetniških delih kažejo renesančne značilnosti, s pomočjo zemljevida razložiti širjenje renesančne umetnosti v Evropi, primerjati srednjeveško in renesančno umetnost in oceniti vpliv političnega dogajanja na renesančno umetnost.</i></p> <p><i>Pošljem jim učno-delovni list. V Klepet sem vam poslala učni list, ki ga odprite in imejte pripravljenega, saj ga bomo sproti reševali.</i></p>	<p><i>Poslušajo in pripravijo učni list.</i></p>	<p><i>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</i></p>	<p><i>Drsnica 3</i></p> <p><i>Priloga 1: učno-delovni list</i></p>

**GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / URJENJE IN SPROTNO PONAVLJANJE
ALI SPROTNO PREVERJANJE**

1. VSEBINSKI POUDAREK: Značilnosti in širjenje renesanse	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
(10 minut)	<p><i>Humanizem je v ospredje postavil človeka kot posameznika, navdih pa so iskali v antiki, kar je pripeljalo do razcveta umetnosti. To umetniško gibanje imenujemo renesansa, kar izvira iz francoske besede za ponovno rojstvo oziroma prepород. Gre za ponovno rojstvo antike, človeka in njegove svobode. Renesansa je trajala od 14. do 17. stoletja, njen višek pa je bil v 15. in 16. stoletju.</i></p>	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	Drsnica 4
	<p><i>Zemljevid prikazuje smeri širjenja renesanse in glavna renesančna središča.</i></p> <p><i>Od kod so se širile renesančne ideje?</i></p> <p><i>Kje so bila glavna središča renesančne umetnosti?</i></p>	<p>Poslušajo in si ogledajo zemljevid.</p> <p>Odgovorijo: <i>Iz Italije.</i></p> <p>Odgovorijo: <i>V Firencah, Rimu, Benetkah, Baslu, Strasbourgu, Pragi, Alcalá de Henares, Parizu, Leidnu, Londonu</i></p> <p>...</p>	Frontalna učna oblika. Metoda dela s slikovnimi viri.	Drsnica 5
	<p><i>Renesansa se je kot humanizem pojavila na Apeninskem polotoku v današnji Italiji, ki je bila takrat razdrobljena na mestne državice npr. Firenze, Benetke, Genova, Milano. V teh mestnih državicah so na oblast s pomočjo svojega bogastva prišli bogati trgovci, ki so trgovali s tekstilom, začimbami, soljo, vinom, oljem ter se ukvarjali z bančništvom, še posebej pa so obogateli v križarskih vojnah, saj so trgovske ladje vozile križarske vojske proti Jeruzalemu.</i></p>	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	

<p><i>Zakaj je izvor renesanse ravno v današnji Italiji?</i></p>	<p>Odgovorijo: <i>Ker so bogati trgovci hoteli živeti v lepih, okrašenih hišah.</i></p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.</p>	
<p><i>Ti bogati trgovci so hoteli tudi živeti v skladu s svojim premoženjem – v lepih hišah z lepimi vrtovi s kipi, udobnim pohištvom in sobno dekoracijo. Srednjeveška umetnost se jim je zdela preveč toga, mračna in nesproščena, zato so začeli podpirati mlade umetnike, ki so navdih za svoje stvaritve iskali drugje – v antiki. Tako so postali njihovi mecen, to pomeni, da so jim pomagali z denarjem in s svojim ugledom. Dve najpomembnejši družini mecenov sta bili Medičejci v Firencah in družina Sforza v Milanu. V 16. stoletju pa so mecen postali tudi papeži. Na prvi sliki vidite Lorenza Medičejskega, najpomembnejšega podpornika renesančne umetnosti v Firencah, na drugi sliki pa Francesco Sforza iz Milana.</i></p>	<p>Poslušajo in si ogledajo slike.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razgovora. Metoda slikovne demonstracije.</p>	<p>Drsnica 6</p>
<p><i>Na kakšen način mislite, da se je renesančna umetnost širila po Evropi?</i></p>	<p>Odgovorijo: <i>S pomočjo tiska, s potovanji umetnikov.</i></p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.</p>	
<p><i>Kot ste ugotovili, se je renesančna umetnost razširila tudi v druge dele Evrope. Podobno kot za širjenje humanističnih idej, je bil tudi za širjenje renesančne umetnosti izredno pomemben izum tiska.. Poleg tega so umetniki iz vse Evrope potovali v Italijo in se tam navdušili za renesančno umetnost. Pa tudi številni evropski kralji so na svoje dvore vabili renesančne umetnike, ki so nato ustvarjali v deželi, v katero so prišli in navdušili še domače umetnike. Na sliki vidite enega tovrstnih renesančnih dvorov – Ludovica Gonzage v Mantovi.</i></p>	<p>Poslušajo in si ogledajo slike.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razgovora. Metoda slikovne demonstracije.</p>	<p>Drsnica 7</p>
<p><i>Poglejmo si nekaj splošnih značilnosti, ki veljajo za vse</i></p>	<p>Poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika.</p>	<p>Drsnica 8</p>

<p><i>umetnosti v renesansi, v nadaljevanju pa si bomo podrobneje pogledali še značilnosti posameznih umetnosti.</i></p> <p><i>Glavne značilnosti so bile: realistične upodobitve, umetniki slavijo človeško telo, zlasti kiparstvo je posnemalo antične kipe, pojavljati se začnejo tudi neverski motivi, čeprav verski še zmeraj prevladujejo, uvajanje novih tehnik v slikarstvo in gradnjo.</i></p>		Metoda razlage.	
<p><i>Pripravite si učne liste, ki sem vam jih poslala. Samostojno rešite nalogo 1 na učnem listu. Časa imate 1 minuto.</i></p>	Poslušajo in pripravijo učne liste.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	
<p>Spremljam samostojno delo učencev, opazujem, če gledajo v zaslon in tipkajo.</p>	Rešujejo nalogo na učnem listu.	Individualna učna oblika.	Priloga 1: učno-delovni list
<p><i>Skupaj bomo pregledali rešitve. Poklicala bom nekoga, ki bo prebral rešitev, če ne bo pravilna, jo bomo popravili oziroma dopolnili.</i></p>	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	
<p>Poslušam in preverjam pravilnost, če je rešitev pravilna, jo potrdim, sicer jo popravim oziroma dopolnim.</p>	<p>Preberejo rešitve:</p> <p><i>Realistične upodobitve, umetniki slavijo človeško telo, kiparstvo posnema antične kipe, pojavljati se začnejo neverski motivi, čeprav verski še prevladujejo, uvajanje novih tehnik v slikarstvo in arhitekturo.</i></p>	Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.	Priloga 2: rešen učno-delovni list

2. VSEBINSKI POUDAREK: Renesančna arhitektura	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
(7 minut)	<p><i>Oglejte si stavbi na slikah.</i></p> <p><i>Kakšni se vam zdita?</i></p> <p><i>Ste že kdaj bili v kateri od takšnih stavb?</i></p> <p><i>Kako ste se počutili?</i></p> <p><i>Kakšne razlike opazite med stavbama?</i></p>	<p>Ogledajo si slike.</p> <p>Odgovorijo: <i>Lepi. Ena je večja, druga pa manjša.</i></p> <p>Odgovorijo: <i>Ja.</i></p> <p>Odgovorijo: <i>V manjši prijetno, večja pa je strašljiva.</i></p> <p>Odgovorijo: <i>Ena je višja, bolj ošpičene stolpe ima, druga ima več oken.</i></p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda dela s slikovnimi viri.</p>	<p>Drsnica 9</p>
	<p><i>V poznem srednjem veku je v stavbarstvu prevladoval gotski slog z mogočnimi katedralami, ki so poudarjale božjo veličino in človekovo majhnost. Renesančni arhitekti so se zgledovali po antični rimski arhitekturi. Uporabljali so tudi inženirsko znanje antične rimske kulture, zlasti oboke, kupole, stebre, posluževali pa so se tudi novih tehnik. Renesančne palače so bile nižje, prostorne, udobne in svetle, v njih so v številnih sobah hranili različne umetnine. Ob palači je bil običajno velik park. Po antiki so prevzeli tudi natančno načrtovanje mest. Ta so dobila široke ulice in trge, hiše pa so imele bogato okrašena pročelja.</i></p>	<p>Poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	
	<p><i>Oglejte si stavbe na slikah.</i></p> <p><i>Katere značilnosti rimske arhitekture opazite?</i></p>	<p>Ogledajo si slike.</p> <p>Odgovorijo: <i>Kupole, stebri, oboki.</i></p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda dela s slikovnimi viri.</p>	<p>Drsnica 10</p>

<p><i>Katere pa so tipične renesančne značilnosti?</i></p>	<p>Odgovorijo: <i>Nižje so, bolj svetle, imajo okrašena pročelja in velik vrt.</i></p>		
<p><i>Pripravite si učne liste, ki sem vam jih poslala. Samostojno rešite nalogi 2 in 3 na učnem listu. Časa imate 2 minuti.</i></p>	<p>Poslušajo in pripravijo učne liste.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	
<p>Spremljam samostojno delo učencev, opazujem, če gledajo v zaslon in tipkajo.</p>	<p>Rešujejo nalogi na učnem listu.</p>	<p>Individualna učna oblika.</p>	<p>Priloga 1: učno-delovni list</p>
<p><i>Skupaj bomo pregledali rešitve. Poklicala bom nekoga, ki bo prebral rešitev, če ne bo pravilna, jo bomo popravili oziroma dopolnili.</i></p>	<p>Poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	
<p>Poslušam in preverjam pravilnost, če je rešitev pravilna, jo potrdim, sicer jo popravim oziroma dopolnim.</p>	<p>Preberejo rešitve: <i>Gotska arhitektura je značilna za pozni srednji vek, renesančna pa za obdobje renesanse. Za gotsko arhitekturo so značilni zašiljeni loki in rebrasti oboki ter zunanji oporni loki, velika (koničasta) okna, rozete, okrašene fasade ter koničasti zvoniki. Renesančne stavbe so nižje, zanje so značilne kupole, okna so manjša, fasade niso okrašene, cerkveni zvoniki pogosto niso vključeni v stavbo katedrale, ampak stojijo ob njej.</i></p> <p><i>Kupole, oboki in stebri.</i></p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.</p>	<p>Priloga 2: rešen učno-delovni list</p>

3. VSEBINSKI POUDAREK: Slikarstvo in kiparstvo v času renesanse	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
(10 minut)	<p><i>Oglejte si slike.</i></p> <p><i>Kdo je upodobljen na prvi in kdo na drugi sliki?</i></p> <p><i>Kakšne razlike opazite med slikama?</i></p>	<p>Poslušajo in si ogledajo slike.</p> <p>Odgovorijo: <i>Na prvi sliki je Marija z Jezusom, na drugi pa meščanka.</i></p> <p>Odgovorijo: <i>Na prvi sliki je ozadje zlato, na drugi pa je v ozadju pokrajina. Marija in Jezus na prvi sliki imata preveč ploske obraze, Jezus izgleda kot pomanjšan odrasel, Marija ima predolge prste, meščanka na drugi sliki pa je upodobljena realistično. Prva slika je naslikana dvodimenzionalno, druga pa tridimenzionalno.</i></p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda dela s slikovnimi viri.</p>	<p>Drsnica 11</p>
	<p><i>Renesančni slikarji in kiparji so še zmeraj upodabljali osebe in dogodke iz Svetega pisma, vendar so začeli upodabljati tudi neverske motive npr. portrete članov meščanskih družin, poleg portretov vladarjev, ki so nastajali že prej. Slikarstvo in kiparstvo sta postala bolj realistična, to pomeni, da so slike in kipi ljudi prikazovali takšne, kot so bili v resnici, s tem pa so slavili človeka in njegovo lepoto. Na začetku ure ste že navedli nekaj značilnosti</i></p>	<p>Poslušajo in si ogledajo asociacijski oblak.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage. Metoda demonstracije (Mentimeter).</p>	<p>Mentimeter</p>

<p><i>renesančnega slikarstva in kiparstva. Pokažem jim asociacijski oblak. Mednje torej sodijo poudarjen občutek za svetlobo in sence, preučevanje človeškega telesa, izumili so tudi novo tehniko slikanja – perspektivo, zato so slike začele učinkovati bolj prostorsko.</i></p>			
<p>Ponovno jim pokažem slike z drsnice 1. <i>Najpomembnejši renesančni slikarji in kiparji prihajajo iz Italije. Mednje spadajo Rafaelo, ki je naslikal Poroko device, Sandro Botticelli, ki je naslikal Rojstvo Venere. Za najpomembnejša italijanska renesančna umetnika pa veljata Leonardo da Vinci, čigar dela je recimo Zadnja večerja. Leonardo ni bil zgolj umetnik, bil je tudi arhitekt in raziskovalec. Med drugim je zasnoval različne vojaške in letalne naprave, tudi prvi helikopter, ki ga prikazuje slika. Prav tako velik genij je bil Michelangelo Buonarrotti, ki je med drugim ustvaril kip Davida in poslikal Sikstinsko kapelo v Rimu. Vendar pa so renesančni slikarji ustvarjali tudi drugod po Evropi, kakor smo že videli na zemljevidu. Središče nizozemske renesančne umetnosti je bil Antwerpen, ki je, podobno kot italijanske mestne državnice, obogatel s trgovino. Med nizozemskimi slikarji bomo omenili Jana van Eycka, ki slovi po svojih portretih, in Pietra Bruegela, ki slovi po posebnem slogu, ki se je osredotočal na vsakdanje življenje. Na Nemškem je najpomembnejši renesančni slikar in grafik Albrecht Dürer.</i></p>	<p>Poslušajo in si ogledajo slike.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage. Metoda slikovne demonstracije.</p>	<p>Drsnica 12 in 13</p>
<p><i>Primerjajte med seboj dela italijanskih in nizozemskih renesančnih umetnikov.</i></p> <p><i>Kaj so upodabljali eni in kaj drugi?</i></p>	<p>Poslušajo in si še enkrat ogledajo slike.</p> <p>Odgovorijo: <i>Italijanski prizore iz Svetega pisma in antične</i></p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda dela s slikovnimi viri.</p>	

<p><i>Pri katerih je bolj viden vpliv antike?</i></p> <p><i>Zakaj menite, da je temu tako?</i></p>	<p><i>mitologije, nizozemski pa meščane in vsakdanje življenje.</i></p> <p>Odgovori: <i>Pri italijanskih.</i></p> <p>Odgovori: <i>Ker so imeli antične vzore ves čas pred seboj.</i></p>		
<p><i>Pripravite si učne liste, ki sem vam jih poslala. Samostojno rešite nalogi 4 in 5 na učnem listu. Časa imate 2 minuti.</i></p>	<p>Poslušajo in pripravijo učne liste.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	
<p>Spremljam samostojno delo učencev, opazujem, če gledajo v zaslone in tipkajo.</p>	<p>Rešujejo naloge na učnem listu.</p>	<p>Individualna učna oblika.</p>	<p>Priloga 1: učno-delovni list</p>
<p><i>Skupaj bomo pregledali rešitve. Poklicala bom nekoga, ki bo prebral rešitev, če ne bo pravilna, jo bomo popravili oziroma dopolnili.</i></p>	<p>Poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	
<p>Poslušam in preverjam pravilnost, če je rešitev pravilna, jo potrdim, sicer jo popravim oziroma dopolnim.</p>	<p>Preberejo rešitve: <i>Michelangelo: David, Leonardo da Vinci: Zadnja večerja, Albrecht Dürer: Avtoportret.</i></p> <p><i>Slika prikazuje otroke pri igri. Gre za prizor iz vsakdanjega življenja. Opazujemo lahko različne igre, ki so jih takrat poznali.</i></p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.</p>	<p>Priloga 2: rešen učno-delovni list</p>

4. VSEBINSKI POUDAREK: Književnost v času renesanse	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
(8 minut)	<p><i>V renesansi je razcvet doživela tudi književnost. Tudi prvi renesančni književniki so ustvarjali v današnji Italiji. Med njimi so najpomembnejši Francesco Petrarca, ki je začel pesniti v novi obliki – sonetu. Še pomembneje pa je, da je Petrarca svoje sonete pisal v italijanščini, torej ljudskem jeziku, ne več latinščini, kakor je bilo v navadi prej. Temu vzoru je sledil tudi Giovanni Boccaccio, ki je napisal zbirko novel, torej krajših zgodb, Dekameron, ki se dogaja v času kuge v Firencah. Ta prizor vidite tudi na sliki. Tudi pisci drugod po Evropi so začeli pisati v ljudskih jezikih. Pomemben pisec je bil tudi Niccolo Machiavelli, čigar najbolj znano delo je Vladar – priročnik vladarjem, kako naj vladajo. Tudi za renesančne književnike velja, da so se zgledovali po antiki.</i></p>	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	Drsnica 14
	<p><i>Prebrali bomo tri odlomke. Prvi je iz Petrarcove avtobiografije, drugi iz njegovih domišljjskih pisem rimskemu zgodovinarju, tretji pa je iz knjige sodobnega zgodovinarja o evropski renesansi. Poklicala bom nekoga izmed vas, da bo prebral odlomek, o vsakem pa se bomo še pogovorili.</i></p>	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	
	<p>Pokličem učenca, ki naj prebere prva dva odlomka.</p> <p><i>Katero obdobje je po njegovih lastnih besedah navdihovalo Petrarco?</i></p> <p><i>Kaj Petrarco po njegovih besedah moti v njegovi dobi?</i></p>	<p>Poklicani učenec bere, ostali poslušajo in sledijo besedilu na PPT.</p> <p>Odgovorijo: <i>Antika.</i></p> <p>Odgovorijo: <i>Pohlep in razuzdanost.</i></p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda besedne demonstracije.</p> <p>Metoda dela s pisnimi viri.</p>	Drsnica 15

<p>Pokličem učenca, ki naj prebere tretji odlomek.</p> <p><i>Kako so po mnenju Burka renesančni ustvarjalci predstavljali in razumeli svoja dela?</i></p> <p><i>Nad katerim pojavom v svoji dobi se pritožujeta oba avtorja?</i></p>	<p>Poklicani učenec bere, ostali poslušajo in sledijo besedilu na PPT.</p> <p>Odgovorijo: <i>Kot antično izročilo.</i></p> <p>Odgovorijo: <i>Nad novimi vrednotami, ki nasprotujejo starim.</i></p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda besedne demonstracije.</p> <p>Metoda dela s pisnimi viri.</p>	<p>Drsnica 16</p>
<p><i>S širjenem renesančnih vplivov pa so se zgledovali tudi drug po drugem. Tako so tudi francoski renesančni pisci začeli pisati sonete, Margarita Navarska, navarska kraljica in sestra francoskega kralja ter ena najpomembnejših renesančnih pisateljic, pa je po vzoru Dekameron napisala svoj Heptameron. Nastale pa so še druge literarne zvrsti. Tako je Miguel de Cervantes v Španiji napisal prvi moderni roman Don Kihot. Na sliki vidite kip glavnih junakov Don Kihota – viteza Don Kihota in njegovo oprodo Sanča Panso.</i></p>	<p>Poslušajo in si ogledajo sliko.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage. Metoda slikovne demonstracije.</p>	<p>Drsnica 17</p>
<p><i>Renesansa je, kakor smo videli, dosegla tudi Anglijo. To se je zgodilo nekoliko kasneje, šele v 16. stoletju v času vladanja kraljice Elizabete I. Takrat so se končale vojne za nasledstvo, London pa je postal središče bogatih trgovcev. V Angliji se je najbolj razvila prav književnost in sicer dramatika izpod peresa Williama Shakespeara, ki je napisal komedije kakršna je Sen kresne noči ter tragedije, kot sta Hamlet ter Romeo in Julija. Književnost se je tako povezala tudi z arhitekturo, saj so v tem obdobju v Angliji zgradili tudi prva javna gledališča, ki so po kraljici dobila ime elizabetinsko gledališče. Največ Shakespearovih dram so uprizorili v gledališču Globe.</i></p>	<p>Poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	

<p><i>Pozorno si oglejte animacijo gledališča Globe. Še posebej bodite pozorni na to, kje stoji oder, kje so gledalci in kako so gledalci oblečeni. Ob tem pa prisluhnite še angleški renesančni glasbi.</i></p> <p>Predvajam animacijo.</p>	<p>Poslušajo in si ogledajo animacijo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage. Metoda demonstracije gibljivih slik (zvočna animacija).</p>	<p>Videoposnetek (Gledališče Globe)</p>
<p><i>Pripravite si učne liste, ki sem vam jih poslala. Samostojno rešite nalogo 6 na učnem listu. Časa imate 1 minuto.</i></p>	<p>Poslušajo in pripravijo učne liste.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	
<p>Spremljam samostojno delo učencev, opazujem, če gledajo v zaslon in tipkajo.</p>	<p>Rešujejo nalogo na učnem listu.</p>	<p>Individualna učna oblika.</p>	<p>Priloga 1: učno-delovni list</p>
<p><i>Skupaj bomo pregledali rešitve. Poklicala bom nekoga, ki bo prebral rešitev, če ne bo pravilna, jo bomo popravili oziroma dopolnili.</i></p>	<p>Poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	
<p>Poslušam in preverjam pravilnost, če je rešitev pravilna, jo potrdim, sicer jo popravim oziroma dopolnim.</p>	<p>Preberejo rešitve: <i>Elizabetinsko gledališče.</i></p> <p><i>Romeo in Julija.</i> <i>Julijo igra mlad možki.</i></p> <p><i>Stik z igro je bil zelo pristen, saj so gledalci lahko stali čisto blizu odra in so lahko opazili vsak najmanjši gib igralcev. Poleg tega je zasnova gledališča takšna, da se na oder vidi s treh od štirih strani, zakrita je samo zadnja stena, zato so si gledalci igro lahko ogledali z različnih perspektiv.</i></p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.</p>	<p>Priloga 2: rešen učno-delovni list</p>

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE ALI PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
(4 minute)	<p><i>Danes smo se pogovarjali o tem, kaj je renesansa, kje se je pojavila in kako se je širila ter kakšne so bile njene značilnosti. Spoznali ste renesančno arhitekturo, slikarstvo, kiparstvo in književnost.</i></p>	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	
	<p><i>Za konec bomo še enkrat ponovili, kar ste se danes naučili.</i></p> <p><i>Zakaj se je renesansa pojavila najprej na Apeninskem polotoku?</i></p> <p><i>Kje v Evropi so bila središča renesanse?</i></p> <p><i>Kako sta politično in družbeno stanje vplivala na renesanso?</i></p> <p><i>Iz katerega zgodovinskega obdobja so črpali renesančni umetniki?</i></p> <p><i>Kakšne so razlike med srednjeveško in renesančno umetnostjo?</i></p>	<p>Poslušajo.</p> <p>Odgovorijo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ker so bogati trgovci, ki so vladali v italijanskih mestnih republikah, lahko postali mecen umetnikom. - V današnji Italiji, na Nizozemskem, v Nemčiji, Franciji, Španiji, Angliji, Češki, Madžarski. - Renesansa se je lahko razvila tam, kjer je cvetela trgovina, ki je zagotavljala denar za umetnost, pomembo je bilo tudi versko stanje. - Iz antike. - V srednjem veku so upodabljali predvsem verske motive, v 	Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.	Drsnica 18

<p><i>Kateri so najpomembnejši renesančni umetniki in njihova dela?</i></p>	<p><i>renesansi se pojavijo tudi neverski motivi, namesto zlatega ozadja je v ozadju pokrajina, pohišstvo, ne slikajo več ploskovito, ampak uporabljajo perspektivo, v arhitekturo vključujejo antične elemente, zgradbe so nižje.</i></p> <p><i>- Leonardo da Vinci: Zadnja večerja, Michelangelo: David, Botticelli: Rojstvo Venere, Jan van Eyck: Portret zakoncev Arnolfini, Dürer: Avtoportret, Petrarca, Boccaccio: Dekameron, Machiavelli: Vladar, Miguel de Cervantes: Don Kihot, William Shakespeare: Romeo in Julija.</i></p>		
<p><i>Ugotavljam, da ste se veliko naučili. Pokazali ste, da znate (ocenim z zelo dobro, dobro, slabo glede na to, kakšno znanje so pokazali) opisati glavne značilnosti renesanse, naštetih glavne renesančne umetnike in njihove umetnine, pojasniti, kako se v umetniških delih kažejo renesančne značilnosti, s pomočjo zemljevida razložiti širjenje renesančne</i></p>	<p>Poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	

	<i>umetnosti v Evropi ter primerjati srednjeveško in renesančno umetnost.</i>			
--	---	--	--	--

III. SEZNAM PRILOG

PRILOGA 1 :	Učno-delovni list - prazen
PRILOGA 2 :	Učno-delovni list – izpolnjen kot zapis učne snovi
PRILOGA 3 :	Renesansa – PowerPoint predstavitev (s slikovnim in drugim gradivom)
PRILOGA 4:	Videoposnetek – Gledališče Globe

RENASANSA

1. Značilnosti in širjenje renesanse

Renesansa pomeni **ponovno rojstvo** ali **preporod**. Gre za **umetniško gibanje**. Začela se je v **Italiji**. Trajala je od **14.** do **17. stoletja**. Umetnike so podpirali bogati trgovci – **meceni**. Renesančna umetnost se je po Evropi širila s pomočjo **tiska**, **obiskov umetnikov v Italiji** in **gostovanj renesančnih umetnikov na dvorih**. Poleg Italije so bila glavna renesančna središča v **Antwerpnu, Londonu, Nürnbergu, Pragi in Budimpešti**.

1. Naštej glavne značilnosti renesanse

-
-
-
-

2. Renesančna arhitektura

Renesančni arhitekti so se zgledovali po **antični rimski arhitekturi**. Stavbe so bile bolj udobne in svetlejše. Imele so velik **park**. Po antiki so prevzeli tudi **načrtovanje mest**.

2. Kakšne so razlike med gotsko in renesančno arhitekturo? Pomagaj si s slikama.

3. Kateri arhitekturni elementi renesančnih stavb posnemajo antične? Pomagaj si s sliko.

3. Slikarstvo in kiparstvo v času renesanse

Renesančni slikarji in kiparji so se pogosteje upodabljali **neverske motive**, predvsem **portrete** in prizore iz **vsakdanjega življenja**. Kiparji so se zgledovali po **antičnih kipih**. Ljudi so upodabljali bolj **realistično**, uporabljati so začeli **perspektivo**.

4. Delu pripiši avtorja in naslov. Izbiraj med spodaj ponujenimi možnostmi.

Leonardo da Vinci	David	Avtoportret	Michelangelo
Zadnja večerja		Albrecht Dürer	

Avtor:

Naslov:

Avtor:

Naslov:

Avtor:

Naslov:

5. Oglej si sliko Pietra Bruegela. Kaj vidiš na sliki? Kaj lahko na podlagi te slike sklepaš o tedanjem vsakdanjem življenju?

4. Književnost v času renesanse

Tudi renesančna književnost izvira iz Italije. Najpomembnejši italijanski renesančni književniki so **Francesco Petrarca**, **Giovanni Boccaccio (Dekameron)** in **Niccolo Machiavelli (Vladar)**. Zgledovali so se po antiki, opisovali vsakdanje življenje ter pisali v **ljudskem jeziku**. Posnemali so jih tudi književniki drugod po Evropi. **Miguel de Cervantes** je v Španiji v tem času napisal prvi moderni roman **Don Kihot**. Renesansa je v 16. stoletju dosegla tudi Anglijo. Tam se je najbolj razvila **dramatika** na čelu z **Williamom Shakespearom**.

6. Po ogledu animacije odgovori na spodnja vprašanja.

a) Kako imenujemo gledališče, kakršno je bilo Globe? _____

b) Katero igro prikazuje animacija in kdo je igral žensko vlogo?

c) Razmisli in utemelji, kakšen stik z igro so imeli gledalci v tako zasnovanem gledališču.

RENASANSA

1. Značilnosti in širjenje renesanse

Renesansa pomeni **ponovno rojstvo** ali **preporod**. Gre za **umetniško gibanje**. Začela se je v **Italiji**. Trajala je od **14. do 17. stoletja**. Umetnike so podpirali bogati trgovci – **meceni**. Renesančna umetnost se je po Evropi širila s pomočjo **tiska**, **obiskov umetnikov v Italiji** in **gostovanj renesančnih umetnikov na dvorih**. Poleg Italije so bila glavna renesančna središča v **Antwerpnu, Londonu, Nürnbergu, Pragi in Budimpešti**.

1. Naštej glavne značilnosti renesanse

- realistične upodobitve, umetniki slavijo človeško telo
- kiparstvo posnema antične kipe
- pojavljati se začnejo neverski motivi, čeprav verski še prevladujejo
- uvajanje novih tehnik v slikarstvo in arhitekturo

2. Renesančna arhitektura

Renesančni arhitekti so se zgledovali po **antični rimski arhitekturi**. Stavbe so bile bolj udobne in svetlejše. Imele so velik **park**. Po antiki so prevzeli tudi **načrtovanje mest**.

2. Kakšne so razlike med gotško in renesančno arhitekturo? Pomagaj si s slikama.

Gotska arhitektura je značilna za pozni srednji vek, renesančna pa za obdobje renesanse. Za gotško arhitekturo so značilni zašiljeni loki in rebrasti oboki ter zunanji oporni loki, velika (koničasta) okna, rozete, okrašene fasade ter koničasti zvoniki. Renesančne stavbe so nižje, zanje so značilne kupole, okna so manjša, fasade niso okrašene, cerkveni zvoniki pogosto niso vključeni v stavbo katedrale, ampak stojijo ob njej.

3. Kateri arhitekturni elementi renesančnih stavb posnemajo antične? Pomagaj si s sliko.
Kupole, oboki in stebri.

3. Slikarstvo in kiparstvo v času renesanse

Renesančni slikarji in kiparji so se pogosteje upodabljali **neverske motive**, predvsem **portrete** in prizore iz **vsakdanjega življenja**. Kiparji so se zgledovali po **antičnih kipih**. Ljudi so upodabljali bolj **realistično**, uporabljati so začeli **perspektivo**.

4. Delu pripiši avtorja in naslov.

Avtor: Michelangelo
Naslov: David

Avtor: Leonardo da Vinci
Naslov: Zadnja večerja

Avtor: Albrecht Dürer
Naslov: Avtoportret

5. Oglej si sliko Pietra Bruegela. Kaj vidiš na sliki? Kaj lahko na podlagi te slike sklepaš o tedanjem vsakdanjem življenju?

Slika prikazuje prizor iz vsakdanjega življenja. Vidim otroke, ki se igrajo. Poznali so veliko različnih iger. Iz slike lahko sklepam, da so imeli otroci takrat veliko prostega časa za igro, igrali pa so se sami, brez nadzora staršev, ki so bili verjetno na delu. Igrače, ki so bile otrokom na voljo, so zlasti žoge in obroči (verjetno s sodov). Nekatere igre izgledajo precej grobe, zato je verjetno prišlo do veliko nesreč.

4. Književnost v času renesanse

Tudi renesančna književnost izvira iz Italije. Najpomembnejši italijanski renesančni književniki so **Francesco Petrarca**, **Giovanni Boccaccio (Dekameron)** in **Niccolo Machiavelli (Vladar)**. Zgledovali so se po antiki, opisovali vsakdanje življenje ter pisali v **ljudskem jeziku**. Posnemali so jih tudi književniki drugod po Evropi. **Miguel de Cervantes** je v Španiji v tem času napisal prvi moderni roman **Don Kihot**. Renesansa je v 16. stoletju dosegla tudi Anglijo. Tam se je najbolj razvila **dramatika** na čelu z **Williamom Shakespearom**.

6. Po ogledu animacije odgovori na spodnja vprašanja.

a) Kako imenujemo gledališče, kakršno je bilo Globe? Elizabetinsko gledališče.

b) Katero igro prikazuje animacija in kdo je igral žensko vlogo?

Romeo in Julija. Julijino vlogo je igral mlad moški.

c) Razmisli in utemelji, kakšen stik z igro so imeli gledalci v tako zasnovanem gledališču.

Stik z igro je bil zelo pristen, saj so gledalci lahko stali čisto blizu odra in so lahko opazili vsak najmanjši gib igralcev. Poleg tega je zasnova gledališča takšna, da se na oder vidi s treh od štirih strani, zakrita je samo zadnja stena, zato so si gledalci igro lahko ogledali z različnih perspektiv.

Gledalci višjih slojev, ki so sedeli na balkonih, so sicer bolje videli na oder, vendar pa so bili omejeni na eno perspektivo, medtem ko so revnejši gledalci v parterju igro lahko opazovali iz več zornih kotov, saj ni bilo sedežev. So pa tisti bolj v zadnjih vrstah verjetno slabše slišali, saj še ni bilo ozvočenja ali pa so morali igralci zelo glasno govoriti, kar pa v nekaterih prizorih verjetno ni učinkovalo najbolj prepričljivo.

PRILOGA 3: Renesansa – PowerPoint predstavitev (s slikovnim in drugim gradivom)

Drsnica 1

Drsnica 2

**VPRAŠANJA ZA PONOVI TEV:
HUMANIZEM**

Kaj je humanizem?

Katere so osnovne ideje humanizma?

Kateri izum je bistveno pripomogel k širjenju humanističnih idej?

Drsnica 3

UČNI CILJ

Učenci znajo:

- pojasniti zgodovinske okoliščine, ki so vplivale na pojav renesanse,
- opisati glavne značilnosti renesanse,
- naštetih glavne renesančne umetnike in njihove umetnine,
- pojasniti, kako se v umetniških delih kažejo renesančne značilnosti,
- s pomočjo zemljevida razložiti širjenje renesančne umetnosti v Evropi,
- primerjati srednjeveško in renesančno umetnost.

Drsnica 4

1. ZNAČILNOSTI IN ŠIRJENJE RENESANSE

renesansa =
ponovno rojstvo,
preporod

ponovno rojstvo
antike, človeka,
njegove svobode

14. – 17. stoletje,
višek 15. in 16.
stoletje

Drsnica 5

Drsnica 6

Lorenzo Medici
Veličastni

Francesco Sforza

- italijanske mestne države – bogati trgovci
- želijo živeti v udobnih in lepih hišah
- najamejo umetnike in postanejo njihovi **meceni**
- družina **Medici** v **Firencah** in družina **Sforza** v **Milanu**

Drsnica 7

- K širjenju renesančnih idej so prispevali:
- tisk
- potovanja umetnikov v Italijo
- gostovanja umetnikov na dvorih vladarjev

Renesančni dvor Ludovica Gonzage v Mantui

Drsnica 8

Glavne značilnosti renesanse:

realistične upodobitve, umetniki slavijo človeško telo,

zlasti kiparstvo je posnemalo antične kipe,

pojavnosti se začnejo tudi neverški motivi, čeprav verski še zmeraj prevladujejo,

uvajanje novih tehnik v slikarstvo in gradnjo.

2. RENESANČNA ARHITEKTURA

Drsnica 13

Drsnica 14

<p>4. KNJŽEVNOST V ČASU RENESANSE</p> 	<p>Značilnosti</p> <ul style="list-style-type: none">• opisovanje vsakdanjega življenja,• posnemanje antike,• pisanje v ljudskih jezikih. <p>Italijanski renesančni pisci</p> <ul style="list-style-type: none">• Francesco Petrarca• Giovanni Boccaccio: Dekameron• Niccolo Machiavelli: Vlada
--	---

Drsnica 15

„Med mnogimi stvarmi, ki so me zanimale, sem se največ ukvarjal z antiko, saj se mi je moja lastna doba zmeraj upirala, tako da bi se, če me ne bi vezala ljubezen do bližnjih, hotel roditi v katerem koli drugem času kot pa današnjem.“

(Vir: Petrarca, F., „Familiar Letters“ v Petrarch: The First Modern Scholar and Man of Letters, str. 64. Prevod v slovenščino T. S.)

„Pogosto me navdaja grenka ogorčenost nad današnjimi vrednotami, ko ljudje ne cenijo ničesar razen srebra in zlata in si ne želijo ničesar razen telesnih užitkov.“

(Vir: Petrarca, F. »Pismo Titu Liviju« v Petrarch's Letters to Classical Authors, str. 101. Prevod v slovenščino T. S.)

Drsnica 16

»Medtem ko sodobna kultura ceni predvsem novosti, so celo največji renesančni novatorji svoje domislice in odkritja predstavljali – in pogosto tudi dojemali – kot vrnitev k antičnemu izročilu po dolgem presledku, ki so ga prav oni prvi imenovali srednji vek.«

(Vir: Burke, P. Evropska renesansa, str. 10)

Drsnica 17

- Zgledovanje po italijanskih piscih – francoski sonet, Margarita Navarska: Heptameron
- Miguel de Cervantes: Don Kihot – roman

Angleška renesansa:

- dramatika
- William Shakespeare: Sen kresne noči, Hamlet, Romeo in Julija
- elizabetinsko gledališče

Drsnica 18

PONOVIMO

- Zakaj se je renesansa pojavila najprej na Apeninskem polotoku?
- Kje v Evropi so bila središča renesanse?
- Kako sta politično in družbeno stanje vplivala na renesanso?
- Iz katerega zgodovinskega obdobja so črpali renesančni umetniki?
- Kakšne so razlike med srednjeveško in renesančno umetnostjo?
- Kateri so najpomembnejši renesančni umetniki in njihova dela?

Oddelek za zgodovino

Didaktika zgodovine I

**UČNA PRIPRAVA:
FRANCOSKA REVOLUCIJA**

IME IN PRIIMEK: Lara Oštrbenk in Tamara Šterk

DATUM: 6. 5. 2021

I. OSNOVNI PODATKI:

Šola:	Osnovna šola	
Razred:	8. razred	
Datum:	6. 5. 2021	
Predmet:	Zgodovina	
Učna tema	Širša tema iz učnega načrta:	Od fevdalne razdrobljenosti do konca starega reda
	Poglavje iz učbenika:	Od fevdalne razdrobljenosti do Evrope starega reda
Učna enota – naslov učne ure:	Francoska revolucija	
Učne oblike:	- frontalna učna oblika - individualna učna oblika	
Učne metode:	- metoda razlage - metoda razgovora - metoda slikovne demonstracije - metoda dela s slikovnimi viri - metoda dela s pisnimi viri - metoda demonstracije gibljivih slik - metoda demonstracije zvočnih posnetkov	
Učne tehnike:	- rebus - premetanka	
Cilji iz učnega načrta:	Učenci: - »analizirajo razmere v Franciji pred revolucijo in sklepajo o njihovem vplivu na izbruh revolucije, - opišejo potek francoske revolucije, - opredelijo kratkoročne in dolgoročne, politične, družbene in gospodarske posledice francoske revolucije /.../« (Učni načrt, str. 18)	
Cilji učne ure oz. pričakovani učni dosežki	Izobraževalni učni cilji	Ob koncu učne ure učenec zna: - naštetih vsaj tri vzroke za izbruh francoske revolucije, - opisati in pojasniti revolucionarne ukrepe narodne skupščine, - razložiti pomen »Deklaracije o pravicah človeka in državljana«, - naštetih nekaj simbolov francoske revolucije, - opisati razmere v Franciji med revolucijo, - opisati značilnosti obdobja jakobinske oblasti, - razložiti pomen francoske revolucije.
	Funkcionalni učni cilji	Ob koncu učne ure učenec zna: - slediti razlagi in odgovarjati na učiteljeva vprašanja - upoštevati učiteljeva navodila - samostojno reševati učno-delovni list - uporabljati pisne in slikovne zgodovinske vire

	Vzgojni učni cilji	<p><i>Ob koncu učne ure učenec zna:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - spoštovati človekove pravice - prepoznati in ceniti pomen francoske revolucije za moderno družbo - izkazovati pravičnost, solidarnost, kritičnost
Učne etape:	<p>Uvodni del:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uvajanje - ponavljanje <p>Osrednji del:</p> <ul style="list-style-type: none"> - obravnava nove učne snovi - urjenje <p>Zaključni del:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zaključno ponavljanje - preverjanje 	
Vsebinski poudarki:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Francija pred revolucijo 2. Začetek francoske revolucije 3. Teror jakobincev 4. Pomen francoske revolucije 	
Učna sredstva:	Učila:	<ul style="list-style-type: none"> - učbenik (<i>Razpotnik in Lazar, Potujem v preteklost 8: str. 77–80</i>) - PowerPoint predstavitev - učno-delovni list - ponavljalni list - spletni videoposnetek (<i>Versailles, from Louis XIII to the French Revolution</i>) - spletni zvočni posnetek (<i>La Marseillaise, French National Anthem</i>)
	Učni pripomočki:	Računalnik, kamera, mikrofona, Zoom
Medpredmetne povezave z vsebinami:	<ul style="list-style-type: none"> - Slovenščina: Učenci se med učno uro urijo v uporabi in zapisu slovenskega knjižnega jezika (odgovarjajo na vprašanja učitelja, zapisujejo odgovore na delovni list). - Francoščina: med učno uro so razloženi pojmi, ki prihajajo iz francoščine (<i>la bourgeoisie, la guillotine, la Marseillaise</i>). Učenci poslušajo del Marseljeze, francoske državne himne, v francoščini. Ob spoznavanju zgodovine Francije in francoske revolucije učenci spoznavajo tudi socio-kulturne značilnosti pretekle in današnje Francije. - Domovinska in državljanska kultura ter etika: Učenci spoznajo <i>Deklaracijo o pravicah človeka in državljana</i> ter prepoznajo njen pomen za razvoj kasnejših dokumentov, ki zagotavljajo temeljne človekove pravice. 	
Novi pojmi s pojasnilom:	<p>STANOVI (družbeni sloji v srednjem in zgodnjem novem veku)</p> <p>FEVDALIZEM (družbena ureditev, pri kateri je zemlja v lasti zemljiških gospodov, obdelujejo pa jo podložni kmetje)</p> <p>BURŽOAZIJA (bogatejši sloj meščanstva)</p> <p>BURŽUJI (pripadniki buržoazije)</p>	

	<p>NARODNA SKUPŠČINA (parlament, sestavljen iz izvoljenih predstavnikov)</p> <p>REVOLUCIJA (gibanje, ki si prizadeva za radikalno spremembo političnih, družbenih, ekonomskih odnosov)</p> <p>DEKLARACIJA (javna izjava, razglas)</p> <p>JAKOBINCI (ekstremni revolucionarji, predstavniki revnega meščanstva)</p> <p>TEROR (nasilje proti političnim nasprotnikom)</p> <p>GILJOTINA (naprava za obglavljanje obsojencev)</p> <p>MARSELJEZA (francoska himna, nastala v času revolucije)</p>	
Viri in literatura za učno pripravo:	Učni načrt	<p><i>Učni načrt. Program osnovna šola. Zgodovina. (2011). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo:</i></p> <p>https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenti/Osnovna-sola/Ucni-nacrti/obvezni/UN_zgodovina.pdf (25. 4. 2021)</p>
	Učna priprava	<p>Razpotnik, Jelka Miranda in Anja Plazar. <i>Potujem v preteklost 8: Učbenik za zgodovino v 8. razredu osnovne šole</i>. Ljubljana: Založba Rokus Klett, d.o.o., 2020, str. 77-80.</p> <p>Studen, Andrej et. al. <i>Koraki v času 8: Učbenik za zgodovino v 8. razredu osnovne šole</i>. Ljubljana: DZS, založništvo in trgovina, d. d., 2015, str. 46-49.</p> <p>Bleicken, Jochen et al. <i>Svetovna zgodovina: od začetkov do danes</i>. Ljubljana: Cankarjeva založba 1976, str. 468-470.</p> <p>Mirjanić, Anita et al. <i>Raziskujem preteklost 8: Priročnik za učitelje</i>. Ljubljana: Založba Rokus Klett, 2006, str. 91-98.</p> <p>Vovelle, Michel. <i>Kratka zgodovina francoske revolucije: družbena gibanja in prelom mentalitet</i>. Ljubljana: Komunist, 1989.</p> <p>“Guillotine,” <i>Encyclopaedia Britannica</i> 2020. https://www.britannica.com/topic/guillotine/additional-info#history (Dostop: april 2021).</p> <p>Liberté, égalité, fraternité: Exploring the French Revolution. https://revolution.chnm.org/ (Dostop: april 2021).</p> <p>»Deklaracija o pravicah človeka in državljana.« <i>Wikipedija, prosta enciklopedija</i>.</p>

		<p>https://sl.wikipedia.org/wiki/Deklaracija_o_pravicah_%C4%8Dloveka_in_dr%C5%BEavljana (Dostop: april 2021).</p>
	PowerPoint	<p>DRSNICA 5 Fevdalna ureditev v srednjem veku https://www.slideserve.com/yvon/ivljenje-v-evropi-na-prehodu-v-zgodnji-novi-vek</p> <p>DRSNICA 7 Trije stanovi https://www.timetoast.com/timelines/francoska-revolucija-7209b7f3-6439-4c18-8527-eb04a9d5aa9d</p> <p>DRSNICA 8 Kralj Ludvik XVI. https://en.wikipedia.org/wiki/Louis_XVI#/media/File:Antoine-Fran%C3%A7ois_Callet_-_Louis_XVI,_roi_de_France_et_de_Navarre_(1754-1793),_rev%C3%AAtu_du_grand_costume_royal_en_1779_-_Google_Art_Project.jpg Ludvik XVI., upodobljen kot prašič http://www.caricaturesetcaricature.com/article-11666874.html Versailles https://www.shutterstock.com/g/vivvismak</p> <p>DRSNICA 9 Slavnostna prisega v žogalnici https://www.history.com/news/the-french-revolution-fact-or-fiction</p> <p>DRSNICA 10 Trdnjava Bastilja https://www.britannica.com/topic/Bastille</p> <p>DRSNICA 13 Ustava iz leta 1791 https://en.wikipedia.org/wiki/French_Constitution_of_1791#/media/File:Constitution_de_1791._Page_1_-_Archives_Nationales_-_AE-I-10-1.jpg Ženski pohod na Versailles https://revolution.chnm.org/d/12</p> <p>DRSNICA 14 Simboli francoske revolucije</p>

		<p>https://www.akg-images.co.uk/archive/Unite--Indivisibilite-de-la-Republique-2UMEBMBRQAGIX.html</p> <p>DRSNICA 17 Giljotina https://gph.is/g/ZOkqgMO</p> <p>DRSNICA 18 Obglavljenje Marije Antoanete https://allthatsinteresting.com/marie-antoinette-death</p> <p>DRSNICA 20 Slika Svoboda vodi ljudstvo https://www.thinglink.com/scene/910869364977172483</p> <p>DRSNICA 21 Napoleon Bonaparte https://sl.wikipedia.org/wiki/Napoleon_Bonaparte#/media/Slika:Jacques-Louis_David_-_The_Emperor_Napoleon_in_His_Study_at_the_Tuileries_-_Google_Art_Project_2.jpg</p> <p>DRSNICA 25 Knjiga Victorja Hugota, Quatrevingt-treize https://www.amazon.co.uk/Quatrevingt-Treize-Classiques-16078-French-ebook/dp/B006M8MJVC Film <i>Danton</i> (1983) https://www.youtube.com/watch?v=u-b7Rtunuk&t=4165s Film <i>Un peuple et son roi</i> (2018) https://www.youtube.com/watch?v=0E5wFOVtxHk</p> <p>DRSNICA 26 Letak za Svetovno razstavo 1889 https://historyonthistoday.com/events/architecture/eiffel-tower-officially-opens/</p> <p>Datum dostopa za vse: (april 2021)</p>
	Učno-delovni list	<p>1. naloga: Trije stanovi https://www.timetoast.com/timelines/francoska-revolucija-7209b7f3-6439-4c18-8527-eb04a9d5aa9d (april 2021)</p>
	Ponavljalni list	<p>1. naloga: Graf: Dolg francoske države Studen, Andrej et. al., <i>Koraki v času</i>, 2015, str. 46.</p> <p>6. naloga: Karikatura jakobinske oblasti</p>

		https://commons.wikimedia.org/wiki/File:The_French_Glory.jpg (april 2021)
	Spletni videoposnetek	DRSNICA 8 <i>Versailles, from Louis XIII to the French Revolution</i> https://www.youtube.com/watch?v=X235vpOToVU (hitrost predvajanja: 2) (april 2021)
	Spletni zvočni posnetek	DRSNICA 20 <i>La Marseillaise, French National Anthem</i> https://www.youtube.com/watch?v=4K1q9Ntcr5g&t=91s (april 2021)

II. POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
5 minut	<p><i>Danes nas čaka zelo zanimiva tema – preden pa vam jo razkrijem, bi se najprej za ogrevanje lotili dveh zabavnih nalog.</i></p> <p><i>Najprej poskusimo rešiti rebus. Ali bi si kdo upal poskusiti?</i></p> <p><i>Pa pogledjmo, kako dobro vam bo šla premetanka. Ali že kdo vidi rešitev?</i></p> <p><i>Uspelo nam je priti do naslova današnje učne ure, ki je "Francoska revolucija".</i></p>	<p>Posluša učitelja in poskusi rešiti naloge.</p> <p><i>Odgovor je "Francija".</i></p> <p><i>Rešitev je "revolucija".</i></p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razgovora</p> <p>Učni tehniki: rebus in premetanka</p>	PPT, drsnica 2
	<p><i>V današnji uri se bomo naučili naštetih nekaj vzrokov za izbruh francoske revolucije; opisati in pojasniti revolucionarne ukrepe narodne skupščine; razložiti pomen »Deklaracije o pravicah človeka in državljana«; naštetih nekaj simbolov francoske revolucije; opisati razmere v Franciji med revolucijo; opisati značilnosti obdobja jakobinske oblasti; razložiti pomen francoske revolucije.</i></p>	Posluša.	Frontalna učna oblika Metoda razlage	PPT, drsnica 4
	<p><i>Predem pa začnemo z današnjo snovjo, bi na kratko ponovili, kar že znamo. V zadnjih urah smo prišli vse</i></p>	Posluša.	Frontalna učna oblika	PPT, drsnica 5

	<p><i>do konca 18. stoletja, omenjali smo industrijsko revolucijo, razsvetljenske ideje, nastanek ZDA itd. Danes pa bi vas prosila, da se spomnimo na to, kar smo se naučili o evropskem srednjem veku. Se morda še kdo spomni, kakšna je bila takrat družbena ureditev? Bi mi znali opisati družbeno piramido?</i></p> <p><i>Da si boste lažje predstavljali, si na drsnici lahko ogledate družbeno piramido iz srednjega veka. Torej, kot ste pravilno povedali, družba je bila razdeljena na t. i. stanove, torej na plemstvo, duhovščino in najnižji stan, ki so ga sestavljali podložniki (kmetje, meščani idr.). Omenili ste tudi to, da je kralj imel svoje podložnike – tako družbeno ureditev smo poimenovali fevdalizem.</i></p> <p><i>Tako, zdaj pa je čas, da res kar začnemo z našo današnjo učno temo, torej s francosko revolucijo.</i></p>	<p><i>Na čelu države je bil kralj, ki je imel svoje podložnike. Poleg njih poznamo tudi plemiški sloj in duhovščino.</i></p>	<p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda slikovne demonstracije</p> <p>Metoda razlage</p>	
--	--	--	---	--

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / URJENJE IN SPROTNO PONAVALJANJE ALI SPROTNO PREVERJANJE

1. VSEBINSKI POUKAREK:	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
Francija pred revolucijo (12 minut)	<p><i>Da bi bolje razumeli, zakaj je v Franciji sploh prišlo do revolucije, moramo spoznati, kakšne razmere so vladale v tej državi pred tem prelomnim dogodkom. Čeprav je v 17. in 18. stoletju Francija zelo gospodarsko napredovala in je bila takrat ena najmočnejših evropskih držav, se njihova družba od srednjega veka ni kaj veliko spremenila.</i></p>	Poslušaj.	Frontalna učna oblika Metoda razlage	PPT, drsnica 6

	<p><i>Malo prej smo torej ponovili strukturo družbe v srednjem veku, ki je bila razdeljena na stanove. Ker stanove in njihove značilnosti že poznate od lani, boste torej znali opisati tudi sestavo francoske družbe pred francosko revolucijo.</i></p>	<p>Poslušā.</p>	<p>Frontalna uĉna oblika Metoda razlage</p>	<p>PPT, drsnica 7</p>
	<p><i>Prosim vas, da odprete uĉno-delovne liste in poskusite rešiti prvo nalogo o stanovih. Za reševanje imate ĉasa 5 minut, nato pa bomo nalogo skupaj pregledali. Pomagate si lahko s tabelo v uĉbeniku na strani 77.</i></p>	<p>Poslušā.</p> <p>Rešuje prvo nalogo na uĉno-delovnem listu.</p>	<p>Frontalna uĉna oblika Metoda razlage</p> <p>Individualna uĉna oblika</p>	<p>Uĉno-delovni list (1. naloga), uĉbenik, str. 77.</p>
	<p>Po nekaj minutah pokliĉem 3 uĉence, ki opišejo značilnosti posameznega stanu (prvi, drugi, tretji stan). Po potrebi dopolnim odgovore.</p>	<p>Odgovarja na vprašanja, npr.:</p> <p><i>Prvi stan sestavlja duhovščina, ki ne plaĉuje davkov in ima v lasti velika posestva. Delimo jih na bogato visoko duhovščino, ki je živelā razkošno, in revno nižjo duhovščino, ki je bila neizobražena.</i></p> <p><i>V drugem stanu je plemstvo, ki je imelo v lasti posestva in ni plaĉevalo davkov. Delimo jih na bogate dvorne plemiĉe, ki so živeli na kraljevem dvoru in manj premožne podeželske</i></p>	<p>Frontalna uĉna oblika Metoda razgovora</p>	<p>Uĉno-delovni list (1. naloga)</p>

	<p><i>Kot vidimo, sta prvi in drugi stran razdeljena na bogatejši in revnejši sloj, kar pomeni da sta neenotna.</i></p> <p><i>Kaj še lahko razberemo iz karikature? Kdo nosi breme prvih dveh stanov?</i></p>	<p><i>plemiče, ki so imeli veliko dolgov.</i></p> <p><i>Tretji stan predstavljajo meščani in kmetje. Ti plačujejo največ davkov in nimajo vpliva na vodenje države. Največ (80 %) je kmetov, ki plačujejo davke, zemljiškemu gospodu pa dajatve in opravljajo tlako – so nesvobodni. Najmanj je bogatih meščanov – buržoazije.</i></p> <p><i>Tretji stan nosi breme prvih dveh stanov.</i></p>		
	<p><i>Zelo pomemben, a vseeno najmanj številen del tretjega stana so predstavljali najbogatejši meščani, ki so obogateli na račun gospodarskega napredka v tem stoletju. To so bili uradniki, bankirji, trgovci in podjetniki. Temu delu meščanstva pravimo buržoazija – ta pojem prihaja iz francoske besede za meščanstvo, »bourgeoisie«.</i></p>	<p>Poslušā.</p>	<p>Frontaln a učna oblika Metoda razlage</p>	<p>PPT, drsnica 7</p>
	<p><i>Videli smo, da je družba v Franciji (pa tudi drugod po Evropi) ostala praktično nespremenjena; kljub gospodarskim spremembam je bila družba še vedno razdeljena na tri stanove. Vsak stan je imel svojo določeno vlogo in svoje pravice, ki pa so predvsem za tretji stan postale zelo omejujoče.</i></p> <p><i>Kdo pa je bil tisti, ki je bil na vrhu družbene piramide? Kdo je bil tisti,</i></p>	<p>Poslušā.</p>	<p>Frontaln a učna oblika Metoda razlage</p>	<p>PPT, drsnica 8</p>

	<p><i>ki je imel avtoriteto nad vsemi tremi stanovi?</i></p> <p><i>Tako je, takrat je bil na prestolu kralj Ludvik XVI. ki je, kot tudi njegovi predhodniki, vladal absolutistično.</i></p> <p>Pokažem sliko kralja Ludvika XVI.</p> <p><i>Predvsem med člani buržoazije se je uveljavila razsvetljenska miselnost: t. i. buržuji, pripadniki buržoazije, so goreče kritizirali takratno oblast v Franciji, ki naj bi zavirala osamosvojitve meščanstva. Na francoskem podeželju, kjer so živeli kmetje, pa so pustošile naravne nesreče (suše, neurja, mrzle zime), ki so povzročile slabo letino in posledično lakoto. Zavladata je gospodarska kriza, ki je državo še bolj potisnila v dolgove. Čedalje bolj nezadovoljni kmetje so se začeli upirati in organizirali kmečke upore. Kralju pa so se upirali tudi pripadniki prvega in drugega stanu.</i></p>	<p><i>To je bil kralj.</i></p> <p>Gleda sliko.</p> <p>Poslušaj.</p>	<p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda slikovne demonstracije</p> <p>Metoda razlage</p>	
	<p><i>Takratnemu kralju Ludviku XVI. so torej nasprotovali vsi trije stanovi. Bil je izredno šibek kralj, ki se je neuspešno trudil reformirati državo in je rešiti iz dolgov, v katere je ta zapadla. Za dolgove pa je imela največje »zasluge« ravno kraljeva družina, ki je na veliko zapravljala za razkošno življenje na dvoru. Zato ga mnoge karikature prikazujejo v telesu prašiča.</i></p> <p>Pokažem sliko Ludvika XVI., upodobljenega kot prašiča.</p>	<p>Poslušaj.</p> <p>Gleda sliko.</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razlage</p> <p>Metoda slikovne demonstracije</p>	<p>PPT, drsnica 8</p>

	<p><i>Kralj je z družino živel v ogromnem dvorcu blizu Pariza, imenovanem Versailles, ki ga je v razkošno palačo spremenil dedek takratnega kralja, Ludvik XIV., sončni kralj. Oglejmo si, za kakšno palačo gre.</i></p> <p>Predvjam videoposnetek.</p>	<p>Gleda videoposnetek.</p>	<p>Metoda razlage</p> <p>Metoda demonstracije gibljevih slik</p>	<p>Spletni videoposnetek Versailles, from Louis XIII to the French Revolution</p>
	<p><i>Videli ste lahko, za kakšen ogromen kompleks gre in samo predstavljamo si lahko, koliko denarja je bilo potrebnega za gradnjo in vzdrževanje takega dvorca. Od kod pa je kraljeva družina dobivala ves ta denar za razkošno življenje?</i></p> <p><i>Kdo pa je plačeval davke?</i></p> <p><i>Res je, največji delež davkov so plačevali pripadniki tretjega stanu, med njimi pa je bilo kar 80 % kmetov.</i></p> <p><i>Medtem ko so kmetje na podeželju umirali od lakote, so dvorjani v Versaillesu prirejali drage zabave in plese z bogato obloženimi mizami. Vse to je vplivalo na naraščajočo jezo predvsem med pripadniki tretjega stanu. Kmalu je zavrelo.</i></p>	<p><i>Od davkov.</i></p> <p><i>Kmetje.</i></p> <p>Poslušaj.</p>	<p>Frontalna učna oblika</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p>	<p>PPT, drsnica 8</p>

2. VSEBINSKI POUDAREK:	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
<p>Začetek francoske revolucije (14 minut)</p>	<p><i>Naš drugi vsebinski sklop bo "začetek francoske revolucije".</i></p> <p><i>Zaradi nezadovoljstva svojih podložnikov se je kralj sredi leta 1789 odločil, da bo sklical predstavnike vseh treh stanov. A zasedanje v Versaillesu ni bilo preveč uspešno, saj je vsak stan zahteval ugodnosti zase. Še posebej nepravilno pa je bilo glasovanje, ki je potekalo po principu »en stan – en glas«, kljub temu da je bil tretji stan številčno mnogo močnejši od prvih dveh. Tretji stan je zato pozival h glasovanju »po glavi«, kar bi močno okrepilo moč najnižjega stanu – temu so predstavniki plemstva in duhovščine nasprotovali. Ker niso dosegli soglasja, so se junija 1789 predstavniki tretjega stanu razglasili za predstavnike francoskega ljudstva in ustanovili t. i. narodno skupščino. Bi morda znal kdo pojasniti, kaj ta pojem pomeni?</i></p> <p><i>Tako je. In ustanovitev narodne skupščine je pomenila konec absolutizma – kralj namreč od tega trenutka dalje ni več vladal sam.</i></p>	<p>Poslušaj.</p> <p><i>Gre za skupino izbranih predstavnikov, tako kot danes deluje naš parlament.</i></p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p>	<p>PPT, drsnica 9</p>
	<p><i>Že 14. julija 1789 pa so se prebivalci Pariza, ki so trpeli za hudo lakoto in pomanjkanjem, odločili, da je čas, da stvari vzamejo v svoje roke. Besna množica je napadla trdnjavo Bastiljo, ki je takrat služila kot državni zapor. Lahko jo vidite tudi na sliki na drsnici.</i></p>	<p>Poslušaj.</p> <p>Si ogleda sliko.</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razlage</p> <p>Metoda slikovne demonstracije</p>	<p>PPT, drsnica 10</p>

	<p><i>Padec trdnjave naj bi nekako simbolno pomenil padec starega režima. S tem dogodkom pa se tudi uradno začenja francoska revolucija, ki se je hitro razširila po celotni Franciji.</i></p> <p><i>Izraz »revolucija« smo že srečali, bi znal kdo na kratko obnoviti, kaj pomeni?</i></p>	<p><i>Gre za gibanje, ki si prizadeva za spremembe v politiki, družbi itd.</i></p>	<p>Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p>	
	<p><i>Narodna skupščina je poleti leta 1789 sprejela številne pomembne sklepe:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>- odprava fevdalizma: odpravljene so bile dajatve, tlaka, desetina, hkrati pa tudi davčni privilegiji duhovščine in plemstva</i> <i>- ločitev Cerkev od države: vsa posest, ki je bila prej v lasti Cerkev, je zdaj postala last države; vpeljali so tudi civilne poroke in ločitve, kar prej ni bilo dovoljeno</i> <i>- gospodarski ukrepi: odpravili so carine med pokrajinami ter uvedli enoten merski sistem, davke pa določili glede na premoženje</i> <i>- »Deklaracija o pravicah človeka in državljana«, ki predvideva enakost med ljudmi, osebno svobodo, svobodo mišljenja, pravno varnost, pravico do odpora proti nasilju in varovanje osebne lastnine itd.</i> <p><i>K tej »Deklaraciji« se bomo še vrnili, na tem mestu pa me najprej zanima, ali razumete pojem »deklaracija«?</i></p> <p><i>Kateri izmed navedenih ukrepov se vam zdi najbolj revolucionaren? Utemeljite, zakaj.</i></p>	<p>Poslušā.</p> <p><i>Gre za javno izjavo, razglas.</i></p> <p><i>»Deklaracija o pravicah človeka in državljana.« Ker do takrat vsi državljani niso</i></p>	<p>Frontalna učna oblika</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p>	<p>PPT, drsnica 10</p>

		<i>imelo svojih pravic in niso bili enakopravni.</i>		
	<p><i>Na drsnici je izsek iz »Deklaracije o pravicah človeka in državljana« (ta vir imate sicer tudi v učbeniku, da si boste doma lahko še enkrat pogledali). Prosila bi nekoga, da besedilo glasno prebere, ostali pa bomo pozorno poslušali.</i></p> <p><i>Katere človekove pravice so izpostavljene v besedilu?</i></p> <p><i>Kako je v besedilu opredeljena svoboda?</i></p> <p><i>Kateri člen omejuje samovoljno in absolutistično vladanje kralja?</i></p>	<p>Izbrani učenec besedilo prebere naglas, ostali ga poslušajo.</p> <p><i>Svoboda, lastnina, varnost in upor proti zatiranju.</i></p> <p><i>Svoboda je v tem, da lahko storiš vse, kar ne škodi drugemu.</i></p> <p><i>3. člen.</i></p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda dela s pisnimi viri</p>	<p>PPT, drsnica 11</p>
	<p><i>Zdaj pa se lahko posvetite 2. nalogi na vaših učno-delovnih listih, pri kateri boste ponovili, katere revolucionarne ukrepe je sprejela narodna skupščina. Za reševanje naloge imate 1 minuto časa, potem pa si bom skupaj pogledali rešitve.</i></p>	<p>Poslušā.</p> <p>Samostojno reši 2. nalogo.</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razlage</p> <p>Individualna učna oblika</p>	<p>Učno-delovni list (2. naloga)</p>
	<p><i>Prosila bi nekoga, da glasno prebere svoje rešitve. Ob tem rešitve pokažem tudi na drsnici.</i></p>	<p>Izbrani učenec glasno prebere rešitve, ostali poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razgovora</p>	<p>PPT, drsnica 12</p>
	<p><i>Določila iz »Deklaracije« so bila uzakonjena leta 1791, ko je Francija dobila prvo ustavo. Z njo so volilno</i></p>	<p>Poslušā.</p>	<p>Frontalna učna oblika</p>	<p>PPT, drsnica 13</p>

	<p><i>pravico dobili vsi polnoletni moški, ki so bili lastniki premoženja, ne glede na njihov stan. Pomembno pa je vedeti, da so bili iz tega popolnoma izključeni sužnji, tujci in pa ženske. Ženske so bile v tem času izrazito neenakopravne, kar se kljub reformam ni spremenilo, čeprav so tudi ženske odigrale pomembno vlogo v francoski revoluciji. Primer tega je ženski pohod na Versailles, ko so se oborožene Parižanke zgrnile nad kraljevi dvorec. Prikaz tega lahko vidite na sliki na drsnici.</i></p>	<p>Si ogleda sliko.</p>	<p>Metoda razlage</p> <p>Metoda slikovne demonstracije</p>	
	<p><i>Slika na drsnici predstavlja nekaj simbolov francoske revolucije. Jih kdo prepozna?</i></p>	<p><i>Simboli so francoska zastava (trobojnica), frigijska čepica in geslo francoske revolucije: Liberté, Égalité, Fraternité (kar pomeni svoboda, enakost, bratstvo).</i></p>	<p>Frontalna učna oblika</p> <p>Metoda dela s slikovnimi viri</p>	<p>PPT, drsnica 14</p>
	<p><i>Revolucija pa je terjala svoj davek in razmere v Franciji so se slabšale. Začela se je gospodarska kriza, ki je vodila v še večje pomanjkanje, posledično pa se je okrepil tudi črni trg. Nasprotniki revolucije so organizirali vstaje na podeželju, poleg tega pa so se pojavljala tudi politična trenja med različnimi političnimi skupinami v narodni skupščini. V ostalih evropskih državah se je začel krepiti strah, da bi se revolucija razširila po celotni Evropi, zato so države druga za drugo Franciji napovedale vojno. Kraljeva družina je skušala pobegniti</i></p>	<p>Poslušaj.</p>	<p>Frontalna učna oblika</p> <p>Metoda razlage</p>	<p>PPT, drsnica 15</p>

	<i>v tujino, a so jih ujeli in jim odredili hišni pripor. Ker se je narodna skupščina z bala naraščajočega nezadovoljstva množic, so septembra 1792 odstavili kralja in razglasili republiko.</i>			
	<i>Sedaj se lahko lotite naloge 3. na učno-delovnem listu. Preberite navodila na listu. Za nalogo eno minuto časa.</i>	Poslušaj. Reši nalogo na učno-delovnem listu.	Frontalna učna oblika Metoda razlage Individualna učna oblika	Učno-delovni list (3. naloga)
	<i>Prosila bi nekoga, da glasno prebere rešitve.</i> Ob tem na drsnici rešitve tudi pokažem.	Izbrani učenec glasno prebere rešitve, drugi ga poslušajo.	Frontalna učna oblika Metoda razgovora	PPT, drsnica 16

3. VSEBINSKI POUDAREK:	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
Teror jakobincev (5 minut)	<i>Leta 1792 so znova potekale volitve. Izvoljeni so bili predstavniki revnega meščanstva, ki so se imenovali jakobinci. Ker so hoteli popolno oblast nad Francijo, so iz skupščine odstranili vse druge poslance. Začelo se je obdobje terorja, ki je trajalo do leta 1794. V tem času so jakobinci vladali Franciji s trdo roko in nadzorovali vse plasti življenja državljanov. To obdobje je zaznamovalo ustrahovanje in nasilje nad vsemi, ki so kakorkoli nasprotovali revoluciji. V obdobju terorja so jakobinci izrekli kar 17.000 smrtnih kazni. Ker se je tako zelo povečalo število usmrtitev, so izumili novo, bolj praktično napravo za obglavljanje.</i>	Poslušaj.	Frontalna učna oblika Metoda razlage	PPT, drsnica 17

	<p><i>Vidite jo lahko na drsnici.</i></p> <p><i>Ali mogoče kdo ve, za katero napravo gre?</i></p> <p><i>Tako je, to je giljotina. Podobne naprave so v preteklosti že uporabljali na Škotskem za usmrtitev obsojencev plemiškega rodu, da je bila usmrtitev čim hitrejša in čim manj boleča.</i></p>	<p>Gledajo sliko/gif giljotine na drsnici.</p> <p><i>To je giljotina.</i></p> <p>Poslušā.</p>	<p>Metoda slikovne demonstracije</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p>	
	<p><i>Francosko različico je izumil član narodne skupščine Joseph-Ignace Guillotin, po katerem se giljotina tudi imenuje. Giljotina je zato kmalu postala simbol jakobinskega terorja. Glavo sta pod njo izgubila tudi kralj Ludvik XVI. in njegova žena kraljica Marija Antoaneta, leta 1794 pa tudi sam voditelj jakobincev, Maximilien Robespierre. Giljotino so v Franciji uporabljali vse do konca 20. stoletja.</i></p> <p><i>Mogoče kdo ve, katerega leta je bila v Franciji izvedena zadnja usmrtitev z giljotino? Poskušajte uganiti.</i></p> <p><i>Zadnjega človeka so z giljotino v Franciji usmrtili leta 1977.</i></p>	<p>Poslušā.</p> <p>Uganjujejo, podajajo svoje predloge.</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p>	<p>PPT, drsnica 18</p>
	<p><i>Poleg množičnih usmrtitev so jakobinci odpravili krščanstvo kot uradno vero v Franciji in uvedli novo vero v boga razuma ter novo štetje časa z novim, revolucionarnim koledarjem.</i></p> <p><i>So pa jakobinci v času svoje oblasti uvedli tudi nekaj bolj pozitivnih reform, s katerimi so prispevali k okrepitvi in razvoju države. Popolnoma so odpravili fevdalizem v Franciji in kmetom zastonj podelili zemljo.</i></p>	<p>Poslušā.</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razlage</p>	<p>PPT, drsnica 19</p>

	<i>Na vojaškem področju so uvedli splošno vojaško obveznost.</i>			
	<i>K obrambi domovine so skušali spodbuditi čim več ljudi z domovinskimi pesmimi, med katerimi je gotovo najbolj znana marseljeza oz. po francosko La Marseillaise. To vojaško koračnico so peli vojaki prostovoljci iz Marseilla, ko so vkorakali v Pariz. Danes je ta marseljeza francoska himna. Na vaših učno-delovnih listih, pa tudi tukaj na drsnici vidite besedilo refrena v slovenščini, mi pa ji prisluhnimo v francoščini.</i>	Poslušā.	Frontalna učna oblika Metoda razlage	PPT, drsnica 20
	Predvaja zvočni posnetek.	Poslušā zvočni posnetek, ob tem bere besedilo na drsnici ali v učno-delovnem listu.	Frontalna učna oblika Metoda demonstracije zvočnih posnetkov	PPT, drsnica 20 Učno-delovni list Spletni zvočni posnetek <i>La Marseillaise, French National Anthem</i>
	<i>Francoska vojska je pod jakobinci omogočala hiter napredek mladim in sposobnim vojaškim poveljnikom. Med njimi je bil tudi Napoleon, ki je leta 1799 prevzel oblast nad Francijo. S tem dogodkom se tudi uradno zaključi francoska revolucija.</i>	Poslušā.	Frontalna učna oblika Metoda razlage	PPT, drsnica 21
	<i>Zdaj pa preverimo, koliko ste si zapomnili. Odprite delovni list in rešite 4. nalogo. Na voljo imate 2 minuti.</i>	Poslušā. Rešuje 4. nalogo	Frontalna učna oblika Metoda razlage	

		na učno-delovnem listu.	Individualna učna oblika	Učno-delovni list (4. naloga)
	Prosim nekoga, da glasno prebere rešitve naloge. Ob tem že pokažem rešitve.	Eden izmed učencev prebere rešitve na glas. Ostali poslušajo.	Frontalna učna oblika Metoda razgovora	PPT, drsnica 22 in 23

4. VSEBINSKI POUDAREK:	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
Pomen francoske revolucije (4 minut)	<p><i>Za konec si pogledjmo še pomen francoske revolucije.</i></p> <p><i>Francoska revolucija ima velik pomen tako za zgodovino Francije kot tudi za zgodovino Evrope in nenazadnje zgodovino celotnega sveta. Predstavljala je veliko prelomnico s starim režimom, s fevdalizmom in absolutizmom ter obljubljala svobodo, bratstvo in enakost – te ideje so bile ljudem blizu in so se razširile kot požar. Iskra pa je poletela tudi na drugo strani Pacifika, kjer je zanetila idejo revolucije v Latinski Ameriki – upori v kolonijah so prerasli v vojne za samostojnost. Novo obdobje je zaznamoval vzpon meščanstva in moderne industrijske družbe, pospešil se je razvoj kmetijstva, trgovine in obrti.</i></p>	Poslušā.	Frontalna učna oblika Metoda razlage	PPT, drsnica 24
	<p><i>Vtis francoske revolucije je viden tudi v knjiŹevnosti in drugih vejah umetnosti, tako pri sodobnikih kot tudi v kasnejših obdobjih. O francoski revoluciji so pisali številni znani avtorji, kot so Honoré de Balzac, Charles Dickens, Victor Hugo idr. Revolucija je zašla tudi na filmska platna, znan je npr. francoski film</i></p>	Poslušā.	Frontalna učna oblika Metoda razlage	PPT, drsnica 25

	<p><i>“Danton” (1983) z znanim igralcem Gérardom Depardieujem v glavni vlogi. Med novejšimi filmi pa lahko omenimo film iz leta 2018 z naslovom “Un peuple et son roi”, kar bi lahko v grobem prevedli kot “ljudstvo in njihov kralj”. Kratka prizora iz filmov lahko vidite na drsnici, v obliki premikajočih slik.</i></p>	Si ogleda slike na drsnici.	Metoda slikovne demonstracije	
	<p><i>Kot zanimivost pa naj dodam, da so v Franciji ob stoti obletnici revolucije postavili nekaj, kar še danes velja za enega najbolj znanih simbolov Francije. Morda veste, o čem govorim?</i></p>	<i>Postavili so Eifflov stolp.</i>	Frontalna učna oblika Metoda razgovora	PPT, drsnica 26
	<p><i>Sedaj pa se lahko lotite 5. naloge na učno-delovnem listu. Kot boste prebrali v navodilih, morate v besedilu poiskati napake in jih popraviti. Za to imate 3 minute časa.</i></p>	Poslušā. Reši nalogo.	Frontalna učna oblika Metoda razlage Individualna učna oblika	Učno-delovni list(5. naloga)
	<p><i>Prosila bi nekoga, da glasno prebere besedilo in sproti popravi napake, ki jih je našel.</i></p> <p>Hkrati pokažem rešitve na drsnici.</p>	Izbrani učenec prebere besedilo, ostali poslušajo.	Frontalna učna oblika Metoda razgovora	PPT, drsnica 27 in 28

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE ALI PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
5 minut	<p><i>Tako, zaključili smo z našim pregledom francoske revolucije. Preden pa se poslovimo, bi na kratko ponovili in preverili, kaj smo se danes naučili?</i></p> <p><i>Torej, do česa je prišlo maja 1789?</i></p> <p><i>Kdaj je prišlo do napada na Bastiljo? V tem primeru bi želela celoten datum.</i></p> <p><i>Kdaj so Francozi dobili prvo ustavo?</i></p> <p><i>Kaj bi pripisali k letu 1792?</i></p> <p><i>Od kdaj do kdaj traja obdobje jakobinskega terorja?</i></p> <p><i>In katerega leta se konča revolucija v Franciji?</i></p>	<p>Poslušā.</p> <p><i>Do sklica generalnih stanov.</i></p> <p><i>14. 7. 1789.</i></p> <p><i>Leta 1791.</i></p> <p><i>Francija odstavi kralja in postane republika.</i></p> <p><i>Od 1792 do 1794.</i></p> <p><i>Revolucija se konča 1799.</i></p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razgovora</p>	<p>PPT, drsnica 29</p>
	<p><i>Pa poskusimo odgovoriti še na nekaj vprašanj. Bi znali naštetī vsaj 3 vzroke za izbruh francoske revolucije? Pokličem učenca.</i></p> <p><i>Lahko nekdo našteje in na kratko pojasni, katere ukrepe je sprejela narodna skupščina? Pokličem učenca.</i></p>	<ol style="list-style-type: none"> <i>Buržuji so kritizirali absolutistično oblast kralja.</i> <i>Francijo so pestile naravne nesreče in gospodarska kriza.</i> <i>Kraljeva družina je bila zelo nepriljubljena.</i> <p><i>Odprava fevdalizma (odprava dajatev, tlake, tudi</i></p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razgovora</p>	<p>PPT, drsnica 30</p>

	<p>Zakaj je bila »Deklaracija o pravicah človeka in državljana« tako pomembna za tisti čas? Pokličem učenca.</p> <p>Naštejmo vsaj 3 simbole francoske revolucije. Pokličem učenca.</p> <p>Bi znali opisati razmere v Franciji med revolucijo? Pokličem učenca.</p>	<p><i>privilegijev duhovščine in plemstva), ločitev Cerkev od države (podržavljenje posesti, dovoljenje za civilne poroke in ločitve), gospodarski ukrepi (odprava carin, enoten merski sistem, davki glede na premoženje), »Deklaracija o pravicah človeka in državljana« (uvede enakost med ljudmi, osebno svobodo, svobodo mišljenja ...)</i></p> <p><i>Ker so se v njej pojavljale revolucionarne razsvetljenske ideje, ki so vodile v svobodnejšo, enakopravnejšo, bolj demokratično družbo.</i></p> <p><i>Francoska zastava, frigijska čepica, geslo »Svoboda, enakost, bratstvo.«</i></p> <p><i>Za to obdobje je značilna gospodarska kriza, lakota, pomanjkanje, vstaje na podeželju, nesoglasja</i></p>		
--	--	--	--	--

	<p><i>Poznamo vsaj 4 značilnosti obdobja jakobinskega terorja?</i> Pokličem učenca.</p> <p><i>Zakaj je francoska revolucija tako pomemben zgodovinski dogodek?</i> Pokličem učenca.</p>	<p><i>znotraj narodne skupščine, grožnje drugih držav ...</i></p> <p><i>Odprava krščanstva, uvedba revolucionarnega koledarja, podelitev zemlje kmetom, splošna vojaška obveznost ...</i></p> <p><i>S tem se konča stari režim, fevdalizem in absolutizem, razširijo se revolucionarne ideje, pride do vzpona meščanstva in razvoja na številnih področjih (kmetijstvo, trgovina, obrt ...).</i></p>		
	<p>Glede na ponovitvene odgovore ocenim dosežene učne cilje.</p> <p><i>Ob koncu učne ure učenec zna:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - naštetih vsaj tri vzroke za izbruh francoske revolucije, - opisati in pojasniti revolucionarne ukrepe narodne skupščine, - razložiti pomen »Deklaracije o pravicah človeka in državljana«, - naštetih nekaj simbolov francoske revolucije, - opisati razmere v Franciji med revolucijo, - opisati značilnosti obdobja jakobinske oblasti, - razložiti pomen francoske revolucije. 	<p>Poslušaj.</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razlage</p>	<p>PPT, drsnica 31</p>

	<p><i>Za domačo nalogo do naslednjega tedna pa rešite še ponavljani list, ki ste ga dobili. Rešitve si bomo pogledali na naslednji uro.</i></p> <p><i>Ali ima še kdo kakšno vprašanje?</i> Počakam nekaj trenutkov.</p>	Zabeleži domačo nalogo.		
--	---	-------------------------	--	--

III. SEZNAM PRILOG

PRILOGA 1:	Učno-delovni list
PRILOGA 2:	Učno-delovni list – rešen
PRILOGA 3:	Ponavljalni list
PRILOGA 4:	Ponavljalni list – rešen
PRILOGA 5:	PowerPoint predstavitev

FRANCOSKA REVOLUCIJA

1. FRANCIJA PRED REVOLUCIJO

Trije stanovi

1. NALOGA

S pomočjo znanja o srednjeveški družbi dopolni ilustracijo treh stanov v predrevolucionarni Franciji tako, da označiš njihove značilnosti in napišeš, katere družbene skupine jih sestavljajo.

PRVI STAN ali

POSEST: DA/NE

DAVKI: DA/NE

SESTAVLJAJO GA:

-

-

TRETJI STAN

POSEST: DA/NE

DAVKI: DA/NE

SESTAVLJAJO GA:

-

-

-

Posebna skupina:

DRUGI STAN ali

POSEST: DA/NE

DAVKI: DA/NE

SESTAVLJAJO GA:

-

-

Vzroki za revolucijo

Kritika absolutizma in fevdalizma	<ul style="list-style-type: none">• Buržuji• Razsvetljenske ideje
Gospodarska kriza	<ul style="list-style-type: none">• Naravne nesreče na podeželju (suše, neurja, mrzle zime) → slabe letine, lakota → nezadovoljni kmetje• Zadolženost države
Neprijateljnost kraljeve družine	<ul style="list-style-type: none">• Šibek kralj Ludvik XVI.• Razkošno življenje na dvoru

2. ZAČETEK FRANCOŠKE REVOLUCIJE

2. NALOGA

Kaj spada skupaj? Pravilno poveži značilnosti na desni s pojmi na levi tako, da na črto pred besedno zvezo napišeš ustrezne številke.

- _____ odprava fevdalizma
- _____ ločitev Cerkve od države
- _____ gospodarski ukrepi
- _____ Deklaracija o pravicah človeka in državljana

1. pravica do osebne svobode
2. dovoljene civilne poroke in ločitve
3. pravica do svobode mišljenja
4. odprava dajatev in tlake
5. podžavljenje cerkvenih posesti
6. enoten merski sistem
7. davki določeni glede na premoženje
8. odprava privilegijev plemstva in duhovščine

3. NALOGA

Označi, kaj od naštetega je bilo značilno za Francijo v prvem obdobju revolucije (do 1792).

vstaje na podeželju

nizke cene živil

priljubljenost kralja

gospodarska kriza

razmah črnega trga

enakopravnost obeh spolov

spori med političnimi strankami

grožnje iz drugih držav

3. JAKOBINSKI TEROR

4. NALOGA

Dopolni besedilo.

*Naprej, sinovi domovine,
prišel je slave dan za nas!
Nasilje vstaja iz temine,
(da bi zadalo nam
poraz).*

*Kako čez naša polja rjove
sovražna vojska in divja;
to tuja k nam vihra
pobijati žene in sinove.*

Orožje vsi v roko!

Naprej, naprej!

*Naj to zemljo sovrag poj
s krvjo!*

Na volitvah leta 1792 so zmagali _____. To so bili predstavniki _____ meščanstva, ki so bili zagovorniki revolucije. Hoteli so popolno oblast nad Francijo, zato so nad nasprotniki izvajali _____. Obdobje njihove vlade zato imenujemo obdobje _____. Ogromno ljudi so obsodili na smrt, zato so izumili novo napravo za obglavljanje, ki jo imenujemo _____. Z njo so usmrtili francoskega kralja Ludvika _____. in njegovo ženo Marijo Antoaneto. Na koncu je pod njo glavo izgubil tudi voditelj jakobincev, _____.

Jakobinci so odpravili _____ vero in uvedli novo štetje časa z _____. S tem, ko so kmetom podelili zemljo, so popolnoma odpravili _____ v Franciji. Uvedli so _____ vojaško obveznost. V času jakobinske vlade je nastala današnja francoska himna, ki se imenuje _____.

Jakobinske reforme so omogočile tudi vzpon mladega vojaškega poveljnika, ki mu je bilo ime _____. Ta je

leta _____ prevzel oblast v Franciji.

4. POMEN FRANCOSKE REVOLUCIJE

5. NALOGA

Poišči napake v besedilu in jih popravi.

Francoska revolucija je pomenila veliko prelomnico s starim režimom, s fevdalizmom in demokracijo. Ideje svobode, bratstva in enakosti so se širile po svetu in med drugim sprožile tudi revolucije v južni Aziji. Novo obdobje je zaznamoval vzpon plemstva in moderne industrijske družbe, pospešil se je razvoj turizma, trgovine in obrti. Francoska revolucija je vplivala tudi na umetnost, francosko revolucijo so v svojih delih omenjali številni znani slikarji, kot so Honoré de Balzac, Charles Dickens, Victor Hugo idr. Ob 200-letnici revolucije so v Parizu postavili Eifflov stolp, ki še danes velja za enega najbolj poznanih simbolov Francije.

FRANCOSKA REVOLUCIJA

1. FRANCIJA PRED REVOLUCIJO

Trije stanovi

1. NALOGA

S pomočjo znanja o srednjeveški družbi dopolni ilustracijo treh stanov v predrevolucionarni Franciji tako, da označiš njihove značilnosti in napišeš, katere družbene skupine jih sestavljajo.

PRVI STAN ali duhovščina

POSEST: **DA/NE**

DAVKI: **DA/NE**

SESTAVLJAJO GA:

- bogata visoka
duhovščina

- revna nižja duhovščina

TRETJI STAN

POSEST: **DA/NE**

DAVKI: **DA/NE**

SESTAVLJAJO GA:

- kmetje

- meščani

- drugi prebivalci

Posebna skupina:

Buržoazija – bogati sloj
meščanstva

DRUGI STAN ali plemstvo

POSEST: **DA/NE**

DAVKI: **DA/NE**

SESTAVLJAJO GA:

- bogati dvorni plemiči

- manj premožni
podeželski plemiči

Vzroki za revolucijo

Kritika absolutizma in fevdalizma	<ul style="list-style-type: none">• Buržuji• Razsvetljenske ideje
Gospodarska kriza	<ul style="list-style-type: none">• Naravne nesreče na podeželju (suše, neurja, mrzle zime) → slabe letine, lakota → nezadovoljni kmetje• Zadolženost države
Neprijateljnost kraljeve družine	<ul style="list-style-type: none">• Šibek kralj Ludvik XVI.• Razkošno življenje na dvoru

2. ZAČETEK FRANCOŠKE REVOLUCIJE

2. NALOGA

Kaj spada skupaj? Pravilno poveži značilnosti na desni s pojmi na levi tako, da na črto pred besedno zvezo napišeš ustrezne številke.

4., 8. odprava fevdalizma

2., 5. ločitev Cerkve od države

6., 7. gospodarski ukrepi

1., 3. Deklaracija o pravicah človeka in državljana

1. pravica do osebne svobode
2. dovoljene civilne poroke in ločitve
3. pravica do svobode mišljenja
4. odprava dajatev in tlake
5. poddržavljenje cerkvenih posesti
6. enoten merski sistem
7. davki določeni glede na premoženje
8. odprava privilegijev plemstva in duhovščine

3. NALOGA

Označi, kaj od naštetega je bilo značilno za Francijo v prvem obdobju revolucije (do 1792).

vstaje na podeželju

nizke cene živil

priljubljenost kralja

gospodarska kriza

razmah črnega trga

enakopravnost obeh spolov

spori med političnimi strankami

grožnje iz drugih držav

3. JAKOBINSKI TEROR

4. NALOGA

Dopolni besedilo.

*Naprej, sinovi domovine,
prišel je slave dan za nas!
Nasilje vstaja iz temine,
(da bi zadalo nam
poraz).*

*Kako čez naša polja rjove
sovražna vojska in divja;
to tuja k nam vihra
pobijati žene in sinove.
Orožje vsi v roko!
Naprej, naprej!
Naj to zemljo sovrage poj
s krvjo!*

Na volitvah leta 1792 so zmagali **jakobinci**. To so bili predstavniki **revnega** meščanstva, ki so bili zagovorniki revolucije. Hoteli so popolno oblast nad Francijo, zato so nad nasprotniki izvajali **nasilje**. Obdobje njihove vlade zato imenujemo **obdobje terorja**. Ogronomno ljudi so obsodili na smrt, zato so izumili novo napravo za obglavljanje, ki jo imenujemo **giljotina**. Z njo so usmrtili francoskega kralja Ludvika **XVI.** in njegovo ženo Marijo Antoaneto. Na koncu je pod njo glavo izgubil tudi voditelj jakobincev, **Maximilien Robespierre**. Jakobinci so odpravili **krščansko** vero in uvedli novo štetje časa z **revolucionarnim koledarjem**. S tem, ko so kmetom podelili zemljo, so popolnoma odpravili **fevdalizem** v Franciji. Uvedli so **splošno** vojaško obveznost. V času jakobinske vlade je nastala današnja francoska himna, ki se imenuje **marseljeza**. Jakobinske reforme so omogočile tudi vzpon mladega vojaškega poveljnika, ki mu je bilo ime **Napoleon Bonaparte**. Ta je leta **1799** prevzel oblast v Franciji.

4. POMEN FRANCOSKE REVOLUCIJE

5. NALOGA

Poišči napake v besedilu in jih popravi.

Francoska revolucija je pomenila veliko prelomnico s starim režimom, s fevdalizmom in **absolutizmom**. Ideje svobode, bratstva in enakosti so se širile po svetu in med drugim sprožile tudi revolucije v **Latinski Ameriki**. Novo obdobje je zaznamoval vzpon **meščanstva** in moderne industrijske družbe, pospešil se je razvoj **kmetijstva**, trgovine in obrti. Francoska revolucija je vplivala tudi na umetnost, francosko revolucijo so v svojih delih omenjali številni znani **pisatelji**, kot so Honoré de Balzac, Charles Dickens, Victor Hugo idr. Ob **100**-letnici revolucije so v Parizu postavili Eifflov stolp, ki še danes velja za enega najbolj poznanih simbolov Francije.

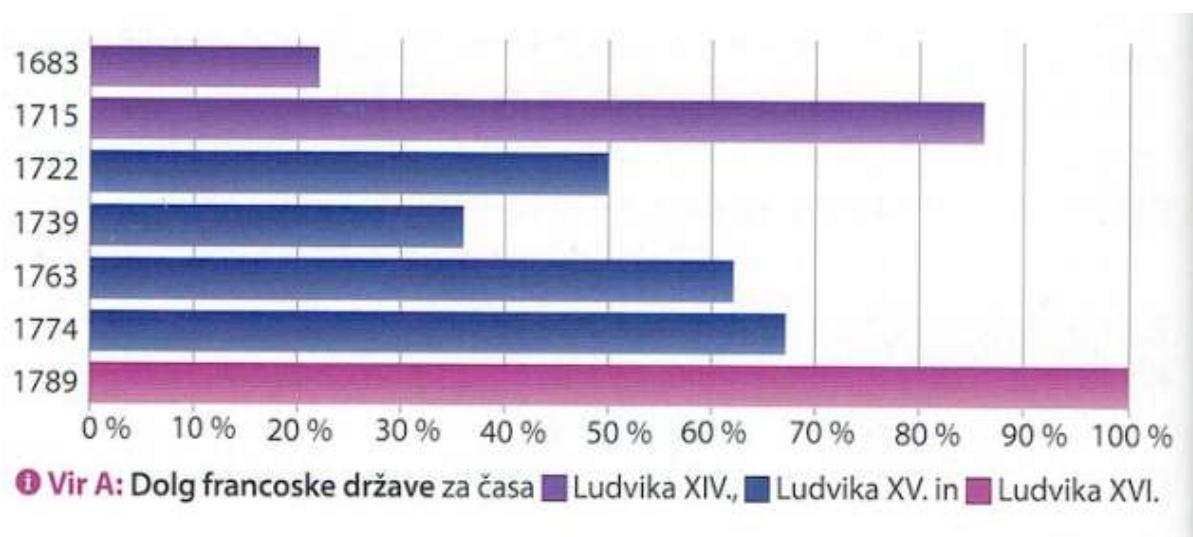
FRANCOSKA REVOLUCIJA

1. NALOGA

a) Oglej si graf, ki se osredotoča predvsem na en vzrok za izbruh francoske revolucije. Kateri ?

b) Kaj ga je povzročilo?

c) Kako je to vplivalo na nadaljnji razvoj dogodkov ?

(Studen, Andrej et. al., Koraki v času, 2015, str. 46.)

2. NALOGA

Razloži naslednje besede. Nato jih uporabi v smiselnih povedih.

• ZASEDANJE GENERALNIH STANOV =

• BURŽOAZIJA =

• GILJOTINA =

• BASTILIJA =

3. NALOGA

Naštete dogodke razvrsti v časovnem zaporedju tako, da bo 1 označevala najstarejši dogodek, 5 pa najmlajšega.

- ___ napad na Bastiljo
- ___ sklic generalnih stanov
- ___ preimenovanje tretjega stanu v Narodno skupščino
- ___ odstavitev kralja in razglasitev republike
- ___ objava *Deklaracije o pravicah človeka in državljana*

4. NALOGA

Eden izmed dogodkov v 3. nalogi se ni zgodil leta 1789. Kateri?

5. NALOGA

Naštej vsaj tri simbole francoske revolucije. Če želiš, lahko katerega tudi narišeš.

-

-

-

6. NALOGA

Oglej si karikaturu. Na podlagi katerih značilnosti lahko sklepaš, da prikazuje obdobje jakobinskega terorja? Naštej vsaj 3.

-
-
-

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:The_French_Glory.jpg

FRANCOSKA REVOLUCIJA

1. NALOGA

a) Oglej si graf, ki se osredotoča predvsem na en vzrok za izbruh francoske revolucije. Kateri ?

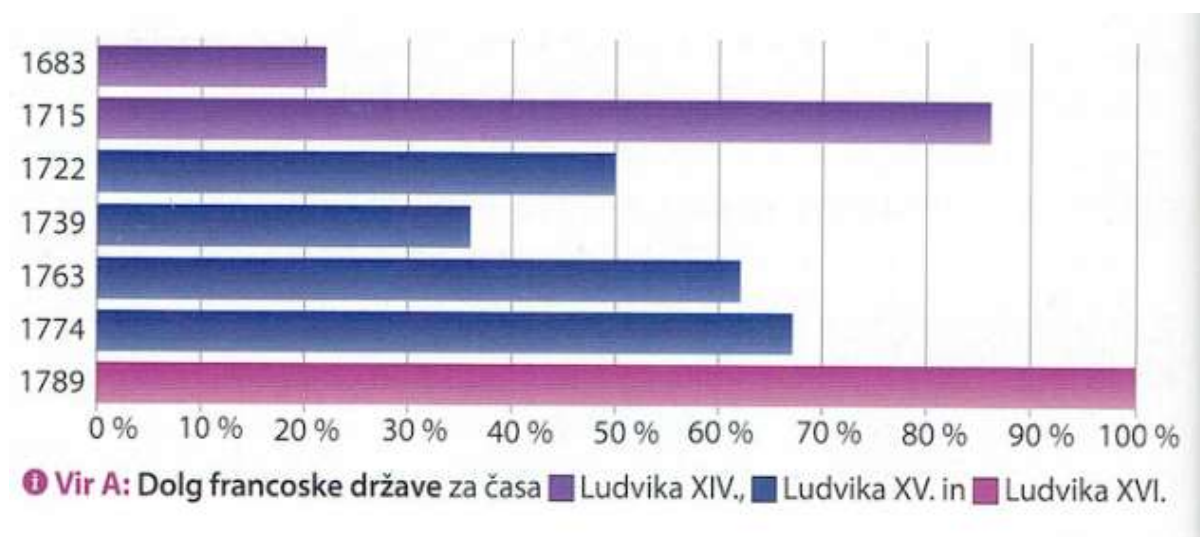
Na državni dolg.

b) Kaj ga je povzročilo?

Gospodarska kriza zaradi naravnih nesreč in slabe letine ter zapravljivosti kraljevega dvora.

c) Kako je to vplivalo na nadaljnji razvoj dogodkov ?

To je bil eden poglavitnih vzrokov za izbruh francoske revolucije. Najbolj je prizadel kmete.

(Studen, Andrej et. al., Koraki v času, 2015, str. 46.)

2. NALOGA

Razloži naslednje besede. Nato jih uporabi v smiselnih povedih.

- ZASEDANJE GENERALNIH STANOV = **sestane**k predstavnikov vseh treh stanov

Do zasedanja generalnih stanov je prišlo spomladi leta 1789.

- BURŽOAZIJA = **bogatejši sloj** meščanstva

Buržoazija je že pred izbruhom revolucije kritizirala absolutistično oblast.

- GILJOTINA = **naprava za obglavljanje**

Giljotino so zadnjič uporabili v Franciji leta 1977.

- BASTILJA = **trdnjava v Parizu, ki je služila kot državni zapor**

Napad na Bastiljo je pomenil začetek francoske revolucije.

3. NALOGA

Naštete dogodke razvrsti v časovnem zaporedju tako, da bo 1 označevala najstarejši dogodek, 5 pa najmlajšega.

- 3 napad na Bastiljo
- 1 sklic generalnih stanov
- 2 preimenovanje tretjega stanu v Narodno skupščino
- 5 odstavitev kralja in razglasitev republike
- 4 objava Deklaracije o pravicah človeka in državljana

4. NALOGA

Eden izmed dogodkov v 3. nalogi se ni zgodil leta 1789. Kateri?

Odstavitev kralja in razglasitev revolucije.

5. NALOGA

Naštej vsaj tri simbole francoske revolucije. Če želiš, lahko katerega tudi narišeš.

- Francoska zastava.
- Frigijska čepica.
- Geslo: »Svoboda, enakost, bratstvo.« / »Liberté, Égalité, Fraternité.«

6. NALOGA

Oglej si karikaturu. Na podlagi katerih značilnosti lahko sklepaš, da prikazuje obdobje jakobinskega terorja? Naštej vsaj 3.

- Jakobinski simboli (frigijska čepica)
- Usmrnitev z giljotino
- Pregnanje duhovnikov in katoliške vere

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:The_French_Glory.jpg

Priloga 5: POWERPOINT PREDSTAVITEV

Priprava na učno uro v 8. razredu OŠ

Lara Oštrbenk in Tamara Šterk
Didaktika zgodovine I

Mentorica: red. prof. dr. Danijela Trškan

Maj 2021

Drsnica 1

__ Č A	S E __ A	L __ K
--------	----------	--------

Rešitev: F R A N C I J A

LU-VO-JA-RE-CI = REVOLUCIJA

Drsnica 2

Francoska revolucija

1789-1799

Drsnica 3

Kaj se bomo danes naučili?

- Našteti nekaj vzrokov za izbruh francoske revolucije;
- opisati in pojasniti revolucionarne ukrepe narodne skupščine;
- razložiti pomen *Deklaracije o pravicah človeka in državljana*;
- naštetih nekaj simbolov francoske revolucije;
- opisati razmere v Franciji med revolucijo;
- opisati značilnosti obdobja jakobinske oblasti;
- razložiti pomen francoske revolucije.

Drsnica 4

Ponovimo ...

- Česa se še spomnite o družbi srednjega veka?
- Kakšna je bila družbena ureditev?
- Bi znali opisati družbeno piramido?

Drsnica 5

01 FRANCIJA PRED REVOLUCIJO

- 17. in 18. stoletje: gospodarski napredek;
- močna država;
- še vedno družbena ureditev iz srednjega veka.

Drsnica 5

Trije stanovi

Učno-delovni list
1. NALOGA

I Prvi stan

Tretji stan
Buržoazija (fr. bourgeoisie)

Drugi stan X

Drsnica 7

VZROKI ZA REVOLUCIJO

na učno-delovnem listu

Kritika absolutizma in fevdalizma

- Buržuji
- Razsvetljenske ideje

Gospodarska kriza

- Naravne nesreče na podeželju (suše, neurja, mrzle zime) → slabe letine, lakota → nezadovoljni kmetje
- Zadolženost države

Neprijjubljenost kraljeve družine

- Šibek kralj Ludvik XVI.
- Razkošno življenje na dvoru

Drsnica 8

02

ZAČETEK FRANCOŠKE REVOLUCIJE

Maj 1789: SKLIC GENERALNIH STANOV

Junij 1789: tretji stan ustanovi **NARODNO SKUPŠČINO**

Drsnica 9

Napad na Bastiljo: 14. 7. 1789

» URADNI ZAČETEK
REVOLUCIJE

Revolucionarni ukrepi narodne skupščine:

odprava fevdalizma,

ločitev Cerkve od države,

gospodarski ukrepi,

Deklaracija o pravicah človeka in državljana.

Drsnica 10

Deklaracija o pravicah človeka in državljana

»1. člen

Ljudje se rodijo in živijo svobodni ter enaki v pravicah. Družbene razlike smejo temeljiti samo na splošnem interesu.

2. člen

Cilj vsakega političnega združevanja je ohranitev naravnih in nezastarljivih človekovih pravic. Te pravice so svoboda, lastnina, varnost in upor proti zatiranju.

3. člen

Načelo vse suverenosti izvira predvsem iz naroda. Nobeno telo, noben posameznik ne more izvrševati oblasti, ki ne izhaja neposredno iz naroda.

4. člen

Svoboda je v tem, da lahko storiš vse, kar ne škodi drugemu. Izvrševanje naravnih pravic vsakega človeka tedaj nima drugih omejitev kot onih, ki zagotavljajo drugim članom družbe, da uživajo enake pravice. Te meje sme določiti samo zakon.«

Deklaracija o pravicah človeka in državljana, 1789

Drsnica 11

Učno-delovni list
2. NALOGA

4., 8. odprava fevdalizma
2., 5. ločitev Cerkve od države
6., 7. gospodarski ukrepi
1., 3. Deklaracija o pravicah
človeka in državljana

1. pravica do osebne svobode
2. dovoljene civilne poroke in ločitve
3. pravica do svobode mišljenja
4. odprava dajatev in tlake
5. podržavljenje cerkvenih posesti
6. enoten merski sistem
7. davki določeni glede na premoženje
8. odprava privilegijev plemstva in duhovščine

Drsnica 12

Prva francoska ustava 1791

Pomembna novost:
VOLILNA PRAVICA za vse
svobodne moške, ki imajo v lasti
premoženje, ne glede na stan.

Iz tega izključeni:

- sužnji,
- tujci,
- ženske.

Simboli francoske revolucije:

- FRANCOSKA ZASTAVA;
- GESLO: LIBERTÉ, ÉGALITÉ, FRATERNITÉ (prevod: svoboda, enakost, bratstvo);
- FRIGIJSKA ČEPICA.

Razmere v Franciji med revolucijo:

- gospodarska kriza,
- lakota in pomanjkanje (krepi se črni trg),
- vstaje na podeželju,
- spori med političnimi strankami,
- druge države Franciji napovejo vojno,
- kraljeva družina skuša pobegniti (neuspešno).

1792

Narodna
skupščina
odstavi kralja in
RAZGLASI
REPUBLIKO.

vstaje na podeželju

nizke cene živil

priljubljenost kralja

gospodarska kriza

razmah črnega trga

enakopravnost obeh spolov

spori med političnimi strankami

grožnje iz drugih držav

03 TEROR JAKOBINCEV

1792-1794

- Volitve 1792.
- Nasilje nad nasprotniki.
- 17.000 smrtnih kazni.

Giljotina

Giljotina – simbol jakobinskega terorja

- Kralj Ludvik XVI., Marija Antoaneta.
- Maximilien Robespierre, vodja jakobincev.
- Zadnja usmrtitev 1793.

Jakobinske reforme

Odprava krščanstva
Revolucionarni koledar
Podelitev zemlje kmetom
Splošna vojaška obveznost

Marseleza (*La Marseillaise*)

Naprej, sinovi domovine,
prišel je slave dan za nas!
Nasilje vstaja iz temine,
(da bi zadalo nam poraz),
Kako čez naša polja rjove
sovražna vojska in divja;
to tuja k nam vihra
pobijaj žene in sinove.
Orožje vsi v roko!
Naprej, naprej!
Naj to zemljo sovrag poji s
krvjo!

Pod jakobinci ...

**Hiter
napredek za
mlade
vojaške
poveljnike.**

**NAPOLEON
BONAPARTE**

Državni udar 1799
= **KONEC
REVOLUCIJE**

Na volitvah leta 1792 so zmagali _____. To so bili predstavniki _____ meščanstva, ki so bili zagovorniki revolucije. Hoteli so popolno oblast nad Francijo, zato so nad nasprotniki izvajali _____. Obdobje njihove vlade zato imenujemo obdobje _____. Ogromno ljudi so obsodili na smrt, zato so izumili novo napravo za obglavljanje, ki jo imenujemo _____. Z njo so usmrtili francoskega kralja Ludvika _____ in njegovo ženo Marijo Antoaneto. Na koncu je pod njo glavo izgubil tudi voditelj jakobincev, _____.

Jakobinci so odpravili _____ vero in uvedli novo štetje časa z _____ _____. S tem, ko so kmetom podelili zemljo, so popolnoma odpravili _____ v Franciji. Uvedli so _____ vojaško obveznost. V času jakobinske vlade je nastala današnja francoska himna, ki se imenuje _____.

Jakobinske reforme so omogočile tudi vzpon mladega vojaškega poveljnika, ki mu je bilo ime _____. Ta je leta _____ prevzel oblast v Franciji.

Na volitvah leta 1792 so zmagali **jakobinci**. To so bili predstavniki **revnega** meščanstva, ki so bili zagovorniki revolucije. Hoteli so popolno oblast nad Francijo, zato so nad nasprotniki izvajali **nasilje**. Obdobje njihove vlade zato imenujemo obdobje **terorja**. Ogromno ljudi so obsodili na smrt, zato so izumili novo napravo za obglavljanje, ki jo imenujemo **giljotina**. Z njo so usmrtili francoskega kralja Ludvika **XVI.** in njegovo ženo Marijo Antoaneto. Na koncu je pod njo glavo izgubil tudi voditelj jakobincev, **Maximilien Robespierre**.

Jakobinci so odpravili **krščansko** vero in uvedli novo štetje časa z **revolucionarnim koledarjem**. S tem, ko so kmetom podelili zemljo, so popolnoma odpravili **fevdalizem** v Franciji. Uvedli so **splošno** vojaško obveznost. V času jakobinske vlade je nastala današnja francoska himna, ki se imenuje **Marseljeza**.

Jakobinske reforme so omogočile tudi vzpon mladega vojaškega poveljnika, ki mu je bilo ime **Napoleon Bonaparte**. Ta je leta **1799** prevzel oblast v Franciji.

04 POMEN FRANCOŠKE REVOLUCIJE

Konec starega režima, fevdalizma in absolutizma.

Obljuba svobode, bratstva in enakost.

Vzpon meščanstva in moderne industrijske družbe.

Razvoj kmetijstva, trgovine in obrti.

Danton (1983)

Viktor Hugo,
Triindevetdeset (1874)

Vpliv na kulturo

Victor Hugo
Quatrevingt-Treize

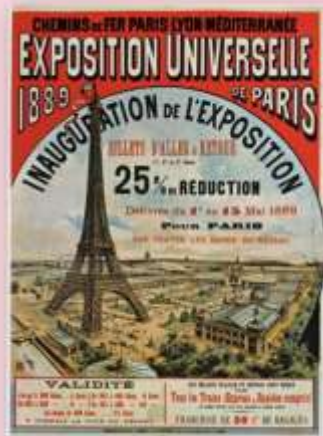
Édition de Demandé Lauffel

Un peuple et son roi (2018)

Ob stoletnici revolucije (1889) ...

... je bil postavljen Eifflov stolp v Parizu.

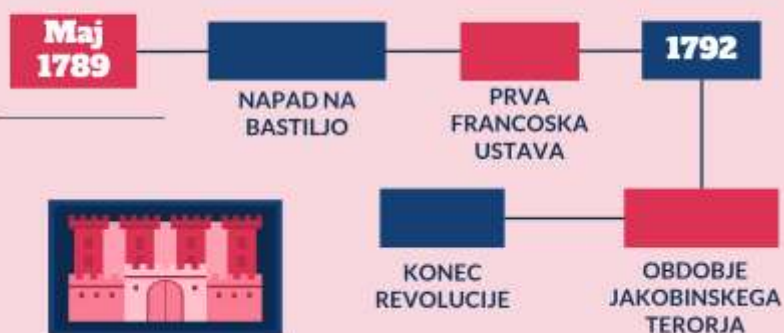
Učno-delovni list:
5. NALOGA

Francoska revolucija je pomenila veliko prelomnico s starim režimom, s fevdalizmom in kapitalizmom. Ideje svobode, bratstva in enakosti so se širile po svetu in med drugim sprožile tudi revolucije v južni Aziji. Novo obdobje je zaznamoval vzpon plemstva in moderne industrijske družbe, pospešil se je razvoj turizma, trgovine in obrti. Francoska revolucija je vplivala tudi na umetnost, francosko revolucijo so v svojih delih omenjali številni znani slikarji, kot so Honoré de Balzac, Charles Dickens, Victor Hugo idr. Ob 200-letnici revolucije so v Parizu postavili Eifflov stolp, ki še danes velja za enega najbolj poznanih simbolov Francije.

Učno-delovni list:
5. NALOGA

Francoska revolucija je pomenila veliko prelomnico s starim režimom, s fevdalizmom in **absolutizmom**. Ideje svobode, bratstva in enakosti so se širile po svetu in med drugim sprožile tudi revolucije v **Latinski Ameriki**. Novo obdobje je zaznamoval vzpon **meščanstva** in moderne industrijske družbe, pospešil se je razvoj **kmetijstva**, trgovine in obrti. Francoska revolucija je vplivala tudi na umetnost, francosko revolucijo so v svojih delih omenjali številni znani **pisatelji**, kot so Honoré de Balzac, Charles Dickens, Victor Hugo idr. Ob **100-letnici** revolucije so v Parizu postavili Eifflov stolp, ki še danes velja za enega najbolj poznanih simbolov Francije.

Ponovimo ...

Še nekaj vprašanj...

- Naštej vsaj 3 vzroke za izbruh francoske revolucije.
- Katere ukrepe je sprejela narodna skupščina?
- Zakaj je bila *Deklaracija o pravicah človeka in državljana* tako pomembna za tisti čas?
- Naštej simbole francoske revolucije.
- Opiši razmere v Franciji med revolucijo.
- Naštej vsaj 4 značilnosti obdobja jakobinskega terorja.
- Zakaj je francoska revolucija tako pomemben zgodovinski dogodek?

**DOMAČA
NALOGA
do 13. 5.:**

Ponavljalni list

Drsnica 31

Univerza v Ljubljani

**EILOZOESKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Didaktika zgodovine I

**UČNA PRIPRAVA:
KMEČKI UPORI, EPIDEMIJE IN NARAVNE NESREČE**

IME IN PRIIMEK: Jure Pavšek, Urban Pipan

DATUM: 13. 5. 2021

I. OSNOVNI PODATKI:

Šola:	Osnovna šola	
Razred:	8. razred	
Datum:	13. 5. 2021	
Predmet:	Zgodovina	
Učna tema	Širša tema iz učnega načrta:	Izbirna tema: Kmečki upori, epidemije in naravne nesreče
	Poglavje iz učbenika:	Spremenjena politična in verska podoba Evrope
Učna enota – naslov učne ure:	Kmečki upori, epidemije in naravne nesreče	
Učne oblike:	<ul style="list-style-type: none"> - frontalna učna oblika - individualna učna oblika - skupinska učna oblika 	
Učne metode:	<ul style="list-style-type: none"> - metoda razlage - metoda razgovora - metoda slikovne demonstracije - metoda dela s slikovnimi viri - metoda dela s pisnimi viri - metoda dela z zvočnimi posnetki 	
Učne tehnike:	- vislice	
Cilji iz učnega načrta:	<p>»Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojasnijo, zakaj so se na Slovenskem med kmečkim prebivalstvom pojavile ljudske pobožnosti; • opišejo vzroke in posledice kmečkih uporov na Slovenskem; • sklepajo o podobnostih in razlikah med kmečkimi upori na Slovenskem, • /.../, • na primerih pojasnijo značilnosti in posledice epidemij in naravnih nesreč na Slovenskem v 15. in 16. stoletju.« (Učni načrt, 2011, str. 18). 	
Cilji učne ure oz. pričakovani učni dosežki	Izobraževalni učni cilji	<p><i>Ob koncu učne ure učenec zna:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>pojasniti, zakaj so se na Slovenskem med kmečkim prebivalstvom pojavile ljudske pobožnosti,</i> • <i>opisati vzroke in posledice kmečkih uporov na Slovenskem,</i> • <i>sklepati o podobnostih in razlikah med kmečkimi upori na Slovenskem,</i>

		<ul style="list-style-type: none"> • <i>na primerih pojasniti značilnosti in posledice epidemij in naravnih nesreč na Slovenskem v 15. in 16. stoletju,</i> • <i>našteti glavne kmečke upore na Slovenskem.</i>
	Funkcionalni učni cilji	<p><i>Ob koncu učne ure učenec zna:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>aktivno poslušati, opazovati, pisati,</i> • <i>odgovarjati na različne vrste vprašanj,</i> • <i>komunicirati, izražati mnenja.</i>
	Vzgojni učni cilji	<p><i>Ob koncu učne ure učenec zna:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>kazati vrednote kot so pravičnost, solidarnost, kritičnost,</i> • <i>spoštovati kulturno dediščino in preteklost.</i>
Učne etape:	<p>Uvodni del: - Uvajanje</p> <p>Osrednji del: - Obravnavanje nove učne snovi - Urjenje</p> <p>Zaključni del: - Ponavljanje</p>	
Vsebinski poudarki:	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Epidemije in naravne nesreče</i> 2. <i>Vzroki za kmečke upore</i> 3. <i>Kmečki upori na Slovenskem</i> 	
Učna sredstva:	Učila:	<ul style="list-style-type: none"> - učbenik (Razpotnik, Lazar, <i>Potujem v preteklost</i> 8, 2020, str. 53–55) - spletni zvočni posnetek (PUNTARSKA: Le vkup, le vkup, uboga gmajna! REBELLION SONG: Unite, unite, oppressed labour!) - učno-delovni list - PowerPoint predstavitev (z zapisom učne snovi)
	Učni pripomočki:	<ul style="list-style-type: none"> - računalnik - kamera - mikrofonski - Zoom
Medpredmetne povezave z vsebinami:	<p>Osnovna šola:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Slovenščina – učenci se urijo v zapisovanju snovi v slovenskem jeziku - Geografija – učenci se urijo v branju in uporabi zemljevidov - Glasbena vzgoja – učenci se urijo v poslušanju pesmi 	
Novi pojmi s pojasnilom:	<ul style="list-style-type: none"> - Epidemija - nenaden izbruh in hitro širjenje kake nalezljive bolezni. - Kuga, pegavica, koze, davica, sifilis – hude nalezljive bolezni. 	

		<ul style="list-style-type: none"> - Turški vpad - množični prodor, vdor turških vojakov. - Ljudske pobožnosti – verska opravila, ki so jih ljudje opravljali brez duhovnikov. - Puntar – kmečki upornik. - Stara pravda – dajatve zapisane v urbarjih. - Puntarski pfening – dodaten davek, ki so ga morali za kazen ker so se uprli plačevati kmetje. - Mitnina - pristojbina za trgovsko blago, ki se pobira pri mitnicah. - Razčetverjenje - usmrtitev z razsekanjem, raztrganjem telesa.
Viri in literatura za učno pripravo:	Učni načrt	<p><i>Učni načrt. Program osnovna šola. Zgodovina. (2011). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo:</i> http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/page/uploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_zgodovina.a.pdf (5. 5. 2021).</p>
	Učna priprava	<ul style="list-style-type: none"> - Razpotnik, J. M., Plazar, A. (2020). <i>Potujem v preteklost 8: Učbenik za zgodovino v 8. razredu osnovne šole</i>. Ljubljana: Založba Rokus Klett, str. 53–55. - Cvirn, J., Hriberšček-Balkovec, E., Studen, A. (2000). <i>Novi vek. Zgodovina za 7. razred osemletke</i>. Ljubljana: DZS (za 8. razred devetletke), str. 40–41 - Mlacović, D., Urankar, N. (2010). <i>Zgodovina 2: Učbenik za 2. letnik gimnazije</i>. Ljubljana: DZS, str. 171–174. - Valvasor, J. V. (1977). <i>Slava vojvodine Kranjske</i>. Ljubljana: DZS, str. 304-309. - Weber. T. (2013). <i>Zgodovinski atlas sveta od prazgodovine do 21. stoletja</i>. Ljubljana: Cankarjeva založba, str. 152–153.
	PowerPoint	<p>Stran 4:</p> <p>Zdravnik danes https://www.clipartkey.com/view/bmiimR_male-doctor-with-scrubs-and-face-mask-on/ (Datum dostopa: 5. 5. 2021)</p> <p>Zdravnik iz 15. stoletja https://www.nejm.org/doi/full/10.1056/NEJMp2011418 (Datum dostopa: 5. 5. 2021)</p> <p>Stran 5:</p> <p>Kuga https://www.historytoday.com/archive/feature/plague-and-prejudice (Datum dostopa: 5. 5. 2021)</p> <p>Stran 6:</p>

Kobilice

Valvasor, J. V. (1977). *Slava vojvodine Kranjske*. Ljubljana: DZS, str. 307.

Stran 7:

Naravne nesreče

<https://about-history.com/the-great-famine-1315-1317/> (Datum dostopa: 5. 5. 2021)

Stran 8:

Romanje

<https://1308.no/2019/09/08/peregrinus-preparatus-wandering-with-a-purpose/> (Datum dostopa: 5. 5. 2021)

Stran 10:

Urbar

<https://www.etno-muzej.si/en/node/35843> (Datum dostopa: 5. 5. 2021)

Stran 11:

Janičar

https://domzalec.si/old-images/news/full/turki_ugrabitev1.jpg (Datum dostopa: 5. 5. 2021)

Stran 13:

Zemljevid kmečkih uporov na Slovenskem.

Pavšek, J., Pipan, U. (2021). *Zemljevid kmečkih uporov na Slovenskem*. (Vir podatkov: Razpotnik, J. M., Plazar, A. (2020). *Potujem v preteklost 8: Učbenik za zgodovino v 8. razredu osnovne šole*. Ljubljana: Založba Rokus Klett, str. 54; Copernicus, 2021, <https://land.copernicus.eu/global/index.html> (Datum dostopa: 3. 5. 2021))

Stran 14:

Kmečki upori

<https://www.timetoast.com/timelines/kmecki-upori-71527068-3ad3-4a42-a96e-6ec643c6db5b> (Datum dostopa: 5. 5. 2021)

Stran 15:

Zemljevid kmečkih uporov na Slovenskem.

Pavšek, J., Pipan, U. (2021). *Zemljevid kmečkih uporov na Slovenskem*. (Vir podatkov: Razpotnik, J. M., Plazar, A. (2020). *Potujem v preteklost 8: Učbenik za zgodovino v 8. razredu osnovne šole*. Ljubljana: Založba Rokus Klett, str. 54; Copernicus,

2021, <https://land.copernicus.eu/global/index.html>
(Datum dostopa: 3. 5. 2021))

Stran 16:

Le vkup le vkup uboga gmajna

https://www.kamra.si/images/zoo_cache/201602/27636_8_1_0fa3fafaff4a79e9476770906c32d3d5.jpg
(Datum dostopa: 5. 5. 2021)

Stran 17:

Zemljevid kmečkih uporov na Slovenskem.

Pavšek, J., Pipan, U. (2021). *Zemljevid kmečkih uporov na Slovenskem*. (Vir podatkov: Razpotnik, J. M., Plazar, A. (2020). *Potujem v preteklost 8: Učbenik za zgodovino v 8. razredu osnovne šole*. Ljubljana: Založba Rokus Klett, str. 54; Copernicus, 2021, <https://land.copernicus.eu/global/index.html>
(Datum dostopa: 3. 5. 2021))

Stran 18:

Kronanje Matije Gubca

<https://s3.amazonaws.com/s3.timetoast.com/public/uploads/photo/15084915/image/31cdd72010bb5a757cc514a18bbb5982> (Datum dostopa: 5. 5. 2021)

Stran 19:

Zemljevid kmečkih uporov na Slovenskem.

Pavšek, J., Pipan, U. (2021). *Zemljevid kmečkih uporov na Slovenskem*. (Vir podatkov: Razpotnik, J. M., Plazar, A. (2020). *Potujem v preteklost 8: Učbenik za zgodovino v 8. razredu osnovne šole*. Ljubljana: Založba Rokus Klett, str. 54; Copernicus, 2021, <https://land.copernicus.eu/global/index.html>
(Datum dostopa: 3. 5. 2021))

Stran 20:

Kmečka vojska

<https://s3.amazonaws.com/s3.timetoast.com/public/uploads/photo/15084509/image/d7838dc931c83ec2fb48ac556c56b3c4> (Datum dostopa: 5. 5. 2021)

Stran 21:

Zemljevid kmečkih uporov na Slovenskem.

Pavšek, J., Pipan, U. (2021). *Zemljevid kmečkih uporov na Slovenskem*. (Vir podatkov: Razpotnik, J. M., Plazar, A. (2020). *Potujem v preteklost 8: Učbenik za zgodovino v 8. razredu osnovne šole*.

		<p>Ljubljana: Založba Rokus Klett, str. 54; Copernicus, 2021, https://land.copernicus.eu/global/index.html (Datum dostopa: 3. 5. 2021))</p> <p>Stran 22: Tolminski grb https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/2/2e/COA-Tolmin.gif (Datum dostopa: 5. 5. 2021)</p> <p>Tolminski kmečki upor https://www.travel-slovenia.si/slo/wp-content/uploads/2017/03/travel-slovenia-tolminski-kmecki-upor-srecanje.jpg (Datum dostopa: 5. 5. 2021)</p> <p>Stran 23: Zasledovanje kmečkih puntarjev Valvasor, J. V. (1977). <i>Slava vojvodine Kranjske</i>. Ljubljana: DZS, str. 309.</p>
	Učno-delovni listi	<p>Pavšek, J., Pipan, U. (2021). <i>Zemljevid kmečkih uporov na Slovenskem</i>. (Vir podatkov: Razpotnik, J. M., Plazar, A. (2020). <i>Potujem v preteklost 8: Učbenik za zgodovino v 8. razredu osnovne šole</i>. Ljubljana: Založba Rokus Klett, str. 54; Copernicus, 2021, https://land.copernicus.eu/global/index.html (Datum dostopa: 3. 5. 2021))</p>
	Delovni listi	/
	Ponavljalni list	/
	Preverjalni list	/
	Video posnetek	/
	Zvočni posnetek	<p>PUNTARSKA: Le vkup, le vkup, uboga gmajna! REBELLION SONG: Unite, unite, oppressed labour! Youtube. https://www.youtube.com/watch?v=JO2ms-1k91k&t=25s (dostopano 5. 5. 2021)</p>
	Stenski zemljevid	/
	DVD	/
	<i>Idr.</i>	/

II. POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
5 minut	<i>V današnji učni uri se bomo ukvarjali z zelo zanimivo temo. Katera tema bo to, boste morali ugotoviti sami.</i>	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PPT, drsnica 2.
	<i>Na zaslonu že vidite nekaj črk in nekaj črt. Veste, katero igro se bomo igrali?</i> <i>Tako je, no, skoraj tako. Igrali se bomo razčtetverjenje. Vaša naloga je, da ugotovite manjkajoče črke. Če črke ni v iskani besedi, bo ubogi Matija Gubec izgubil ud.</i>	Odgovorijo: <i>Da, vislice.</i>	Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.	PPT, drsnica 2.
	Zapisuje črke in riše razčtetverjenje Matije Gubca.	Ugibajo črke.	Frontalna učna oblika. Učna tehnika vislice.	PPT, drsnica 2.
	<i>Iz rešitev razčtetverjenja gotovo že lahko sklepate, kaj je tema današnje učne ure. Kdo ve?</i>	Odgovorijo: <i>Kmečki upori.</i>	Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.	PPT, drsnica 3.
	<i>Tako je, pogovarjali se bomo o kmečkih uporih. V zvezke kar napišite naslov Kmečki upori.</i> <i>Učna ura bo sestavljena iz treh vsebinskih poudarkov, to so:</i> <i>1. Epidemije in naravne nesreče</i>	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PPT, drsnica 3.

	<p>2. Vzroki za kmečke upore 3. Kmečki upori na Slovenskem</p> <p>Po vsakem vsebinskem poudarku boste z mojo pomočjo snov zapisali v zvezke.</p> <p>Na koncu današnje učne ure boste znali pojasniti, zakaj so se na Slovenskem med kmečkim prebivalstvom pojavile ljudske pobožnosti, opisati vzroke in posledice kmečkih uporov na Slovenskem, sklepati o podobnostih in razlikah med kmečkimi upori na Slovenskem, na primerih pojasniti značilnosti in posledice epidemij in naravnih nesreč na Slovenskem v 15. in 16. stoletju in naštetih glavne kmečke upore na Slovenskem.</p>			
--	---	--	--	--

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / URJENJE IN SPROTNO PONAVLJANJE ALI SPROTNO PREVERJANJE

1. VSEBINSKI POUDAREK: Epidemije in naravne nesreče	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
10 minut	<p>Prebivalci slovenskih dežel so se v 15. in 16. stoletju soočali s številnimi težavami, ki pa se niso tako zelo razlikovale od današnjih. Katera današnja težava, s katero so se soočali že v srednjem veku, vam pride na misel?</p> <p>Drži. Trenutna epidemija vsekakor ni prva, gotovo pa ni niti zadnja. Poznate kakšno bolezen za katero so takrat množično zbolevali in umirali?</p>	<p>Odgovorijo: epidemija.</p> <p>Odgovorijo: kuga.</p>	Frontaln a učna oblika. Metoda razgovor a.	PPT, drsnica 4.

	<p><i>Tako je. Higienske razmere so bile zelo slabe – ljudje so živeli v zelo skromnih domovanjih skupaj z živalmi, veliko so delali, skromno jedli, umivali so se zelo redko, zdravstvene oskrbe pa tudi praktično niso imeli. V takšnih razmerah so se bolezni hitro širile med ljudmi in zaradi kuge, ki so jo prenašale podgane, je po vsej Evropi umrlo veliko ljudi. Poleg kuge so se širile tudi druge bolezni, kot so pegavica, koze, davica, sifilis in druge, ki jih niso znali pozdraviti.</i></p> <p><i>Poleg nalezljivih bolezni so prebivalce pestile tudi druge težave. Predlagam, da nekdo od vas prebere besedilo, ki ga je v Slavi vojvodine Kranjske napisal Janez Vajkard Valvasor. Ostali pozorno poslušajte in poskušajte ugotoviti, kaj vse je še prizadelo Kranjsko.</i></p>	Poslušajo.	Frontaln a učna oblika. Metoda razlage.	PPT, drsnica 5.
--	--	------------	---	-----------------------

		<p>Eden prebere besedilo, ostali poslušajo.</p> <p><i>/.../ Tudi v letu je bila na Kranjskem izredno velika vročina in sončna pripeka, da se je od suše ne le zemlja ko kamen strdila, temveč tudi dosti gozdov vnelo.</i></p> <p><i>V 1543. in v prejšnjem letu nas je pravični Bog napadel z drugim orožjem. Leta 1542 je nad Kranjsko vihtel dvoje mečev, namreč meč kuge in meč lakote. Oni je močno divjal tu in tam po deželi in pobral veliko ljudi, le-tega pa je izročil veliki vojski kobilic, oziroma je njih zobe spremenil v meče za njive in travnike dežele Kranjske. /.../ Ljudje so se zelo trudili, da bi jih z dimom, ognjem in podobnim pregnali, a ves trud je bil zaman, opravili niso nič. Deželi je to bolj škodovalo ko uničujoči turški vpad in tako jo je Bog z dvojno kaznijo udaril, namreč z zgoraj</i></p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda dela s pisnimi viri.</p>	<p>PPT, drsnica 6.</p>
--	--	---	---	------------------------

	<p><i>Kaj je poleg bolezni še prizadelo Kranjce v 16. stoletju?</i></p> <p><i>Res je, proti temu so se poskusili boriti na različne načine, kajne? Kako so na primer poskušali pregnati kobilice?</i></p> <p><i>Pa so jih uspeli pregnati?</i></p>	<p><i>omenjeno kugo in z lakoto, ki jo je ta golazen povzročila. Tudi lakota je veliko ljudi pomorila. /.../</i></p> <p><i>(Vir: Valvasor, J. V., 1977. Slava vojvodine Kranjske, str. 306-307. Mladinska knjiga. Ljubljana).</i></p> <p><i>Odgovorijo: suše, požari, roji kobilic, lakota, turški vpadi.</i></p> <p><i>Odgovorijo: Z dimom, ognjem in podobnim.</i></p> <p><i>Odgovorijo: Ne.</i></p>		<p>PPT, drsnica 7.</p>
--	--	--	--	--------------------------------

	<p><i>Žal jim ni uspelo, drži. Zato so poskusili še na druge načine, ki so jim preostali – zatekli so se k različnim ljudskim pobožnostim. To so bila verska opravila, ki so jih ljudje opravljali sami, pogosto brez duhovnikov. Med ljudske pobožnosti spadajo različne molitve, na primer križev pot, angelovo čaščenje in rožni venec, poleg tega pa so se ljudje udeleževali romanj na svete kraje, pripravljali so procesije, šmarnične pobožnosti, litanije, celodnevna čaščenja, izdelovali so spominske podobice – kratka, na različne načine so poskušali prositi Boga, da se tegobe končajo.</i></p>	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PPT, drsnica 8.
--	---	------------	--	-----------------

	<p><i>Pa še na kratko ponovimo, kaj smo se naučili. Se spomnite zakaj so se v 15. in 16. stoletju tako hitro širile bolezni?</i></p> <p><i>Drži. Zapišite si v zvezke:</i> 1. Epidemije in naravne nesreče</p> <p><i>V 15. in 16. stoletju so se zaradi slabih higienskih razmer (redko umivanje, slaba prehrana, pomanjkanje zdravstvene oskrbe) hitro širile številne nalezljive bolezni. Ljudje so umirali zaradi epidemij kuge, pegavice, koz, davice in sifilisa.</i></p> <p><i>Poleg bolezni pa so se soočali še z drugimi težavami. Se spomnite s katerimi?</i></p> <p><i>Tako je. Kar zapišite: Ljudi so pestile tudi naravne nesreče (suše, poplave, požari, kobilice ...) in turški vpadi, zato je bila pogosta lakota.</i></p> <p><i>Se spomnite kako so se soočali z vsemi temi težavami?</i></p> <p><i>Drži. Še zapišite: Za odvrnitev epidemij in naravnih nesreč so se ljudje zatekali k ljudskim pobožnostim (molitve – rožni venec, križev pot; romanja, procesije ...).</i></p>	<p>Odgovorijo: <i>Zaradi slabih higienskih razmer.</i></p> <p>Po nareku in s pomočjo besedila na drsnici zapisujejo snov.</p> <p>Odgovorijo: z <i>naravnimi nesrečami – suše, poplave, požari, kobilice in vpadi Turkov.</i></p> <p>Po nareku in s pomočjo besedila na drsnici zapisujejo snov.</p> <p>Odgovorijo: z <i>ljudskimi pobožnostmi.</i></p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage (narekovanje).</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage (narekovanje).</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage (narekovanje).</p>	<p>PPT, drsnica 9.</p>
--	--	--	--	------------------------

2. VSEBINSKI POUDAREK: Vzroki za kmečke upore	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
7 minut	<p>Življenje navadnih ljudi v 15. in 16. stoletju torej ni bilo lahko. Njihov položaj so še bolj oteževali zemljiški gospodje, več o tem pa vam povem po tem, ko napišete nov podnaslov 2. Vzroki za kmečke upore.</p>	<p>Poslušajo.</p> <p>Napišejo naslov.</p>	<p>Frontaln a učna oblika. Metoda razlage.</p>	<p>PPT, drsnica 10.</p>
	<p>V 15. in 16. stoletju so postajali čedalje bolj vplivni in bogati nekateri meščani, ki so obogateli s trgovanjem z zlatom in srebrom iz novoodkritih kolonij. Ker je bilo tega blaga veliko, je začela vrednost denarja upadati. Plemiči so se ustrašili bogatih meščanov in se zbali za svoj položaj. Denarne dajatve, ki so jim jih morali plačevati kmetje in ki so postajale čedalje manj vredne, so začeli spreminjati nazaj v naturalne. Kdo ve kaj to pomeni?</p> <p>Tako je. A kmalu plemičem to ni več zadoščalo, zato so svojim podložnikom nalagali vedno višje davke, uvajali nove dajatve ali pa spet uvajali že zdavnaj opuščene in povečevali količino tlake, ki so jo morali opraviti kmetje. Se vam zdi, da je bilo tem to všeč?</p> <p>Seveda jim ni bilo všeč.</p>	<p>Poslušajo.</p> <p>Odgovorijo: to so dajatve v obliki pridelkov.</p> <p>Poslušajo.</p> <p>Odgovorijo: ne.</p>	<p>Frontaln a učna oblika.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovor a. Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovor a.</p>	<p>PPT, drsnica 10.</p>

	<p><i>Oglejte si fotografijo na drsnici. Na njej je ena zelo debela stara knjiga. V njej so zapisane dajatve in tlaka, ki so jo morali opraviti podložniki na nekem posestvu. Se spomnite, kako so se takšne knjige imenovale?</i></p> <p><i>Drži. Kmetje pa so svoje dolžnosti zapisane v urbarjih imenovali stara pravda. To je mera dajatev, ki je zapisana v urbarjih. Plemiči so od kmetov zahtevali, da se držijo svojih novih, večjih dolžnosti, sami pa se svojih pogosto niso držali. Katera pa je bila glavna dolžnost zemljiških gospodov do svojih podložnikov?</i></p> <p><i>Natanko tako. Kot ste verjetno uganili, te dolžnosti pogosto niso izpolnjevali. Se kdo spomni, kaj je poleg naravnih nesreč še omenjal Valvasor v odlomku, ki ste ga prej poslušali?</i></p> <p><i>Tako je. Turki so vpadali na slovensko ozemlje in ropali, požigali in pobijali kmete. Zemljiški gospodje pa so se ob nevarnosti skrili za obzidja svojih gradov in podložnikov pogosto niso zaščitili pred Turki. Mislite, da so bili kmetje zadovoljni s tem ravnanjem?</i></p> <p><i>Seveda niso bili. Težke razmere v katerih so živeli – bolezni, naravne nesreče, lakota, vedno težje dajatve in zanemarjanje s strani zemljiških gospodov so kmete zelo razjezili. Ker plemiči niso prisluhnili njihovim težavam, so se uprli. Zahtevali so staro pravdo – takšne davke in dajatve, kot so bili zapisani v urbarjih, boljšo obrambo pred Turki in boljše razmere za življenje.</i></p>	<p>Odgovorijo: <i>urbarji.</i> Poslušajo.</p> <p>Odgovorijo: <i>moral so jih ščititi v primeru vojne</i> . Poslušajo.</p> <p>Odgovorijo: <i>turške vpade.</i> Poslušajo.</p> <p>Odgovorijo: <i>ne.</i> Poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda dela s slikovnimi viri. Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora. Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora. Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora. Metoda razlage.</p>	<p>PPT, drsnica 10.</p> <p>PPT, drsnica 11.</p>
--	---	---	--	---

	<p><i>Pa ponovimo. S čim vse kmetje niso bili zadovoljni?</i></p> <p><i>Tako je. Kar zapišite v zvezke: Vzroki za kmečke upore: izkoriščanje s strani plemičev (nove dajatve, višanje starih dajatev in spreminjanje denarnih v naturalne), slaba obramba pred turškimi vpadi, težke življenjske razmere.</i></p> <p><i>Kaj pa so kmetje zahtevali od plemičev?</i></p> <p><i>Zapišite: Kmetje so zahtevali staro pravdo – mero dajatev, ki je bila zapisana v urbarjih in boljšo obrambo pred Turki.</i></p>	<p>Odgovorijo: z izkoriščanjem s strani plemičev, vedno večjimi in novimi dajatvami, spreminjanjem dajatev iz denarnih v naturalne, slabo obrambo proti Turkom in težkimi razmerami za življenje.</p> <p>Po nareku in s pomočjo besedila na drsnici zapisujejo snov.</p> <p>Odgovorijo: staro pravdo – mero dajatev, ki je bila zapisana v urbarjih in boljšo obrambo pred Turki.</p> <p>Po nareku in s pomočjo besedila na drsnici zapisujejo snov.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage (narekovanje).</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage (narekovanje).</p>	<p>PPT, drsnica 12.</p>
--	---	--	--	-------------------------

3. VSEBINSKI POUDAREK: Kmečki upori na Slovenskem	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
18 minut	<p><i>Vse to nezadovoljstvo kmetov je počasi začelo preraščati v upor. Nekaj manjših se je zgodilo že prej, med 15. in 17. stoletjem pa je bilo na Slovenskem pet večjih kmečkih uporov.</i></p>	<p>Poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage</p>	<p>PPT, drsnica 13.</p>

	<p><i>Oglejte si zemljevid na drsnici in jih naštejte.</i></p> <p><i>Tako je, kateri izmed njih se je zgodil najprej?</i></p> <p><i>Res je. Katerega leta pa?</i></p>	<p>Odgovorijo: <i>koroški, veliki slovenski, hrvaško-slovenski, drugi veliki slovenski in tolminski kmečki upor.</i></p> <p>Odgovorijo: <i>koroški kmečki upor.</i></p> <p>Odgovorijo: <i>leta 1478.</i></p>	<p>Metoda dela s slikovnimi viri.</p>	
	<p><i>Koroški kmečki upor je zajel območje okrog Celovca in Beljaka na Koroškem. Konec 15. stoletja so po slovenskih deželah pustošili Turki, plemiči pa niso poskrbeli za ustrezno obrambo. Kmetje so se zato organizirali sami. Ustanovili so svojo zvezo in se v Beljaku uprli plemičem. Upor se je razširil po vsem slovenskem delu Koroške. Ker so se proti Turkom zdaj branili sami, so zahtevali nižje davke, predvsem jih je motil novi protiturški davek, ki so ga plemiči pobirali za oskrbovanje vojske. Poleg tega so hoteli sami urejati odnose s cesarjem in prevzeti sodstvo, ki je bilo v rokah plemstva.</i></p> <p><i>Uporniki, oz. puntarji, kot se jim je tudi reklo, niso plačevali davkov in delali tlake, poleg tega pa so tudi napadali gradove. Oboroženi so bili s preprostim orožjem in orodjem – vilami, sekirami, noži in podobnim. Koroški upor je precej hitro propadel, že po nekaj mesecih je uporne kmete porazila turška vojska, ki je prihrumela na Koroško.</i></p>	<p>Poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	<p>PPT, drsnica 14.</p>

	<p><i>Turki so upor zatrli, nad njimi pa so se znesli še zemljiški gospodje in njihov položaj se je še poslabšal.</i></p>			
	<p><i>Pa si spet oglejte zemljevid uporov. Kateri upor je zajel največji del slovenskega ozemlja?</i></p> <p><i>Katerega leta se je zgodil?</i></p>	<p>Odgovorijo: <i>veliki slovenski kmečki upor.</i></p> <p>Odgovorijo: <i>1515.</i></p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda dela s slikovnimi viri.</p>	<p>PPT, drsnica 15.</p>
	<p><i>Veliki slovenski kmečki upor je zajel večino slovenskega etničnega ozemlja in nekatere okoliške kraje. Puntarji so se povezovali v kmečke zveze.</i></p> <p><i>Kaj vse so zahtevali pa boste lahko odkrili iz Puntarske pesmi, ki je nastala med uporom.</i></p> <p><i>Kaj lahko razberete iz pesmi? S kakšnim vzklikom so se pozdravljali uporniki?</i></p> <p><i>Tako je. To pomeni naj se revni ljudje združijo. V pesmi so omenjene tudi nekatere kmečke zahteve. Kaj so zahtevali?</i></p> <p><i>Tako je. Se spomnite kaj je to?</i></p>	<p>Poslušajo Puntarsko pesem (00.25 – 01.03).</p> <p>Odgovorijo: <i>le v kup, le v kup, uboga gmajna.</i></p> <p>Odgovorijo: <i>staro pravdo.</i></p> <p>Odgovorijo: <i>to so dajatve, ki so zapisane v urbarjih.</i></p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage</p> <p>Metoda dela z zvočnimi posnetki.</p>	<p>PPT, drsnica 16.</p>

	<p><i>Natanko tako. In prav te besede, »le v kup, le v kup, uboga gmajna« in »stara pravda« so prve natisnjene besede v slovenščini. Poleg tega so zahtevali tudi delne svobode v trgovini in obrti, ki so jim jo želeli plemiči ukiniti in plačevanje dajatev v denarju, ne v naturi. Upor je zajel skoraj vse slovensko ozemlje, sodelovalo pa je okrog 80000 kmetov. Kmetje so bili precej slabo opremljeni in organizirani, poleg tega pa je bil ta upor nastrojen neposredno proti plemičem, ne pa proti Turkom, zato je cesar nad puntarje poslal najemniško vojsko, ki je z njimi brez težav obračunala v dveh bitkah – pri Slovenskih Konjicah in pri Celju. Več kot 160 ujetih kmetov so usmrtili, podložnikom pa so za kazen naložili še dodaten davek, ki se mu je reklo puntarski pfening.</i></p>	<p>Gledajo sliko. Poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda slikovne demonstracije. Metoda razlage.</p>	<p>PPT, drsnica 16.</p>
	<p><i>Pa si spet oglejmo tale čudovit zemljevid. Kateri je bil naslednji večji kmečki upor na Slovenskem in kdaj se je zgodil?</i></p>	<p>Odgovorijo: <i>hrvaško-slovenski kmečki upor, leta 1572-73.</i></p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda dela s slikovnimi viri.</p>	<p>PPT, drsnica 17.</p>

	<p><i>Upor se je začel na posestvih ogrskega plemiča Franja Tahija, ki je s svojimi podložniki ravnal posebej slabo. Uporniki so za razliko od drugih uporov želeli ustanoviti svojo lastno kmečko državo brez sodelovanja plemstva. Zahtevali so prosto trgovino, ukinitve cestnin in mitnin, sami so hoteli pobirati davke.</i></p> <p><i>Uporniki so bili kar dobro organizirani, saj so si številni izkušnje nabrali v Vojni krajini. Vodil jih je hrvaški kmet Matija Gubec. Puntarji so pričakovali tudi pomoč Uskokov, ki pa je niso dobili in v treh bitkah je plemiška vojska razbila kmečko. Se še spomnite iz začetka ure, kako so kaznovali Matijo Gubca?</i></p>	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PPT, drsnica 18.
	<p><i>Kar kruta kazen kajne? Še pred tem pa so ga, kot lahko vidite na sliki, okronali z razbeljeno železno krono zbito iz podkev, saj se je imel za cesarja kmetov.</i></p>	Odgovorijo: razčrtverili so ga.	Frontalna učna oblika. Metoda dela s slikovnimi viri.	PPT, drsnica 18.
	<p><i>Kateri pa je bil naslednji veliki punt?</i></p> <p><i>Prav imate. Kdaj pa se je zgodil ta?</i></p>	<p>Odgovorijo: drugi veliki slovenski upor.</p> <p>Odgovorijo: leta 1635.</p>	Frontalna učna oblika. Metoda dela s slikovnimi viri.	PPT, drsnica 19.
	<p><i>Povzročil ga je vedno večji pohlep plemičev po tem, ko je v deželi zmagala protireformacija. Kmetje so zahtevali znižanje zahtev zemljiških gospodov po dajatvah. Kmetje so požgali 90 gradov in samostanov preden je prišla vojska iz Vojne krajine in upor zatrla.</i></p>	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PPT, drsnica 20.

	<p><i>Zadnji veliki kmečki upor na Slovenskem se je zgodil leta 1713.</i></p> <p><i>Ime nosi po mestu, kjer se je začel. Katero mesto je to? Pomagajte si z zemljevidom.</i></p>	<p>Odgovorijo: <i>Tolmin.</i></p>	<p>Frontalna učna oblika.</p> <p>Metoda dela s slikovnimi viri.</p>	<p>PPT, drsnica 21.</p>
	<p><i>Tolminski upor je izbruhnil zaradi novih državnih davkov na meso in vino in izsiljevalskega načina njihovega pobiranja, zahteve pa so kmalu razširili na staro pravdo. Ta upor je bil nekoliko drugačen od ostalih, ker je bil uperjen kar proti državi in ne le proti posameznim zemljiškim gospodom. Puntarji so se združili v močno kmečko zvezo, upor pa so razširili tudi na del Kranjske. Osvobodili tovariše, ki so bili zaprti v Gorici in porušili več mitnic na Goriškem. Plemiči so na pomoč poklicali vojsko iz Vojne krajine, ki je upor zadušila, vodje pa so strogo kaznovali.</i></p>	<p>Poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>PPT, drsnica 22.</p>
	<p><i>Je pa spomin na upor še danes živ – nanj spominja tolminski grb, ki ga vidite na sliki.</i></p>	<p>Gledajo sliko.</p>	<p>Frontalna učna oblika.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda slikovne demonstracije.</p>	<p>PPT, drsnica 22.</p>
	<p><i>Vsem uporom je bilo skupno, da so bili kmetje preslabo oboroženi in preslabo organizirani, da bi njihovi upori lahko uspeli. S svojimi napadi na gradove in neplačevanjem davkov so plemičem sicer povzročili precej škode, vendar so se zaradi kazni, ki so jim jih ti naložili, razmere zanje po uporih še poslabšale.</i></p>	<p>Poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>PPT, drsnica 23.</p>
	<p><i>Zdaj vas bom razdelil v skupine in za ponovitev boste morali rešiti nalogi na prvem učno-delovnem listu. Pri prvi nalogi morate pravilno dopolniti legendo – torej vpisati kmečke upore in leta, v katerih so se zgodili, pri</i></p>	<p>Poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>/</p>

	<i>drugi nalogi pa morate pravilno dopolniti preglednico. Časa imate 5 minut, nato pa bomo odgovore skupaj preverili.</i>			
	Kontroliram delo.	Rešujejo naloge na učno-delovnem listu.	Skupinska učna oblika.	
	<i>Naj nekdo prebere legendo.</i> <i>Nekdo drug naj prebere manjkajoče odgovore v preglednici.</i>	Preberejo pravilne rešitve. Preberejo pravilne rešitve.	Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.	PPT, drsnica 24.
	<i>Preverite še enkrat, če imate vse vpisano.</i>	Poslušajo. Preverjajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage. Individualna učna oblika.	PPT, drsnica 25.

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE ALI PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČNA SREDSTVA
5 minut	<i>Danes ste se naučili, da so ljudi v 15. in 16. stoletju pestile številne epidemije in naravne nesreče, zato je bilo njihovo življenje težko. Ker plemstvo ni poskrbelo zanje in jim je nalagalo vedno nove dajatve, so se začeli upirati. Na Slovenskem je bilo pet večjih kmečkih uporov, vsi pa so se končali s porazom upornikov, razmere pa so se še poslabšale.</i>	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PPT, drsnica 26.
	<i>Pa preverimo, kaj ste si zapomnili. Sproti odkrivam vprašanja. Naštejte vsaj eno posledico epidemije kuge na Slovenskem v 15. stoletju.</i> <i>Zakaj so se med slovenskimi kmeti pojavile ljudske pobožnosti?</i>	Odgovore: <i>veliko ljudi je umrlo.</i> Odgovore: <i>ker so kmete pestile</i>	Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.	PPT, drsnica 26.

	<p><i>Kateri so bili vzroki za kmečke upore?</i></p> <p><i>Kakšne pa so bile posledice?</i></p> <p><i>Katerih pet večjih kmečkih uporov se je zgodilo na Slovenskem?</i></p> <p><i>Kateri upor je bil največji?</i></p> <p><i>Kateri upor je bil edini nastrojen neposredno proti državi?</i></p> <p><i>Kaj je bilo skupno vsem uporom na Slovenskem?</i></p>	<p><i>epidemije in naravne nesreče proti katerim se niso znali drugače boriti.</i></p> <p><i>Odgovore: slabi življenjski pogoji, višanje davkov in dajatev, slaba obramba pred Turki ipd.</i></p> <p><i>Odgovore: kmetje so bili poraženi, vodje kruto kaznovani, plemiči so jim naložili dodatne dajatve in razmere so se še poslabšale.</i></p> <p><i>Odgovore: koroški, veliki slovenski, hrvaško-slovenski, drugi veliki slovenski in tolminski kmečki upor.</i></p> <p><i>Odgovore: veliki slovenski upor.</i></p> <p><i>Odgovore: tolminski.</i></p> <p><i>Odgovore: Vsi so zahtevali staro pravdo in boljše življenje, vsi so bili neuspešni.</i></p>		
--	---	--	--	--

	<p><i>V tej učni uri ste pokazali, da znate (ocenim glede na ponavljanje na petstopenjski lestvici od 1 do 5): pojasniti, zakaj so se na Slovenskem med kmečkim prebivalstvom pojavile ljudske pobožnosti, opisati vzroke in posledice kmečkih uporov na Slovenskem, sklepati o podobnostih in razlikah med kmečkimi upori na Slovenskem, na primerih pojasniti značilnosti in posledice epidemij in naravnih nesreč na Slovenskem v 15. in 16. stoletju in naštetih glavne kmečke upore na Slovenskem.</i></p>	<p>Poslušajo.</p>	<p>Frontal na učna oblika. Metoda razlage.</p>	<p>PPT, drsnica 26.</p>
--	---	-------------------	--	-------------------------

III. SEZNAM PRILOG

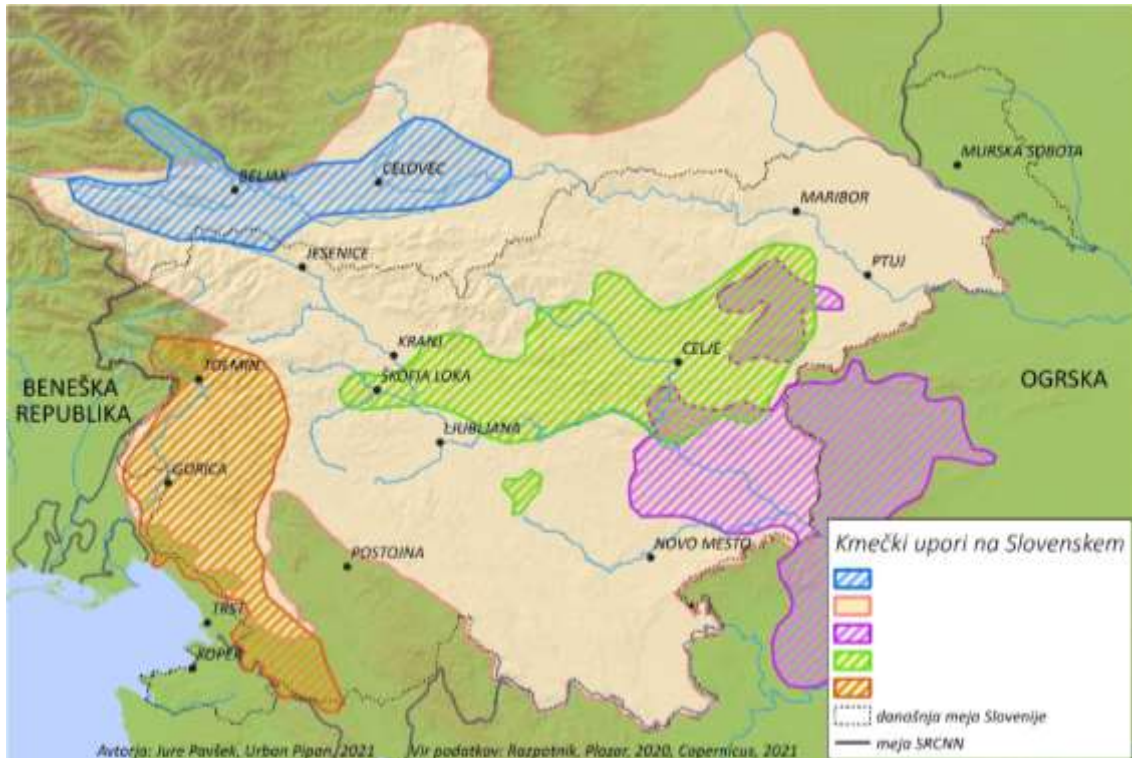
PRILOGA 1 :	<i>Učno-delovni list - prazen</i>
PRILOGA 2 :	<i>Učno-delovni list - izpolnjen kot zapis učne snovi</i>
PRILOGA 3 :	<i>PowerPoint (z zapisom učne snovi)</i>

PRILOGA 1: UČNO-DELOVNI LIST – PRAZEN

3. KMEČKI UPORI NA SLOVENSKEM

(Učno-delovni list)

1. DOPOLNI LEGENDO.

2. DOPOLNI PREGLEDNICO

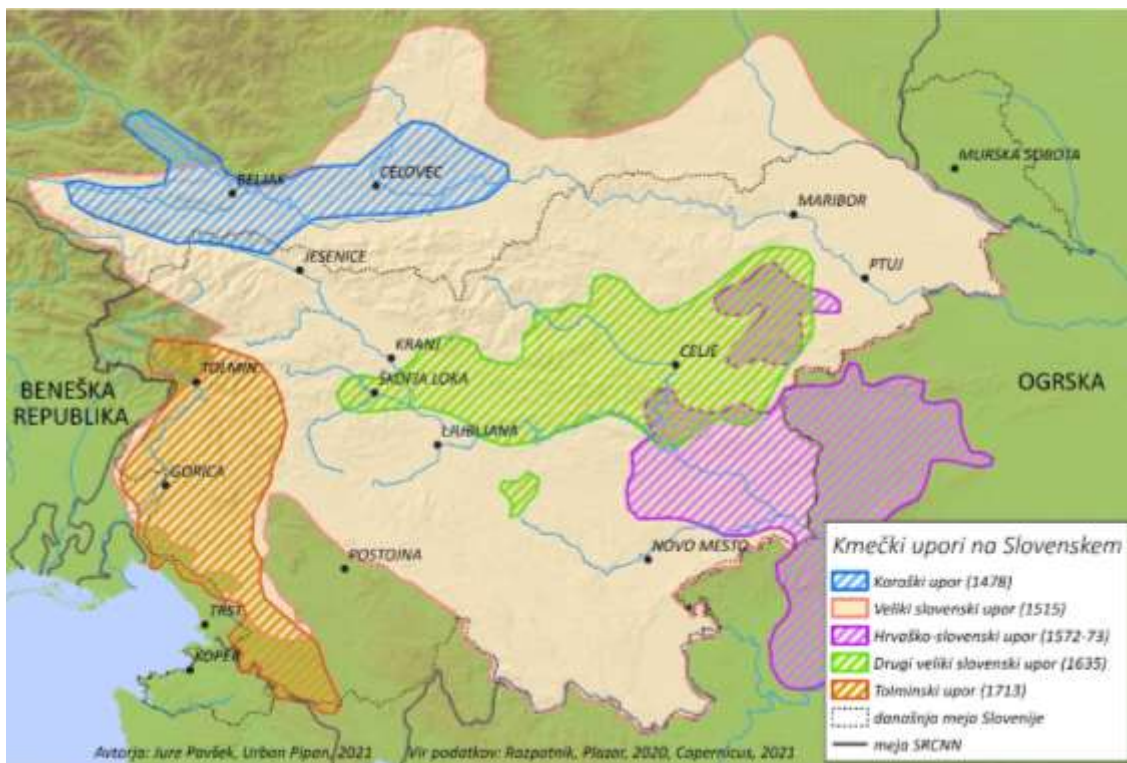
Upor		VELIKI SLOVENSKI		DRUGI VELIKI SLOVENSKI	TOLMINSKI
Vzroki	<ul style="list-style-type: none"> turški vpadi slaba obramba novi protiturški davki 	<ul style="list-style-type: none"> 	<ul style="list-style-type: none"> krutost plemiča Franja Tahija 	<ul style="list-style-type: none"> višanje davkov 	<ul style="list-style-type: none">
Zahteve kmetov	<ul style="list-style-type: none"> dajatve kot so bile v preteklosti sami so hoteli urediti odnose s cesarjem prevzem sodne oblasti 	<ul style="list-style-type: none"> ohranitev delne svobode v trgovini in obrti plačevanje dajatev v denarju, ne v naturi 	<ul style="list-style-type: none"> ustanovitev lastne kmečke države prosta trgovina (brez mitnin in carin) sami so hoteli pobirati davke 	<ul style="list-style-type: none"> 	<ul style="list-style-type: none"> stara pravda
Posledice	<ul style="list-style-type: none"> Turki so porazili puntarje kazni za vodje davki za upornike 	<ul style="list-style-type: none"> 	<ul style="list-style-type: none"> razčetverjenje Matije Gubca krute kazni davki za upornike 	<ul style="list-style-type: none"> upor zatre vojska iz Vojne krajine davki za upornike 	<ul style="list-style-type: none"> upor zatre vojska iz Vojne krajine davki za upornike kazni za vodje

PRILOGA 2: UČNO-DELOVNI LIST – IZPOLNJEN KOT ZAPIS UČNE SNOVI

KMEČKI UPORI NA SLOVENSKEM

(Učno-delovni list)

1. DOPOLNI LEGENDO.

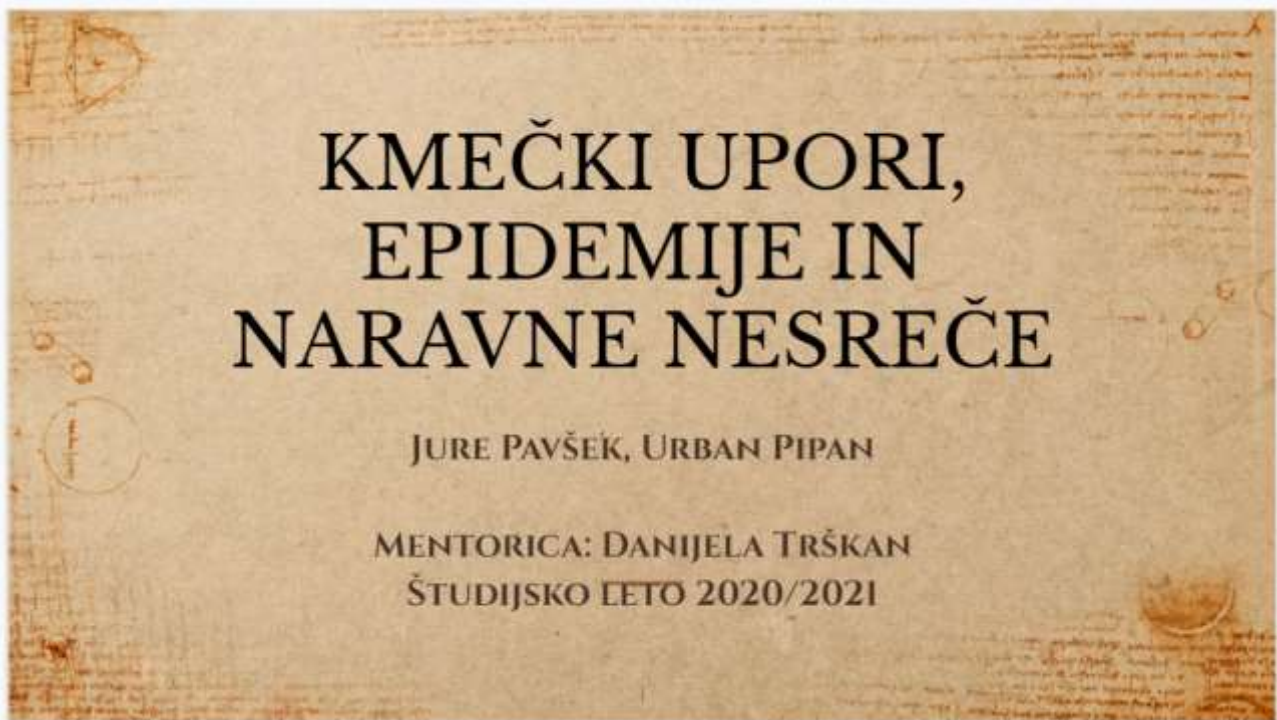

2. DOPOLNI PREGLEDNICO.

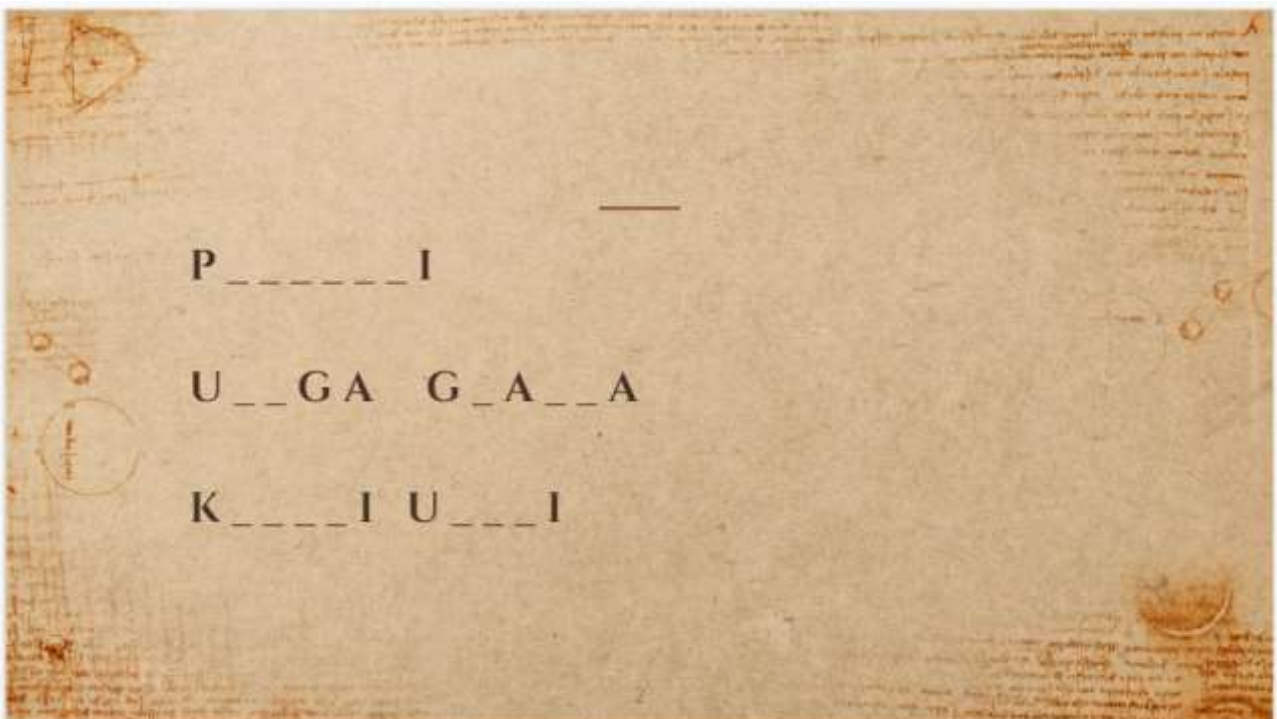
Upor	KOROŠKI	VELIKI SLOVENSKI	HRVAŠKO-SLOVENSKI	DRUGI VELIKI SLOVENSKI	TOLMINSKI
Vzroki	<ul style="list-style-type: none"> turški vpadi slaba obramba novi protiturški davki 	<ul style="list-style-type: none"> višanje davkov 	<ul style="list-style-type: none"> krutost plemiča Franja Tahija 	<ul style="list-style-type: none"> višanje davkov 	<ul style="list-style-type: none"> novi davki na meso in vino
Zahteve kmetov	<ul style="list-style-type: none"> dajatve kot so bile v preteklosti sami so hoteli urediti odnose s cesarjem prevzem sodne oblasti 	<ul style="list-style-type: none"> stara pravda ohranitev delne svobode v trgovini in obrti plačevanje dajatev v denarju, ne v naturi 	<ul style="list-style-type: none"> ustanovitev lastne kmečke države prosta trgovina (brez mitnin in carin) sami so hoteli pobirati davke 	<ul style="list-style-type: none"> znižanje zahtev zemljiških gospodov po dajatvah 	<ul style="list-style-type: none"> stara pravda
Posledice	<ul style="list-style-type: none"> Turki so porazili puntarje kazni za vodje davki za upornike 	<ul style="list-style-type: none"> porazi jih cesarska vojska puntarski pfening 	<ul style="list-style-type: none"> razčetverjenje Matije Gubca krute kazni davki za upornike 	<ul style="list-style-type: none"> upor zatre vojska iz Vojne krajine davki za upornike 	<ul style="list-style-type: none"> upor zatre vojska iz Vojne krajine davki za upornike kazni za vodje

PRILOGA 3: POWERPOINT (Z ZAPISOM UČNE SNOVI)

Drsnica 1:

Drsnica 2:

Drsnica 3:

POTEK UČNE URE

1. Epidemije in naravne nesreče
2. Vzroki za kmečke upore
3. Kmečki upori na Slovenskem

Drsnica 4:

1. EPIDEMIJE IN NARAVNE NESREČE

Drsnica 5:

1. EPIDEMIJE IN NARAVNE NESREČE

BOLEZNI

- + Slabe higienske razmere
 - * Redko umivanje
 - * Skromna prehrana
 - * Živina v domovih skupaj z ljudmi
 - * Ni bilo zdravstvene oskrbe
- + Najpogostejše bolezni
 - * Kuga
 - * Pegavica
 - * Koze
 - * Davica
 - * Sifilis

Drsnica 6:

1. EPIDEMIJE IN NARAVNE NESREČE

".../ Tudi v letu je bila na Kranjskem izredno velika vročina in sončna pripeka, da se je od suše ne le zemlja ko kamen strdila, temveč tudi dosti gozdov vnelo.

V 1543. in v prejšnjem letu nas je pravični Bog napadel z drugim orožjem. Leta 1542 je nad Kranjsko vihtel dvoje mečev, namreč meč kuge in meč lakote. Oni je močno divjal tu in tam po deželi in pobral veliko ljudi, le-tega pa je izročil veliki vojski kobilic, oziroma je njih zobe spremenil v meče za njihve in travnike dežele Kranjske. /.../ Ljudje so se zelo trudili, da bi jih z dimom, ognjem in podobnim pregnali, a ves trud je bil zaman, opravili niso nič. Deželi je to bolj škodovalo ko uničujoči turški vpad in tako jo je Bog z dvojno kaznijo udaril, namreč z zgoraj omenjeno kugo in z lakoto, ki jo je ta golazen povzročila. Tudi lakota je veliko ljudi pomorila. /.../"

(Vir: Valvasor, J. V., 1977. Slava vojvodine Kranjske, str. 306-307. Mladinska knjiga, Ljubljana)

Drsnica 7:

1. EPIDEMIJE IN NARAVNE NESREČE

NARAVNE NESREČE IN DRUGE TEGOBE

- + Suše
- + Požari
- + Roji kobilic
- + Lakota
- + Turški vpadi

Drsnica 8:

1. EPIDEMIJE IN NARAVNE NESREČE

LJUDSKE POBOŽNOSTI

- + Verska opravila, ki so jih ljudje opravljali brez duhovnikov
 - * Molitve
 - * Križevi poti
 - * Angelovo čaščenje
 - * Rožni venec
 - * Romanja
 - * Procesije
 - * Šmarnične pobožnosti
 - * Litanije
 - * Celodnevna čaščenja
 - * Izdelovanje spominskih podobijc

Drsnica 9 (zapis učne snovi v zvezek):

PREPIŠI V ZVEZEK.

1. EPIDEMIJE IN NARAVNE NESREČE

- ✦ V 15. in 16. stoletju so se zaradi slabih higienskih razmer (redko umivanje, slaba prehrana, pomanjkanje zdravstvene oskrbe) hitro širile številne nalezljive bolezni. Ljudje so umirali zaradi epidemij kuge, pegavice, koz, davice in sifilisa.
- ✦ Ljudi so pestile tudi naravne nesreče (suše, poplave, požari, kobilice ...) in turški vpadi, zato je bila pogosta lakota
- ✦ Za odvrnitev epidemij in naravnih nesreč so se ljudje zatekali k ljudskim pobožnostim (molitve – rožni venec, križev pot; romanja, procesije ...).

Drsnica 10:

2. VZROKI ZA KMEČKE UPORE

- ✦ Plemiči so nalagali višje davke in nove dajatve.
- ✦ Kmetje so zahtevali, da se spoštuje "*staro pravdo*"

10

Drsnica 11:

2. VZROKI ZA KMEČKE UPORE

- + Plemiči so nalagali višje davke in nove dajatve.
- + Kmetje so zahtevali, da se spoštuje "stara pravda"
- + Turški vpadi
- + Zanemarjanje kmetov s strani zemljiških gospod

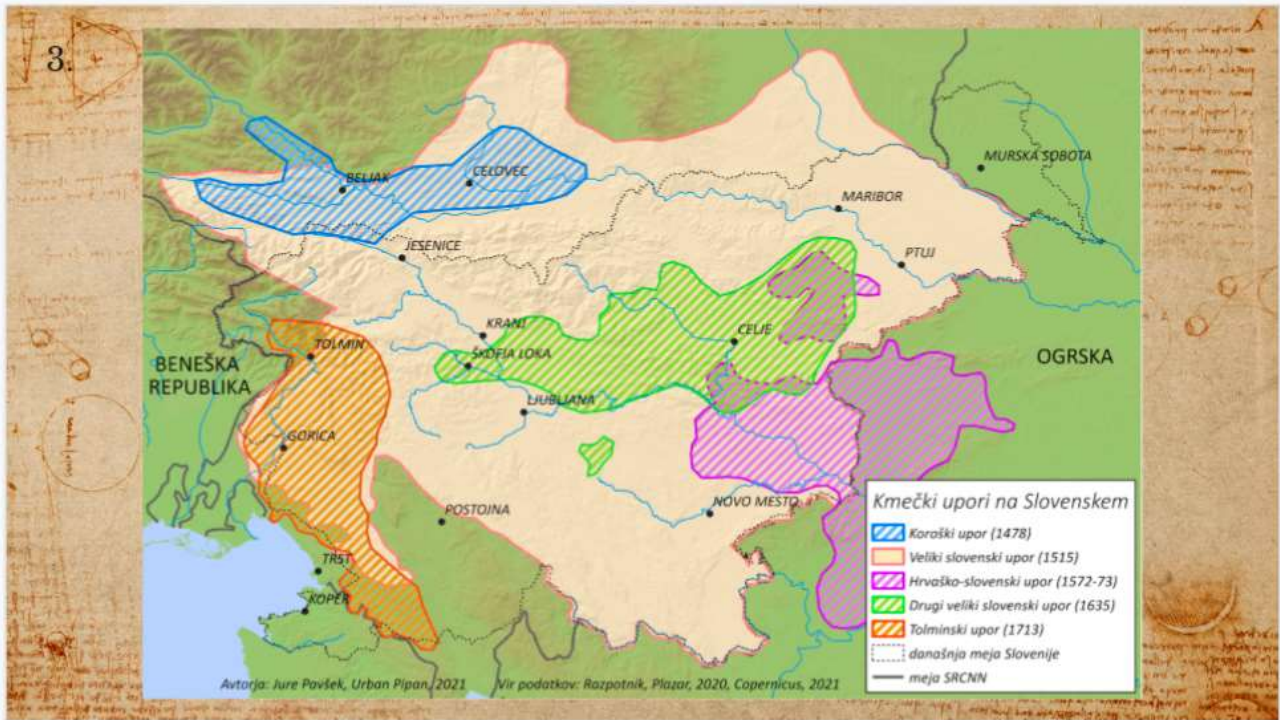
Drsnica 12 (zapis učne snovi v zvezek):

PREPIŠI V ZVEZEK.

2. VZROKI ZA KMEČKE UPORE

- + Vzroki za kmečke upore so bili: Izkoriščanje s strani fevdalcev (nove dajatve, višanje starih dajatev in spreminjanje denarnih v naturalne), slaba obramba pred turškimi vpadi, težke življenjske razmere.
- + Kmetje so od zemljiških gospodov zahtevali staro pravdo – mero dajatev, ki je bila zapisana v urbarjih in boljšo obrambo pred Turki.

Drsnica 13:

Drsnica 14:

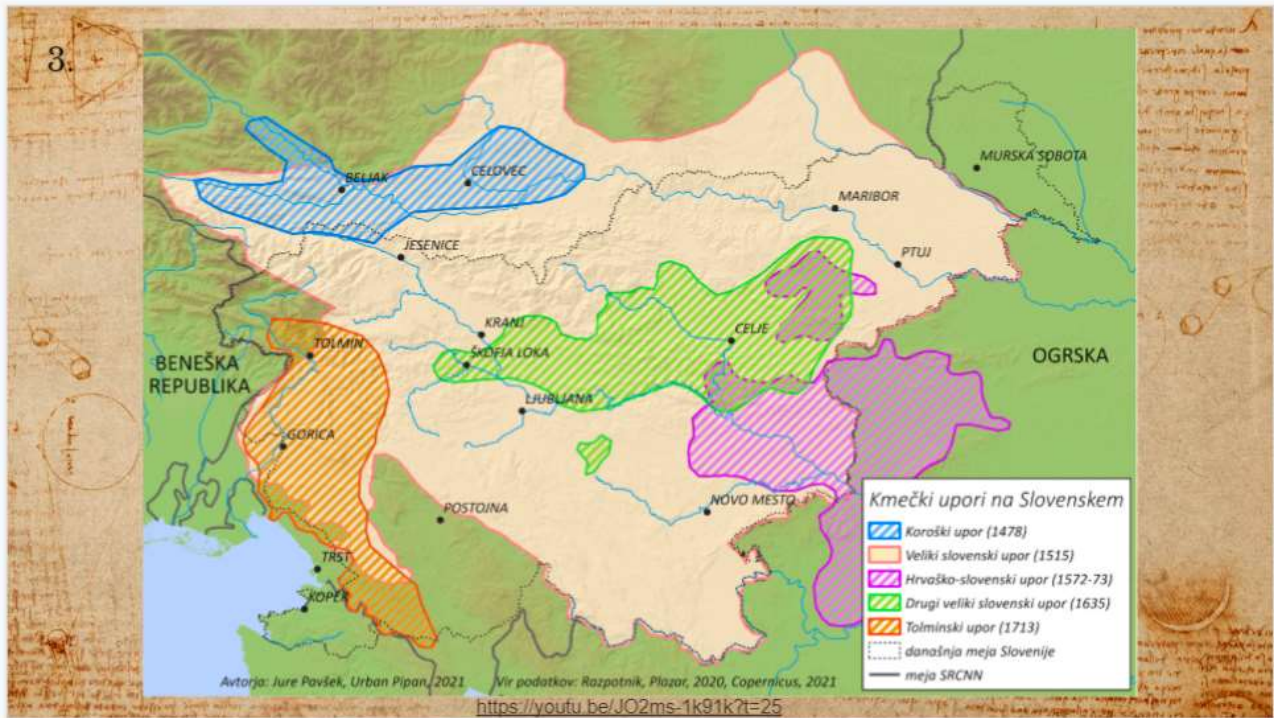
3. KMEČKI UPORI NA SLOVENSKEM

KOROŠKI KMEČKI UPOR - 1478

- + Turški vpadi
- + Plemiči niso poskrbeli za obrambo -> kmetje so se organizirali sami
- + Zahteve:
 - * Dajatve kakršne so bile v preteklosti
 - * Sami so hoteli urejati odnose s cesarjem
 - * Prevzem sodne oblasti
- + Kmetje niso plačevali davkov in napadali so gradove
- + Kmete je porazila turška vojska

Drsnica 15:

Drsnica 16:

3. KMEČKI UPORI NA SLOVENSLEM

VELIKI SLOVENSKE KMEČKI UPOR - 1515

- + Kmečke zveze
- + *“Le vkup, le vkup uboga gmajna”*
- + Zahteve:
 - ✦ Staro pravdo
 - ✦ Ohranitev delne svobode v trgovini in obrti
 - ✦ Plačevanje dajatev v denarju, ne v naturi
- + 80.000 kmetov
- + Kmetje so bili slabo opremljeni in neorganizirani
- + Cesarska vojska jih porazi
- + Kazen: dodaten davek

**Zinnneweslich von den krayn-
nirschen bawren.**

(German text from a historical document, partially legible)

1515

16

Drsnica 17:

Drsnica 18:

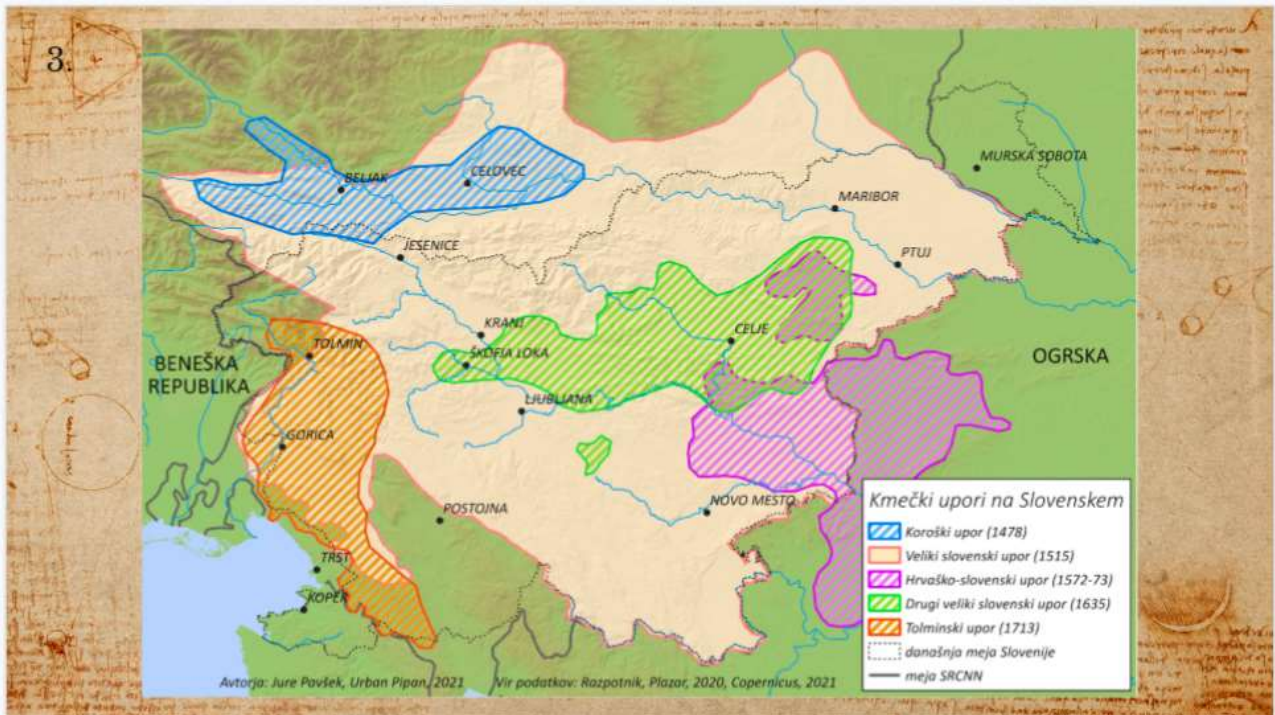
3. KMEČKI UPORI NA SLOVENSKEM

HRVAŠKO SLOVENSKI KMEČKI UPOR - 1572-73

- + Začel se je zaradi krutosti Franja Tahija
- + Zahteve:
 - * Ustanovitev lastne kmečke države.
 - * Prosto trgovino brez mitnin
 - * Sami so hoteli pobirati davke
- + Najbolje organiziran
- + Vodil jih je Matija Gubec
- + Kronanje Gubca

18

Drsnica 19:

Drsnica 20:

3. KMEČKI UPORI NA SLOVENSLEM

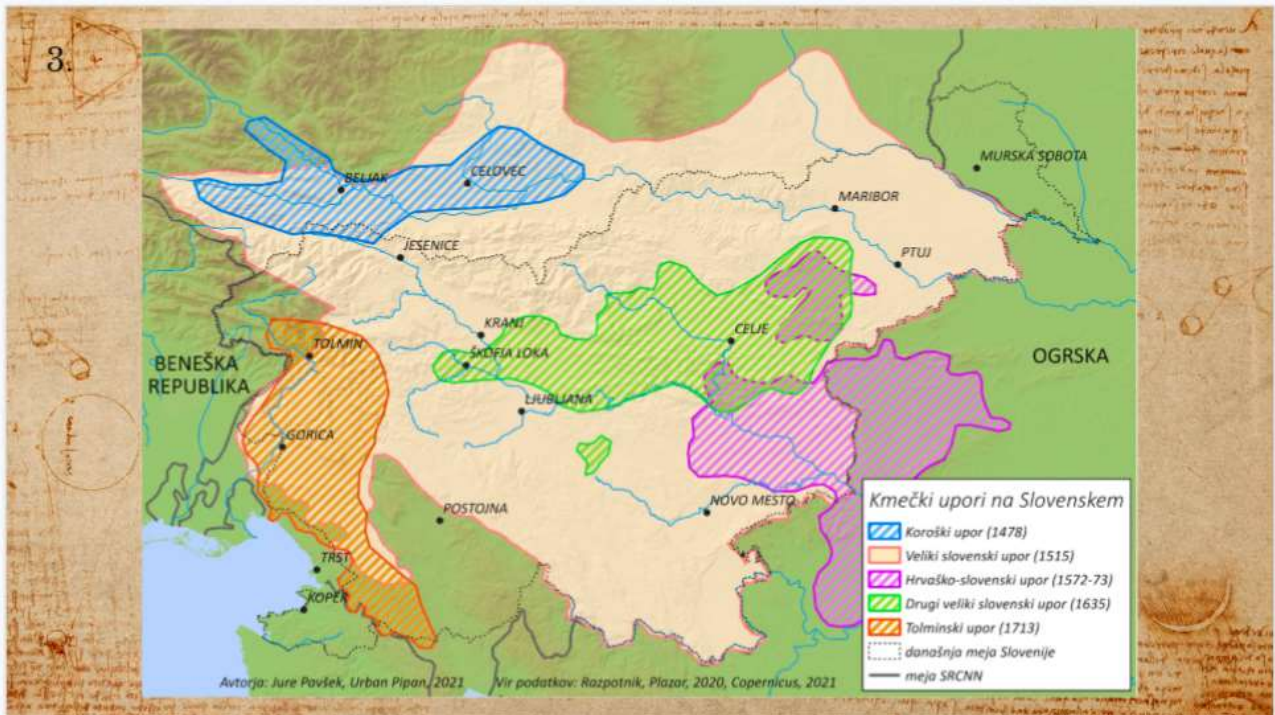
DRUGI VELIKI SLOVENSKI KMEČKI UPOR - 1635

- + Vzrok: vedno večji pohlep zemljiških gospodov
- + Zahteve:
 - * znižanje zahtev zemljiških gospodov po dajatvah
- + Kmetje zasedli in požgali 90 gradov in samostanov
- + Upor zatire vojska iz Vojne krajine

20

Drsnica 21:

Drsnica 22:

3. KMEČKI UPORI NA SLOVENSKEM

TOLMINSKI KMEČKI UPOR - 1713

- + Zaradi novih davkov na meso in vino.
- + Zahteve:
 - * Upoštevanje stare pravde
- + Proti državi, ne proti posameznim gospodom
- + Osvoboditev zapornikov v Gorici in porušenje večih mitnic na Goriškem
- + Vojska iz Vojne krajine zaduši upor

22

Drsnica 23:

3. KMEČKI UPORI NA SLOVENSLEM

VZROKI ZA NEUSPEH IN POSLEDICE KMEČKIH UPOROV

- + Vzroki
 - * Slaba oborožitev kmetov
 - * Slaba organizacija kmetov
- + Posledice
 - * Puntarski davek
 - * Telesne kazni
 - * Usmrtitve

23

Drsnica 24:

Drsnica 25:

3.

Upor	KOROŠKI	VELIKI SLOVENSKI	HRVAŠKO-SLOVENSKI	DRUGI VELIKI SLOVENSKI	TOLMINSKI
Vzroki	<ul style="list-style-type: none"> • turški vpadi • slaba obramba • novi protiturški davki 	<ul style="list-style-type: none"> • višanje davkov 	<ul style="list-style-type: none"> • krutost plemiča Franja Tahija 	<ul style="list-style-type: none"> • višanje davkov 	<ul style="list-style-type: none"> • novi davki na meso in vino
Zahteve kmetov	<ul style="list-style-type: none"> • dajatve kot so bile v preteklosti • sami so hoteli urejati odnose s cesarjem • prevzem sodne oblasti 	<ul style="list-style-type: none"> • stara pravda • ohranitev delne svobode v trgovini in obrti • plačevanje dajatev v denarju, ne v naturi 	<ul style="list-style-type: none"> • ustanovitev lastne kmečke države • prosta trgovina (brez mitnin in carin) • sami so hoteli pobirati davke 	<ul style="list-style-type: none"> • znižanje zahtev zemljiških gospodov po dajatvah 	<ul style="list-style-type: none"> • stara pravda
Posledice	<ul style="list-style-type: none"> • Turki so porazili puntarje • kazni za vodje • davki za upornike 	<ul style="list-style-type: none"> • porazi jih cesarska vojska • puntarski pfening 	<ul style="list-style-type: none"> • razčetverjenje Matije Gubca • krute kazni • davki za upornike 	<ul style="list-style-type: none"> • upor zatre vojska iz Vojne krajine • davki za upornike 	<ul style="list-style-type: none"> • upor zatre vojska iz Vojne krajine • davki za upornike • kazni za vodje

Drsnica 26:

PONOVIMO

- ✦ Naštejte vsaj eno posledico epidemije kuge na Slovenskem v 15. stoletju.
- ✦ Zakaj so se med slovenskimi kmeti pojavile ljudske pobožnosti?
- ✦ Kateri so bili vzroki za kmečke upore?
- ✦ Kakšne pa so bile posledice?
- ✦ Katerih pet večjih kmečkih uporov se je zgodilo na Slovenskem?
- ✦ Kateri upor je bil največji?
- ✦ Kateri upor je bil edini nastrojen neposredno proti državi?
- ✦ Kaj je bilo skupno vsem uporom na Slovenskem?

26

Oddelek za zgodovino

Didaktika zgodovine I

UČNA PRIPRAVA:

Reformacija in protireformacija na Slovenskem

IME IN PRIIMEK: Jure Kapus in Robert Rener

DATUM:
maj 2021

I. OSNOVNI PODATKI:

Šola:	Osnovna šola	
Razred:	8.	
Datum:	20. 5. 2021	
Predmet:	Zgodovina	
Učna tema	Širša tema iz učnega načrta:	Spremenjena politična in verska podoba Evrope
	Poglavje iz učbenika:	Spremenjena politična in verska podoba Evrope
Učna enota – naslov učne ure:	Reformacija in protireformacija na Slovenskem	
Učne oblike:	Frontalna učna oblika, individualna učna oblika	
Učne metode:	Metoda razlage, metoda razgovora, metoda slikovne demonstracije, metoda dela s slikovnimi viri, metoda dela s pisnimi viri.	
Učne tehnike:	premetanka	
Cilji iz učnega načrta:	<p>Učenci:</p> <p>»navedejo imena in dela slovenskih protestantov;</p> <p>opišejo pomen delovanja slovenskih protestantov za razvoj slovenske kulture;</p> <p>pojasnijo vzroke za protireformacijo;</p> <p>analizirajo vzroke za ohranitev protestantske vere v Prekmurju.« (Učni načrt za osnovno šolo, 2011, str. 17)</p>	
Cilji učne ure oz. pričakovani učni dosežki	Izobraževalni učni cilji	<p><i>Ob koncu učne ure učenec zna:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Časovno opredeliti obdobje reformacije in pomembnih dogodkov reformacije na Slovenskem - Navesti imena in dela slovenskih protestantov - Pojasniti vzroke za protireformacijo - Navesti ukrepe proti protestantizmu - Pojasniti, zakaj se je protestantska vera ohranila v Prekmurju.
	Funkcionalni učni cilji	<p><i>Ob koncu učne ure učenec zna:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Odgovarjati na različne vrste vprašanj - Razbirati iz slike - Oblikovati grafičen izdelek – časovni trak - Analizirati pisni vir in izbrati ključne informacije.
	Vzgojni učni	<p><i>Ob koncu učne ure učenec zna:</i></p>

	cilji	<ul style="list-style-type: none"> - Spoštovati kulturno dediščino in preteklost - Izrazi narodno zavest s poznavanjem oseb in dogodkov, ki so pomembni za utemeljitev slovenščine kot knjižnega jezika.
Učne etape:	Uvajanje, Obravnavanje nove učne snovi, Urjenje, Preverjanje.	
Vsebinski poudarki:	1. Širjenje reformacija v slovenske dežele 2. Dosežki reformacije na Slovenskem 3. Protireformacija na Slovenskem	
Učna sredstva:	Učila:	<ul style="list-style-type: none"> - Učbenik (Razpotnik, 2020, str. 42-44) - PPT predstavitev z zapisom učne snovi - Učno-delovni list - Ponavljalni list: Ponovitveni list, Ponovitveni list za minimalno znanje
	Učni pripomočki:	<ul style="list-style-type: none"> - Računalnik - Zoom
Medpredmetne povezave z vsebinami:	<ul style="list-style-type: none"> - Slovenščina (Primož Trubar – prvi slovenski tiskani knjigi; Adam Bohorič – prva slovenska slovnica; Jurij Dalmatin – prevod Svetega pisma v slovenščino; Sebastijan Krelj – Otročja biblija) 	
Novi pojmi s pojasnilom:	<p>Štiftarji – protestantska kmečka sekta, ki gradi cerkve</p> <p>Prekrščevalci – protestantska kmečka sekta, ki izvaja vnovičen krst odraslih</p> <p>Abecednik – priročnik za učenje branja in pisanja</p> <p>Katekizem – knjiga, v kateri so zapisani verski nauki.</p>	
Viri in literatura za učno pripravo:	Učni načrt	<p><i>Učni načrt. Program osnovna šola. Zgodovina. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo, 2011.</i></p> <p>https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenti/Osnovna-sola/Ucni-nactri/obvezni/UN_zgodovina.pdf (12. 5. 2021)</p>
	Učna priprava	<p>Abecednik.</p> <p>https://www.dlib.si/streamdb/URN:NBN:SI:DOC-ZE4UEJLO (17. 5. 2021)</p> <p>Bec, Janja. "»Primož Trubar - prvi mož med slovenskimi protestanti« pri pouku zgodovine po načelih formativnega spremljanja znanja." <i>Zgodovina v šoli</i> 1, letnik 28 (2020): str. 72.</p> <p>Bregar Mazzini, Sonja, Lorieta Pečoler, Petra Štampfl. <i>Zgodovina 8. Učbenik za zgodovino v osmem razredu osnovne šole</i>. Ljubljana : Mladinska</p>

	<p>knjiga, 2019, str. 45–47.</p> <p>Frantar, Špela, Damjana Krivec Čarman, Sonja Škrj Počkaj, Nataša Golob, Maja Vičič Krabonja, Tomaž Lazar, Mirjam Oblak. <i>Zgodovina 2. Srednji in novi vek. Učbenik za zgodovino v 2. letniku gimnazij</i>. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2019, str. 191–196</p> <p>Razpotnik, Jelka, Anja Plazar. <i>Raziskujem v preteklost 8. Učbenik za zgodovino v 8. razredu osnovne šole</i>. Ljubljana: Rokus Klett, 2020, str. 42–44</p>
PowerPoint	<p>DRSNICA 2: Primož Trubar. https://www.facebook.com/kulturnodrustvo.petrovce/photos/a.1687932554767497/2639332642960812/ (16. 5. 2021)</p> <p>Tomaž Hren. https://sl.wikipedia.org/wiki/Slika:Toma%C5%BE_Hren.jpg (16. 5. 2021)</p> <p>DRSNICA 5: Tiskarska naprava https://johannesgutenberg101.weebly.com/causeeffect.html (16. 5. 2021)</p> <p>DRSNICA 6: Peter Bonomo https://sl.wikipedia.org/wiki/Peter_Bonomo#/media/Slika:Pietro_Bonomo.jpg (16. 5. 2021)</p> <p>Primož Trubar https://revija-anima.net/2019/10/28/primoz-trubar-veliki-reformator/ (16. 5. 2021)</p> <p>DRSNICA 7: Bičarji https://www.timetoast.com/timelines/kmeckerske-sekte (16. 5. 2021)</p> <p>DRSNICA 11: Cerkovna ordninga https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/a/a2/Primo%C5%BE_Trubar_-_Cerkovna_ordninga.jpg</p> <p>DRSNICA 13: Abecednik.</p>

	<p>https://www.dlib.si/streamdb/URN:NBN:SI:DOC-ZE4UEJLO (17. 5. 2021)</p> <p>Katekizem. https://sl.wikipedia.org/wiki/Catechismus_(1550)#/media/Slika:Primo%C5%BE_Trubar_-_Katekizmus.jpg (17. 5. 2021)</p> <p>DRSNICA 15: Zimske urice. https://sl.wikipedia.org/w/index.php?title=Slika:Adam_Bohori%C4%8D_-_Zimske_urice_proste.pdf&page=7 (19. 5. 2021)</p> <p>Biblija Jurija Dalmatina. https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/6/60/Jurij_Dalmatin_-_Biblija.pdf/page5-363px-Jurij_Dalmatin_-_Biblija.pdf.jpg (19. 5. 2021)</p> <p>Otročja biblija. https://en.wikipedia.org/wiki/Sebastian_Kreij#/media/File:Otro%C4%8Dja_biblija_1566.png (19. 5. 2021)</p> <p>DRSNICA 17: Ferdinand II. https://sl.wikipedia.org/wiki/Ferdinand_II._Habsbur%C5%A1ki#/media/Slika:Kaiser_Ferdinand_II._1614.jpg (16. 5. 2021)</p> <p>DRSNICA 18: Tomaž Hren https://sl.wikipedia.org/wiki/Slika:Toma%C5%BE_Hren.jpg (16. 5. 2021)</p> <p>Sežig knjig https://www.domovina.je/pisatelji-proti-zazigunekaterih-knjig/ (16. 5. 2021)</p> <p>Dalmatinova Biblija https://dariah-si.github.io/Prepovedane/Dalmatin-Biblia.html (16. 5. 2021)</p>
Učno-delovni list	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vsebinski poudarek <p>Slika 1: Peter Bonomo https://sl.wikipedia.org/wiki/Peter_Bonomo#/media/Slika:Pietro_Bonomo.jpg (16. 5. 2021)</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Vsebinski poudarek

Slika 2: Abecednik.

<https://www.dlib.si/streamdb/URN:NBN:SI:DOC-ZE4UEJLO> (17. 5. 2021)

Besedilo s polji prirejeno po:

<https://eucbeniki.sio.si/slo9/2382/index1.html> (17. 5. 2021)

3. Vsebinski poudarek

Slika 3: Tomaž Hren.

https://sl.wikipedia.org/wiki/Slika:Toma%C5%BE_Hren.jpg (16. 5. 2021)

II. POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
5 minut	<i>Danes bomo vzeli novo učno snov. Za začetek boste poskusili ugotoviti naslov današnje ure s pomočjo slik in premetanke.</i>	Poslušajo.	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	Drsnica 1.
	Apoznate ime osebe, ki je na sliki, ter njegovi deli?	Odgovor: Primož Trubar in njegovi dve deli Abecednik in Katekizem.	Frontalna učna oblika, metoda dela s slikovnimi viri.	Drsnica 2.
	<i>Na drugi sliki imamo nekega škofa, malo za pomoč imamo tu premetanko. Poskusite ugotoviti, kako je ime temu škofu.</i>	Rešijo premetanko. Odgovor: Tomaž Hren.	Frontalna učna oblika, učna tehnika premetanka, metoda slikovne demonstracije	Drsnica 2.
	<i>Kaj ti dve osebi predstavljata, o katerem obdobju govorimo?</i>	Odgovorijo: Reformacija in protireformacija na Slovenskem.	Frontalna učna oblika, metoda razgovora.	Drsnica 2.
	<i>Naslov današnje učne ure je torej Reformacija in protireformacija na Slovenskem. Vsebinski poudarki bodo na razširitvi reformacije v Slovenijo, dosežki reformacije na Slovenskem in protireformacija na Slovenskem. V učni uri boste uporabljali učno-delovni list, ki vam ga bom razdelil. Reševali ga boste lahko sproti, pregledali pa ga bomo na koncu vsakega dela.</i>	Poslušajo.	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	Drsnica 3.
	<i>Ob koncu ure pričakujem da boste znali:</i> - Časovno opredeliti obdobje reformacije in pomembnih dogodkov reformacije na Slovenskem - Navesti imena in dela slovenskih protestantov	Poslušajo.	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	Drsnica 4.

<ul style="list-style-type: none"> - <i>Pojasniti vzroke za protireformacijo</i> - <i>Navesti ukrepe proti protestantizmu</i> - <i>Pojasniti, zakaj se je protestantska vera ohranila v Prekmurju.</i> - 			
--	--	--	--

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / URJENJE IN SPROTNO PONAVLJANJE ALI SPROTNO PREVERJANJE

1. VSEBINSKI POUKAREK:	UČITELJ	UČENCI	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
Širjenje reformacije v slovenske dežele	<p><i>Za začetek bomo malo ponovili znanje o reformaciji.</i></p> <p><i>Kaj je humanizem?</i></p> <p><i>Kateri izum, ki je prišel s humanizmom, je omogočil hitrejše širjenje idej, zlasti med duhovniki?</i></p> <p><i>Lahko si pomagata tudi s sliko.</i></p> <p><i>Kdo je začetnik reformacije?</i></p> <p><i>Zakaj je prišlo do reformacije?</i></p>	<p>Odgovorijo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Idejna smer, ki v ospredje postavlja človeka.</i> - <i>Tisk.</i> - <i>Martin Luther.</i> - <i>Prodaja odpustkov, simonija, razuzdano življenje duhovščine.</i> 	<p>Frontalna učna oblika, metoda razgovora, metoda slikovne demonstracije.</p>	<p>Drsnica 5.</p>
	<p><i>Prvi podnaslov današnje ure je Širjenje reformacije v slovenske dežele.</i></p>	<p>Poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda razlage.</p>	<p>Drsnica 6.</p>
	<p><i>Iz nemškega prostora v slovenski prostor se reformacija širi predvsem prek humanizma in s pomočjo tiska. Te ideje razširijo duhovniki, študentje, trgovci, vojaki in obrtniki, ki so bili v stiku z nemški deželami. Pomembno humanistično središče se je oblikovalo okoli tržaškega škofa Petra Bonoma. Okoli njega se zberejo podobno misleči duhovniki, ki so se seznanili s humanističnimi idejami. V Trstu je leta 1523 oblikovali protestantski krožek, v</i></p>	<p>Poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda razlage, metoda slikovne demonstracije.</p>	<p>Drsnica 6.</p>
Čas (10 minut)				

<i>katerega vključi tudi Primoža Trubarja.</i>			
<i>Spodaj imamo slike Petra Bonoma in Primoža Trubarja.</i>	Poslušajo in gledajo.	Frontalna učna oblika, metoda slikovne demonstracije in metoda razlage.	Drsnica 6.
<i>Ideje reformacije so najprej sprejeli duhovniki in meščani, kasneje tudi med plemiči. Plemiči in meščani, ki so v deželnih stanovih potrjevali davke so prevzeli glavno vlogo širjenja protestantizma. Med kmeti je bilo manj privržencev, nekateri so se pridružili sektam kot so štiftarji (gradijo nove cerkve) prekrščevalci (na novo krstijo odrasle) in bičarji (med verskimi obredi se bičajo).</i>	Poslušajo	Frontalna učna oblika, metoda razlage, metoda slikovne demonstracije.	Drsnica 7.
<i>Na sliki imamo podobo bičarjev.</i>	Poslušajo in gledajo.	Frontalna učna oblika, metoda razlage in metoda slikovne demonstracije.	Drsnica 7.
<i>Deželni knezi, vladarji slovenskih dežel so bili trdni katoličani in so širjenje protestantizma prepovedali.</i>	Poslušajo.	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	
<i>S časoma so deželni knezi morali popustiti. Ali bi kdo znal odgovoriti, zakaj so morali deželni knezi popuščati, predvsem plemičem? Za kaj pa so deželni knezi potrebovali denar?</i>	Odgovorijo: -ker so plemiči potrjevali davke, -za obrambo pred Turki.	Frontalna učna oblika, metoda razgovora.	Drsnica 8.
<i>Sedaj boste samostojno rešili učno-delovni list, ki sem vam ga poslal na začetku ure. Ta učno-delovni list bo služil tudi kot zapis učne snovi, zato ga ne zgubite. Imate 2 minuti časa.</i>	Poslušajo. Rešijo učno delovni list.	Frontalna učna oblika, metoda razlage. Individualna učna oblika.	Učno-delovni list.
Po 2 minutah skupaj preverimo prve	Odgovorijo na	Frontalna	Učno-

	tri naloge.	vprašanja.	učna oblika, metoda razgovora.	delovni list: rešitve, Drsnica 9.
--	-------------	------------	--------------------------------	-----------------------------------

2. VSEBINSKI POUDAREK:	UČITELJ	UČENCI	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
Dosežki reformacije na Slovenskem	<i>Sedaj si bomo pogledali, kaj je reformacija prinesla slovenskim deželam. Protestantško gibanje je v slovenskih deželah uspevalo približno sto let. Začelo se je s pojavom protestantskih krožkov.</i>	Poslušajo.	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	Drsnica 10.
Čas (12 minut)	<i>V katerem stoletju in desetletju smo rekli, da je bilo to?</i>	Odgovorijo: - V dvajsetih letih 16. stoletja.	Frontalna učna oblika, metoda razgovora.	
	<i>Trajalo je tako od dvajsetih let 16. do dvajsetih let 17. stoletja. Višek delovanja pa je bil približno na sredini, to je v drugi polovici 16. stoletja. Če se spomnite, smo prejšnjo uro povedali, da so v nemških deželah dosegli knezi versko svobodo z augsburškim verskim mirom.</i>	Poslušajo.	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	Drsnica 11.
	<i>Kdaj je bil sklenjen?</i>	Odgovorijo: - Leta 1555.	Frontalna učna oblika, metoda razgovora.	
	<i>Malo več kot dvajset let kasneje so versko svobodo zahtevali tudi deželni stanovni Štajerske, Koroške, Goriške in Kranjske. Kot smo že omenili jo je nadvojvoda Karel II. zaradi turške nevarnosti moral odobriti. Tako je bila 1578 podpisana bruška verska pomiritev. Za kratko obdobje je bilo nekaterim mestom ter plemstvu dovoljena svoboda bogoslužja, lastne šole in lastne cerkve. Kako in zakaj se je to obdobje tudi končalo, bomo slišali malo kasneje. Sedaj pa na delovnem listu v nalogi 4 izpolnite časovni trak in dopolnite stavka.</i>	Poslušajo navodila.	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	Drsnica 11. Učno-delovni list.

Počakam, da rešijo nalogo.	Rešujejo nalogo na delovnem listu.	Individualna učna oblika, metoda grafičnih izdelkov.	Učno-delovni list.
<i>Preverite, če je vaš časovni trak enako izpolnjen kot ta na drsnici.</i>	Poslušajo. Preverijo z rešitvijo na drsnici.	Frontalna učna oblika, metoda razlage. Individualna učna oblika.	Drsnica 12.
<i>Vse letnice, ki bodo na drsnicah, si lahko ob razlagi po želji vrišete tudi na ta časovni trak.</i>	Poslušajo.	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	
<i>Zdaj pa bomo pogledali, zakaj je bila reformacija pomembna za slovenske dežele. Slovencem je prinesla knjižni jezik, prve tiskane knjige, črkopis in pravopis ter tako pomembno oblikovala slovenski jezik in slovensko identiteto.</i>	Poslušajo.	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	
<i>Se vam zdi to, da lahko danes beremo v slovenskem jeziku pomembno? Zakaj pa?</i>	Odgovorijo: - Da. - Ker je del naše narodne identitete.	Frontalna učna oblika, metoda razgovora.	
<i>V katerih jezikih pa so prebivalci slovenskih dežel brali pred reformacijo?</i>	Odgovorijo: - Latinščini, nemščini, italijanščini...	Frontalna učna oblika, metoda razgovora.	
<i>Slovenski reformatorji so napisali prevode Svetega pisma, katekizemov, pridig, teoloških spisov in cerkvenih pesmi. Teh prvih knjig slovenskih reformatorjev je bilo okoli petdeset, tiskane pa so bile v nemških deželah. Prvi dve slovenski knjigi je leta 1550 izdal Primož Trubar. To sta bili Katekizem in Abecednik.</i>	Poslušajo.	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	Drsnica 13.
<i>V časovni trak nad zadnjo prazno točko vpišite leto 1550 in zapišite Prvi slovenski tiskani knjigi.</i>	Poslušajo.	Frontalna učna oblika metoda	Učno – delovni list.

	Zapišejo.	razlage. Individualna učna oblika.	
<i>Katekizem je knjiga, v kateri so zapisani verski nauki. Skupaj pa bomo sedaj ugotovili, kaj je bilo zapisano v Abecedniku.</i>	Poslušajo.	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	Drsnica 13.
<i>Rešili boste nalogo 5 na delovnem listu. Prebral bom odlomek iz uvoda v Abecednik, ki ga imate na sliki 2- v rdečem okvirčku. Vaša naloga je, da poslušate in hkrati sledite besedilu na sliki 2. Bodite pozorni na vsebino in na zapis besed.</i>	Poslušajo navodila.	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	
Preberem odlomek iz Abecednika.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika, metoda besedne demonstracije..	Učno – delovni list, drsnica 13, Priloga 7 (odlomki iz Abecednika).
<i>Kaj menite, da je glede na vir vseboval Abecednik ali Abecedarium po latinsko?</i>	Odgovorijo: - Navodila za branje, pisanje in učenje slovenskega jezika, - Molitve.	Frontalna učna oblika, metoda dela s pisnimi viri.	
<i>Takratni prebivalci slovenskih dežel še niso znali brati slovenščine, saj v njej prej še ni bilo tiskanih knjig.</i>	Poslušajo.	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	Drsnica 13.
<i>Se vam je slovenščina v viru zdela kako drugačna? Kako?</i>	Odgovorijo: - Da. - Starinska, arhaična.	Frontalna učna oblika, metoda razgovora.	
<i>Kaj pa črke in način zapisa?</i>	Odgovorijo: - Črke so čudne oblike, šumniki so drugače zapisani.	Frontalna učna oblika, metoda razgovora.	

	<p><i>Tej pisavi pravimo gotica. Trubar se je moral kar sam odločiti recimo kako bodo zapisane posamezne besede in katere besede uporabiti, da jih bodo razumeli prebivalci vseh slovenskih dežel. Kmalu za tem je knjige začel tiskati v latinici, pisavi, ki jo uporabljamo še danes.</i></p>	<p>Poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda razlage.</p>	
	<p><i>Sedaj pa rešite drugi del naloge 5 na delovnem listu tako, da besedilo s pomočjo vira dopolnite v sodobni slovenščini. Če vam bo pretežko, vam je lahko v pomočjo v latinico prepisano besedilo na drsnici. Ko končate to na Zoom-u, to sporočite tako, da kliknete na »like«.</i></p>	<p>Poslušajo navodila.</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda razlage.</p>	<p>Drsnica 14, Učno – delovni list.</p>
	<p>Počakam, da 4/5 učencev konča nalogo.</p>	<p>Rešujejo nalogo.</p>	<p>Individualna učna oblika, (metoda dela s pisnimi viri).</p>	
	<p><i>Sedaj pa bo nekdo prebral rešitve. Določim učenca da prebere rešitev.</i></p> <p><i>Kdo pa je bil ta prijatelj vseh Slovencev?</i></p>	<p>Učenec prebere rešitev:</p> <ul style="list-style-type: none"> -nepismeni Slovenci -brati -krščanske -Prijatelj -Slovencev -Primož Trubar 	<p>Frontalna učna oblika, metoda razgovora.</p>	<p>Drsnica 14.</p>
	<p><i>Ob moji razlagi rešite naslednjo nalogo na delovnem listu. Protestantskega avtorja povežite z njegovim delom.</i></p>	<p>Poslušajo navodilo.</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda razlage.</p>	<p>Učno – delovni list.</p>
	<p><i>Kot smo lahko videli v tem viru Primož Trubar svojim bralcem prvič pravi s skupnim imenom Slovenci. Poleg prvih dveh pa je Trubar napisal še 22 knjig v slovenskem in dve v nemškem jeziku. Ena izmed njih je bila cerkveni red ali Cerkovna ordninga. Izdana je bila leta 1564 in v njej je postavil temelje slovenske protestantske Cerkve na Kranjskem in v celotnem slovenskem etničnem prostoru. V njej je med drugim zahteval tudi slovensko osnovno šolo</i></p>	<p>Poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda razlage.</p>	<p>Drsnica 15.</p>

	<i>in pravico do uporabe slovenskega jezika.</i>			
	<i>Trubar pa ni bil edini slovenski protestantski avtor. Tako je vrhunski dosežek protestantizma delo Jurija Dalmatina, ki je naredil prevod Biblije v slovenščino. Z denarjem deželnih stanov je bila ta izdana leta 1584. Istega leta je izšla tudi prva slovenska slovnica z naslovom Zimske urice. Napisal jo je Adam Bohorič v latinskem jeziku. Uvedel je tudi pisavo ali črkopis, ki ga po njem imenujemo bohoričica. Trubarjev pomočnik in naslednik Sebastijan Krelj pa je napisal Otročjo biblijo, ki vsebuje abecednik, slovarček in katekizem v petih jezikih.</i>	Poslušajo.	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	Drsnica 15.
	<i>Sedaj bomo skupaj preverili rešitve.</i> Kličem učence, ki preberejo rešitev. Popravim nepravilne odgovore.	Poslušajo navodila. Poklicani učenci preberejo rešitve.	Frontalna učna oblika, metoda razgovora.	Drsnica 16.

3. VSEBINSKI POUDAREK:	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
Protireforma cija na Slovenskem	<i>Zadnji vsebinski poudarek ima naslov <u>protireformacija na Slovenskem</u>.</i>	Poslušajo.	Frontalna učna metoda, metoda razlage.	Drsnica 17.
	<i>Protireformacija je potekala konec 16. stoletja in na začetku 17. stoletja. Vodil jo je deželni knez Ferdinand II. Ferdinand je ustanovil verske komisije, katere so vodili škofje.</i>	Poslušajo.	Frontalna učna metoda, metoda razlage.	Drsnica 17.
	<i>Na sliki imamo škofa Tomaža Hrena, ali mogoče kdo ve, v kateri škofiji je deloval?</i>	Odgovorijo: - Ljubljanska škofija	Frontalna učna oblika, metoda dela s slikovnimi viri.	Drsnica 18.
Čas (10 minut)	<i>Na Kranjskem je versko komisijo vodil škof Tomaž Hren. Po naročilu</i>	Poslušajo.	Frontalna učna	Drsnica 18.

	<i>deželnega kneza je vodil požig protestantskih knjig. Kljub temu je prepoznal vrednost protestantskih del in je pridobil dovoljenje za uporabo zlasti Dalmatinove Biblije. Leta 1628 je Ferdinand II. ukazal, da se mora plemstvo Notranje Avstrije vrniti v katoliško vero ali se izseliti. Protestantizem na Slovenskem se je ohranil samo v Prekmurju.</i>		oblika, metoda razlage.	
	<i>Kaj menite, zakaj se je protestantizem ohranil v Prekmurju?</i>	Odgovorijo: - Ker je bilo Prekmurje v tem času pod ogrsko oblastjo.	Frontalna učna oblika, metoda razgovora.	
	<i>Sedaj boste dokončali učno delovni list. Imate 2 minuti časa.</i>	Poslušajo. Rešijo nalogo, kjer morajo dopolniti besedilo.	Frontalna učna oblika, metoda razlage. Individualna učna oblika.	Učno – delovni list.
	Po dveh minutah skupaj pregledamo rešitve naloge.	Podajo rešitve.	Frontalna učna oblika, metoda razgovora.	Učno – delovni list, Drsnica 19.

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE ALI PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
13 minut	<i>Za konec bomo ponovili to, kar smo se danes naučili. V pogovor vam bom poslal ponavljalne liste, ki jih izpolnite. Po tem bomo skupaj preverili vaše odgovore tako, da bom poklical učenca po imenu in ta naj prebere svoj odgovor. Za nalogo imate 4 minute časa. Česar ne boste uspeli rešiti, imate za domačo nalogo.</i> Učencem posredujema ponavljalne liste. (Določenim učencem posredujem diferenciran	Poslušajo navodila, prejemajo ponavljalne liste.	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	Ponavljal na lista, drsnica 20.

ponovitveni list.)			
Počakam 4 minute.	Rešujejo naloge na ponavljalnem listu.	Individualna učna oblika.	
<p><i>Sedaj pa gremo skupaj čez vprašanja.</i></p> <p>Kličem učence, vsak prebere eno rešitev.</p> <p><i>Iz kot se je razširila reformacija v slovenske dežele?</i></p> <p><i>Naštej tri nosilce reformacijskih idej.</i></p> <p><i>V katerem mestu in kdaj škof Bonomo oblikuje protestantski krožek?</i></p> <p><i>Časovno umesti obdobje reformacije na slovenskem.</i></p> <p><i>Naštej imena in dela treh slovenskih protestantov.</i></p> <p><i>Opišite pomen delovanja slovenskih protestantov za razvoj slovenske kulture in slovenskega jezika.</i></p> <p><i>Pojasni vzroke za protireformacijo.</i></p> <p><i>Naštej ukrepe proti protestantizmu.</i></p>	<p>Odgovarjajo na vprašanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Iz nemških dežel. -Duhovniki, študentje, trgovci, vojaki in obrtniki -V Trstu leta 1523. -Od dvajsetih let 16. do dvajsetih let 17. stoletja. -Jurij Dalmatin – prevod Biblije; -Adam Bohorič – Zimske urice; -Primož Trubar – prvi slovenski tiskani knjigi Katekizem in Abecednik; -Sebastijan Krelj – Otročja biblija. -Slovenec prinese knjižni jezik, prve tiskane knjige, črkopis in pravopis. Razširi slovensko pismenost, ustvari enoten jezik, začne oblikovati zavest in identiteto med izobraženim slojem... -Deželni knez želi nazaj pridobiti politično oblast. -Izgon 	Frontalna učna oblika, metoda razgovora.	Drsnica 21.

	<p><i>Zakaj se je protestantska vera ohranila v Prekmurju?</i></p> <p>Vprašanja za katera ni preostalo časa, določim za domačo nalogo. Pregledamo jo na začetku naslednje ure.</p>	<p>protestantov, ponoven prevzem katoliške vere, organiziranje verskih komisij pod vodstvom Tomaža Hrena, požiganje protestantskih knjig.</p> <p>-Protestantska vera se je v Prekmurju ohranila zato, ker Prekmurje ni bilo pod Habsburško oblastjo, ampak je bilo pod oblastjo ogrske.</p>		
	<p><i>Ugotavljava, da ste se kar nekaj zapomnili. Pokazali ste, da znate (ocenim z zelo dobro, dobro ali slabo glede na ponovitvena vprašanja) pojasniti, kako se je reformacija razširila v slovenske dežele, navesti imena in dela slovenskih protestantov, opisati pomen delovanja slovenskih protestantov za razvoj slovenske kulture ter pojasniti vzroke za protireformacijo.</i></p>	<p>Poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda razlage.</p>	

III. SEZNAM PRILOG

<p>PRILOGA 1 :</p>	<p>Učno-delovni list</p>
<p>PRILOGA 2 :</p>	<p>Učno-delovni list: rešitve</p>
<p>PRILOGA 3 :</p>	<p>Ponovitveni list</p>
<p>PRILOGA 4 :</p>	<p>Ponovitveni list: rešitve</p>
<p>PRILOGA 5 :</p>	<p>Ponovitveni list za minimalno znanje</p>

PRILOGA 6 :	Ponovitveni list za minimalno znanje: rešitve
PRILOGA 7 :	Odlomek iz abecednika
PRILOGA 8 :	PowerPoint predstavitev

Priloga 1:
Učno-delovni list

Reformacija in protireformacija na Slovenskem

Učno – delovni list

(Vsebinski poudarki: 1. Širjenje reformacije v slovenske dežele, 2. Dosežki reformacije na Slovenskem, 3. Protireformacija na Slovenskem)

1. Širjenje reformacije v slovenske dežele

Ideje reformacije so zaradi humanizma in razvoja tiska kmalu prišle v slovenske dežele. Ideje so razširili ljudje, ki so imeli stike z nemškimi deželami.

- 1) Med navedenimi skupinami prebivalstva obkroži tiste, ki so med Slovenci širili ideje reformacijskega gibanja

kajžarji študentje duhovniki uskoki plemiči deželni knez
trgovci vojaki obrtniki

- 2) Kakšen pomen je za širjenje reformacije v slovenskih deželah imela oseba na sliki? Obkroži pravilni odgovor.
- a) *V krožkih, ki jih je organiziral, je spodbujal kritiko napak cerkve.*
 - b) *V sodelovanju z nadvojvodo Ferdinandom je vodil protireformacijske komisije*
 - c) *Napisal je prvo knjigo v slovenskem jeziku*

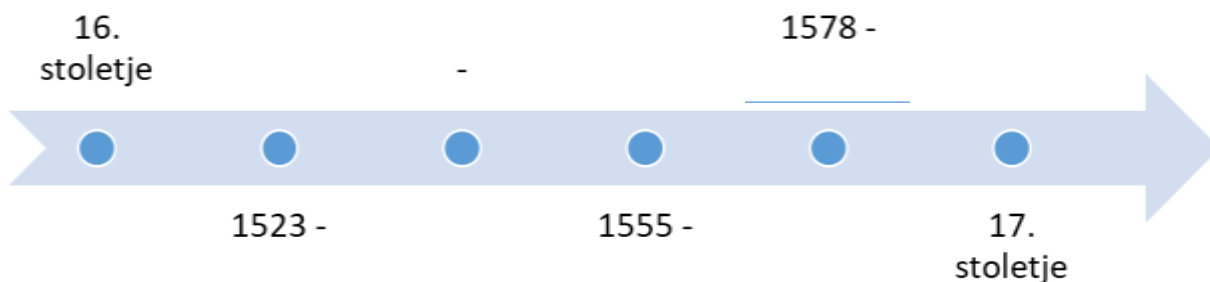

Slika 1: škof Peter Bonomo

- 3) Reformacija se je v različnih oblikah razširila med vsemi sloji na Slovenskem.
- a) **Kateri sloj prebivalstva najprej sprejme novo vero?**
 - b) **Kdo je prevzel glavno vlogo pri širjenju protestantizma**
 - c) **Katerim sektam so se pridružili kmetje?**

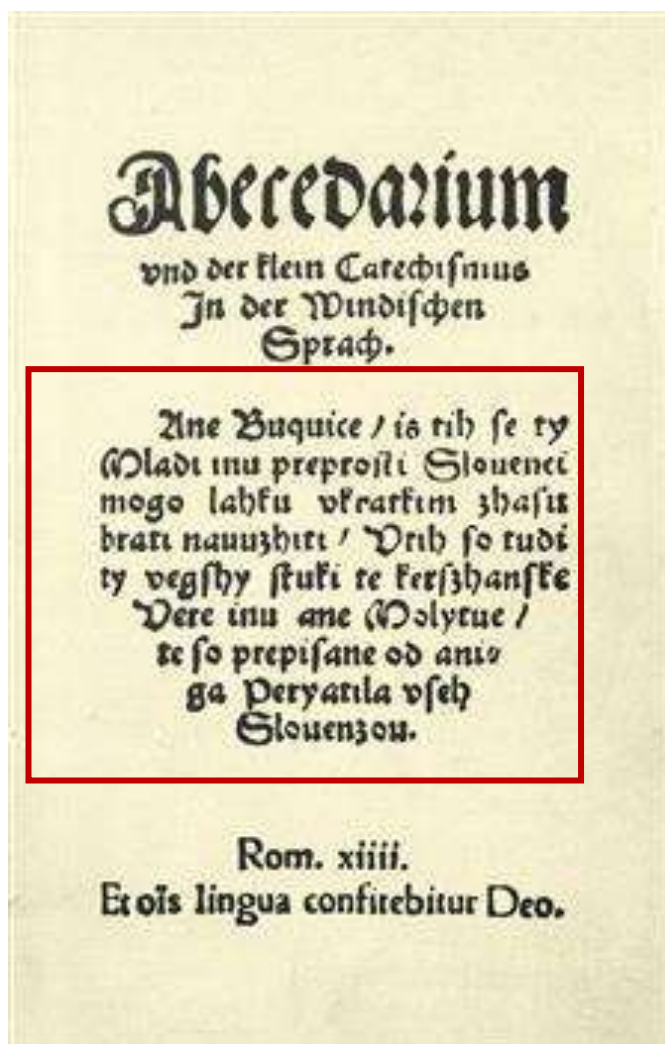
2. Dosežki reformacije na Slovenskem

- 4) S pomočjo opornih točk na drsnici izpolni časovni trak in dopolnite stavka.

Protestantsko gibanje v slovenskih deželah je trajalo od 20. let 16. stoletja do _____. Za kratko obdobje v 16. stoletju je nekaterim mestom in plemičem omogočilo lastne _____ in cerkve ter svobodo _____.

5) Preberite vir.

Slika 2 Abecednik

Ob pomoči vira in drsnice dopolnite spodnje besedilo v sodobni sloveščini.

Knjižica, iz katere se lahko mladi in _____ v kratkem času naučijo _____. V njej so tudi **večji** deli _____ vere in _____ – te je prepisal en _____ vseh _____.

6) Povežite protestantske avtorje z njihovimi deli. Ob imenu avtorja v polje vpišite ustrezne številke del iz desnega stolpca.

Protestantski avtor	Ustrezne številke del:	Številke del	Dela protestantskih avtorjev
Primož Trubar (1508–1586)	- -	1	Prvi prevod celotne Biblije v slovenščino – 1584.

	-		2	Bohoričica, prvi slovenščini prilagojeni črkopis.
Adam Bohorič (ok. 1520–1598)	-		3	Prvi slovenski tiskani knjigi: - <i>Katekizem</i> - <i>Abecednik</i> 1550.
Jurij Dalmatin (1547–1589)	-		4	Cerkveni red – <i>Cerkovna ordninga</i> , temelj slovenske protestantske Cerkve na Kranjskem in na celotnem slo. etničnem ozemlju – 1564.
Sebastijan Krelj (1538–1567)	-		5	<i>Otročja biblija</i> , ki vsebuje katekizem v petih jezikih, abecednik in slovarček.
			6	<i>Zimske urice</i> - prva slovenska slovnica (napisana v latinskem jeziku) – 1584.
			7	22 knjig v slovenskem in 2 v nemškem jeziku.

3. Protireformacija na Slovenskem

7) Dopolni besedilo:

Slika 3: Tomaž Hren

_____ poteka konec 16. stoletja in v začetku 17. stoletja. Protireformacijo s pomočjo katoliških škofov vodi deželni knez _____. Na Kranjskem protireformacijo vodi _____. Protestantске knjige požgejo, dovolijo uporabo _____. Leta 1628 deželni knez ukaže, da morajo _____ nazaj sprejeti katoliško vero ali pa se izseliti. Protestantizem se na Slovenskem ohrani le v _____.

Priloga 2:

Učno-delovni list: rešitve

Reformacija in protireformacija na Slovenskem

Učno – delovni list

(Vsebinski poudarki: 1. Širjenje reformacije v slovenske dežele, 2. Dosežki reformacije na Slovenskem, 3. Protireformacija na Slovenskem)

4. Širjenje reformacije v slovenske dežele

Ideje reformacije so zaradi humanizma in razvoja tiska kmalu prišle v slovenske dežele. Ideje so razširili ljudje, ki so imeli stike z nemškimi deželami.

8) Med navedenimi skupinami prebivalstva podčrtaj tiste, ki so med Slovenci širili ideje reformacijskega gibanja

kajžarji študentje duhovniki uskoki plemiči deželni knez
trgovci vojaki obrtniki

9) Kakšen pomen je za širjenje reformacije v slovenskih deželah imela oseba na sliki? Obkroži pravilni odgovor.

- a) *V krožkih, ki jih je organiziral, je spodbujal kritiko napak cerkve.*
- b) *V sodelovanju z nadvojvodo Ferdinandom je vodil protireformacijske komisije*
- c) *Napisal je prvo knjigo v slovenskem jeziku*

Slika 4: škof Peter Bonomo

10) Reformacija se je v različnih oblikah razširila med vsemi sloji na Slovenskem.

d) **Kateri sloj prebivalstva najprej sprejme novo vero?**

Duhovščina in meščanstvo.

e) **Kdo je prevzel glavno vlogo pri širjenju protestantizma**

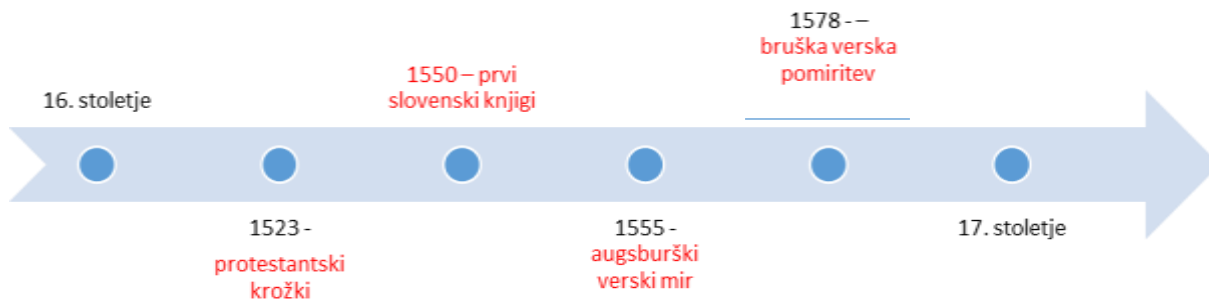
Deželni stanovi – plemiči, meščani.

f) **Katerim sektam so se pridružili kmetje?**

Bičarji, štiftarji in prekrščevalci.

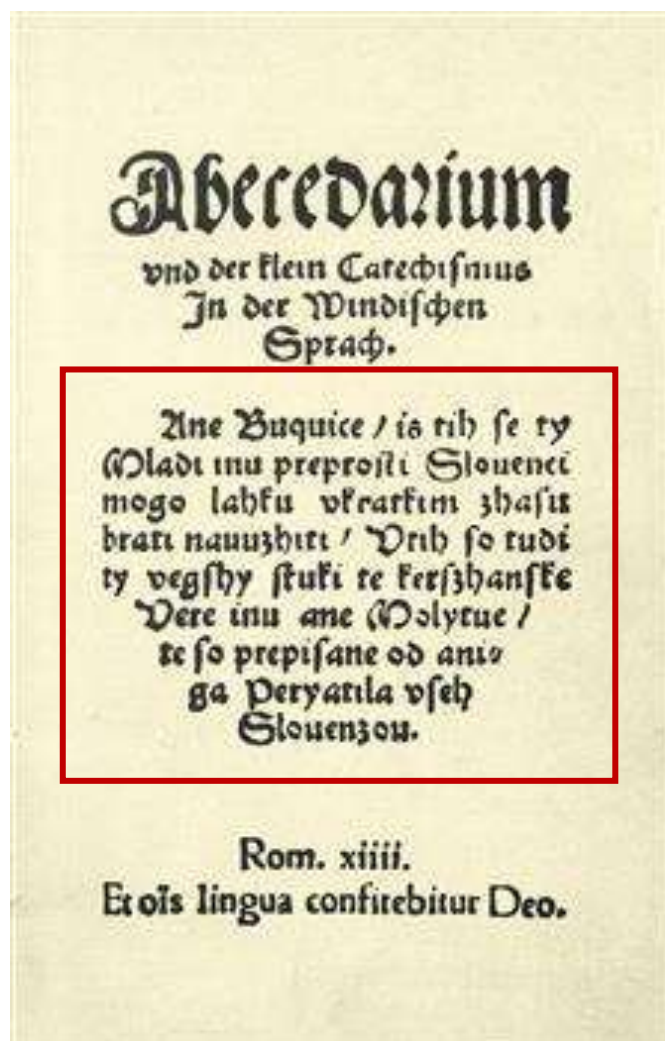
5. Dosežki reformacije na Slovenskem

11) **S pomočjo opornih točk na drsnici izpolni časovni trak in dopolnite stavka.**

Protestantsko gibanje v slovenskih deželah je trajalo od 20. let 16. stoletja do 20. let 17. stoletja. Za kratko obdobje v 16. stoletju je nekaterim mestom in plemičem omogočilo lastne šole in cerkve ter svobodo bogoslužja.

12) Preberite vir.

Slika 5 Abecednik

Ob pomoči vira in drsnice dopolnite spodnje besedilo v sodobni sloveščini.

Knjižica, iz katere se lahko mladi in Slovenci v kratkem času naučijo . V njej so tudi večji deli vere in – te je prepisal en vseh .

13) Povežite protestantske avtorje z njihovimi deli. Ob imenu avtorja v polje vpišite ustrezne številke del iz desnega stolpca.

Protestantski avtor	Ustrezne številke del:	Številke del	Dela protestantskih avtorjev
Primož Trubar (1508–1586)	-3	1	Prvi prevod celotne Biblije v slovenščino – 1584.
	-4 -7	2	Bohoričica, prvi slovenščini prilagojeni črkopis.

			3	Prvi slovenski tiskani knjigi: - <i>Katekizem</i> - <i>Abecednik</i> 1550.
Adam Bohorič (ok. 1520– 1598)	-2 -6		4	Cerkveni red – <i>Cerkovna ordninga</i> , temelj slovenske protestantske Cerkve na Kranjskem in na celotnem slo. etničnem ozemlju – 1564.
Jurij Dalmatin (1547–1589)	-1		5	<i>Otročja biblija</i> , ki vsebuje katekizem v petih jezikih, abecednik in slovarček.
Sebastijan Krelj (1538–1567)	-5		6	<i>Zimske urice</i> - prva slovenska slovnica (napisana v latinskem jeziku) – 1584.
			7	22 knjig v slovenskem in 2 v nemškem jeziku.

6. Protireformacija na Slovenskem

14) Dopolni besedilo:

Slika 6: Tomaž Hren

Protireformacija poteka konec 16. stoletja in v začetku 17. stoletja. Protireformacijo s pomočjo katoliških škofov vodi deželni knez Ferdinand II. Na Kranjskem protireformacijo vodi Tomaž Hren. Protestantske knjige požgejo, dovolijo uporabo Dalmatinove Biblije. Leta 1628 deželni knez ukaže, da morajo plemiči nazaj sprejeti katoliško vero ali pa se izseliti. Protestantizem se na Slovenskem ohrani le v Prekmurju.

Priloga 3:
Ponovitveni list

Ponovitveni list reformacija in protireformacija na Slovenskem

- 1. Iz kot se je razširila reformacija v slovenske dežele?**
- 2. Naštej tri nosilce reformacijskih idej.**
 -
 -
 -
- 3. V katerem mestu in kdaj škof Bonomo oblikuje protestantski krožek?**
- 4. Časovno umesti obdobje reformacije na slovenskem.**
- 5. Naštej imena in dela vsaj treh slovenskih protestantov.**
 -
 -
 -
- 6. Opišite pomen delovanja slovenskih protestantov za razvoj slovenske kulture in slovenskega jezika.**
- 7. Pojasni vzroke za protireformacijo.**
- 8. Naštej dva ukrepa proti protestantizmu.**
 -
 -
- 9. Zakaj se je protestantska vera ohranila v Prekmurju?**

Priloga 4:

Ponovitveni list: rešitve

Ponovitveni list reformacija in protireformacija na Slovenskem

1. Iz kot se je razširila reformacija v slovenske dežele?

Iz nemških dežel.

2. Naštej tri nosilce reformacijskih idej.

Tri izmed: duhovniki, študentje, trgovci, vojaki in obrtniki.

3. V katerem mestu in kdaj škof Bonomo oblikuje protestantski krožek?

V Trstu leta 1523.

4. Časovno umesti obdobje reformacije na slovenskem.

Od dvajsetih let 16. do dvajsetih let 17. stoletja.

5. Naštej imena in dela vsaj treh slovenskih protestantov.

Tri izmed: Jurij Dalmatin – prevod Svetega pisma; Adam Bohorič – Zimske urice; Primož Trubar – prvi slovenski tiskani knjigi Katekizem in Abecednik; Sebastijan Krelj – Otročja biblija.

6. Opišite pomen delovanja slovenskih protestantov za razvoj slovenske kulture in slovenskega jezika.

Slovcem prinese knjižni jezik, prve tiskane knjige, črkopis in pravopis. Razširi slovensko pismenost, ustvari enoten jezik, začne oblikovati zavest in identiteto med izobraženim slojem, odpre več možnosti za kulturni razvoj zgodovinskih dežel...

7. Pojasni vzroke za protireformacijo.

Deželni knez želi nazaj pridobiti politično oblast.

8. Naštej dva ukrepa proti protestantizmu.

Dva izmed: Izgon protestantov, ponoven prevzem katoliške vere, organiziranje verskih komisij pod vodstvom Tomaža Hrena, požiganje protestantskih knjig.

9. Zakaj se je protestantska vera ohranila v Prekmurju?

Protestantska vera se je v Prekmurju ohranila zato, ker Prekmurje ni bilo pod Habsburško oblastjo, temveč pod oblastjo ogrske.

Priloga 5:
Ponovitveni list za minimalno znanje

Ponovitveni list za minimalno znanje

Reformacija in protireformacija na Slovenskem

1. Dopolnite razpredelnico. V levem stolpcu naj bodo zapisani slovenski reformatorji desno od njih pa njihova dela.

AVTOR	DELO
	Prvi slovenski tiskani knjigi Katekizem in Abecednik
Jurij Dalmatin	
	Zimske urice
Sebastijan Krelj	

2. Napišite dva pomembna dosežka protestantskih avtorjev za Slovence.

-
-

3. Katerega leta sta bili napisani prvi slovenski tiskani knjigi? Označite pravilen odgovor.

- a. 1515
b. 1550
c. 1610

4. Dopolni!

Protireformacija je bila manj uspešna na delu današnje Slovenije, ki ni bilo pod oblastjo Habsburžanov temveč pod oblastjo _____. To ozemlje ob današnji meji z Madžarsko se imenuje _____. Tam se je protestantizem ohranil tudi do danes.

5. Prečrtaj nepravilno izbiro v oklepaju.

- Na Kranjskem je versko komisijo vodil škof [**Tomaž Hren / Tomaž Česen**].
- Po naročilu deželnega kneza je škof vodil [**tiskanje / požig**] protestantskih knjig.
- Kljub temu je prepoznal vrednost protestantskih del in je pridobil dovoljenje za uporabo Dalmatinove [**Biblije / zbirke pesmi**].
- Leta 1628 je Ferdinand II. ukazal, da se mora plemstvo Notranje Avstrije vrniti v [**katoliško / protestantsko**] vero ali se izseliti.

Priloga 6:

Ponovitveni list za minimalno znanje: rešitve

Ponovitveni list za minimalno znanje

Reformacija in protireformacija na Slovenskem

6. Dopolnite razpredelnico. V levem stolpcu naj bodo zapisani slovenski reformatorji desno od njih pa njihova dela.

AVTOR	DELO
Primož Trubar	Prvi slovenski tiskani knjigi Katekizem in Abecednik
Jurij Dalmatin	Prevod Biblije v slovenščino
Adam Bohorič	Zimske urice
Sebastijan Krelj	Otročja biblija

7. Napišite dva pomembna dosežka protestantskih avtorjev za Slovence.

Dva izmed na primer:

- Prevod Svetega pisma.
- Prve slovenske tiskane knjige.
- Slovenski knjižni jezik.
- Črkopis.
- Pravopis...

8. Katerega leta sta bili napisani prvi slovenski tiskani knjigi? Označite pravilen odgovor.

- a. 1515
- b. 1550**
- c. 1610

9. Dopolni!

Protireformacija je bila manj uspešna na delu današnje Slovenije, ki ni bilo pod oblastjo Habsburžanov temveč pod oblastjo Ogrske. To ozemlje ob današnji meji z Madžarsko se imenuje Prekmurje. Tam se je protestantizem ohranil tudi do danes.

10. Določi pravilno rešitev v oklepaju ter prečrtaj nepravilno.

- Na Kranjskem je versko komisijo vodil škof [**Tomaž Hren** / ~~Tomaž Česen~~].
- Po naročilu deželnega kneza je škof vodil [~~tiskanje~~ / **požig**] protestantskih knjig.
- Kljub temu je prepoznal vrednost protestantskih del in je pridobil dovoljenje za uporabo Dalmatinove [**Biblije** / ~~zbirke pesmi~~].
- Leta 1628 je Ferdinand II. ukazal, da se mora plemstvo Notranje Avstrije vrniti v [**katoliško** / ~~protestantsko~~] vero ali se izseliti.

Priloga 8:
PowerPoint predstavitev

Slika 7 Drsnica 1

Slika 8 Drsnica 2

REFORMACIJA IN PROTIREFORMACIJA NA SLOVENSKEM

Slika 9 Drsnica 3

Ob koncu ure pričakujem da boste znali:

- Pojasniti kako se je reformacija razširila v slovenske dežele;
- Navesti imena in dela slovenskih protestantov;
- Opisati pomen delovanja slovenskih protestantov za razvoj slovenske kulture;
- Pojasniti vzroke za protireformacijo
- Spoštovati kulturno dediščino

Slika 10 Drsnica 4

Ponovimo

- Kaj je humanizem?
- Kateri izum je omogočil hitrejšo širjenje idej?
- Kdo je začetnik reformacije?
- Zakaj je prišlo do reformacije?

Slika 11 Drsnica 5

1. ŠIRJENJE REFORMACIJE V SLOVENSKE DEŽELE

- Izum tiska pospeši širjenje idej
- Ideje širijo duhovniki, študentje, trgovci, vojaki in obrtniki
- Peter Bonomo leta 1523 v Trstu oblikuje protestantski krožek v katerega je vključil tudi Primoža Trubarja

Slika 12 Drsnica 6

- Največ privrženecv idej reformacij je bilo med duhovščino, meščanstvom in plemstvom
- Kmetje so se pridruževali različnim sektam kot so **štiftarji** – ustanavljajo in gradijo nove cerkve; **prekrščevalci** – na novo izvajajo krst na odraslih; in **bičarji** – bolj radikalni, med verskim obredom se bičajo
- Deželni knezi so bili trdni katoličani in širjenje protestantizma prepovejo

Slika 13 Drsnica 7

Zakaj so morali
deželni knezi
popustiti?

Zakaj so
potrebovali deželni
knezi denar?

Slika 14 Drsnica 8

Rešitve

1. Duhovniki, študentje, trgovci, obrtniki in vojaki
2. a) V krožkih, ki jih je organiziral, je spodbujal kritiko napak cerkve.
3. a) duhovščina in meščanstvo
b) plemiči in meščanstvo
c) bičarji, štiftarji in prekrščevalci

Slika 15 Drsnica 9

2. DOSEŽKI REFORMACIJE NA SLOVENSKEM

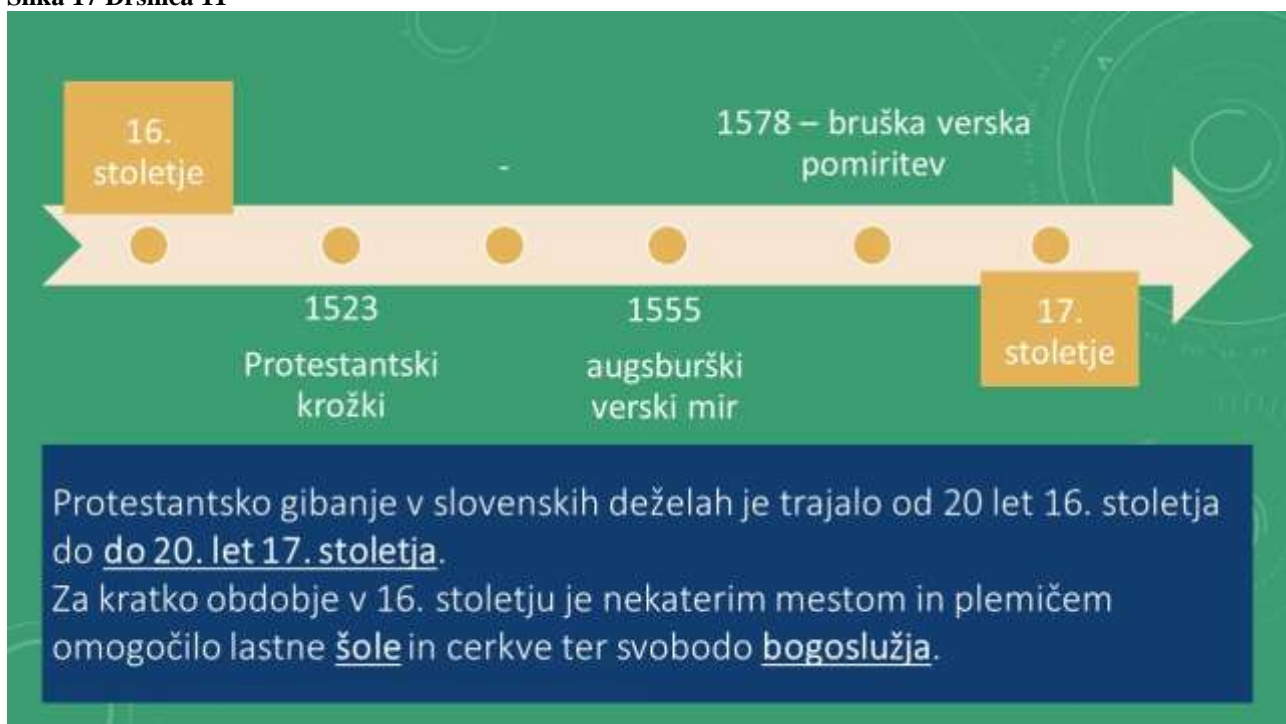
HNA prava cela Ordninga oli Naredba
Cerkouru, stoy neruezh vshtyrih rizhch
oli shrukih . Nerpoprei, de se ta cela Bo
shia besleda', tu ie , ta Postava , te Sapu
uidi inu ta Euangeli, tim ludem vti Cer
qui ozhytu, prou inu fastopnu prydiguie
Inu de se ty S. Sacramenti, ta S. Kerst , ta S. Vezheria
Cristuseua , prou dile inu iemlo . Inu de se tu prauu Pry
digane, sa ueliku shaza, dershi inu ohrani , po uscm Kerst
zhanstui . Sakai Bug ie od sazhetka , to suoio shego inu
volo , utinega Postau i inu vtim Euangeliiu tei Cerqui ,
daial nasnane . Inu hozhe taku skusi inu stakim Pridia
ganem . do neva veliki dobruti inu milosti . sa volo sui e

Slika 16 Drsnica 10

• *Od dvajsetih let 16. do dvajsetih let 17. stoletja*

Slika 17 Drsnica 11

Slika 18 Drsnica 12

Slika 19 Drsnica 13

• Ane bukvice / iz tih se ti Mladi inu preprosti Slovenci mogo lahku v kratkim času brati naučiti / Vtih so tudi te večji štuki te kerščanske Vere inu ane Molitue / te so prepisane od aniga Perjatila vseh Slovenceu.

Rešitev

- Knjižica, iz katere se lahko mladi in **preprosti Slovenci** v kratkem času naučijo **brati**.
- V njej so tudi večji deli **krščanske** vere in **molitve**
- Te je prepisal en **prijatelj** vseh **Slovencev**.

Slika 20 Drsnica 14

OB RAZLAGI REŠITE NALOGO 6

Primož Trubar

• (1508–1586)

Adam Bohorič

• (ok. 1520–1598)

Jurij Dalmatin

• (1547–1589)

Sebastijan Krelj

• (1538–1567)

CERKOVNA
ORDNINGA.

Arctice horule successivæ,
DE LATINO CAR-
NIOLANA LITERATURA, AD.

BIBLIA,
TV IE, VSE SVE-
TV PIRAV, STARIGA
vse Novga Testamenta, pila-
vse, v slovenskem jeziku.

OTROZHIA
"BIBLIA."

Slika 21 Drsnica 15

REŠITVE

- Primož Trubar
 - 3) Prvi slovenski tiskani knjigi Katekizem in Abecednik 1550.
 - 4) Cerkevni red – *Cerkovna ordninga* 1564
 - 7) 22 knjig v slovenskem in 2 v nemškem jeziku.
- Adam Bohorič
 - 2) Bohoričica
 - 6) *Zimske urice* - prva slovenska slovnica 1584.
- Jurij Dalmatin
 - 1) Prevod celotne Biblije v slovenščino 1584
- Sebastijan Krelj
 - 5) Otročja biblija

Slika 22 Drsnica 16

3. PROTIREFORMACIJA NA SLOVENSKEM

- Protireformacijo vodi deželni knez Ferdinand II.
- V sodelovanju s katoliško Cerkvijo ustanovi verske komisije.
- Na Kranjskem versko komisijo vodi Tomaž Hren
- V kateri škofiji je deloval Tomaž Hren ?

Slika 23 Drsnica 17

- Tomaž Hren po naročilu deželnega kneza vodi sežig protestantskih knjig
- Tomaž Hren dovoli uporabo Dalmatinove Biblije
- 1628 mora plemstvo sprejeti katoliško vero ali pa se odseliti
- Protestantizem se ohrani v Prekmurju
- Zakaj mislite, da se ohrani samo v Prekmurju?

Slika 24 Drsnica 18

REŠITVE

- Protireformacija poteka konec 16. stoletja in v začetku 17. stoletja.
- Protireformacijo s pomočjo katoliških škofov vodi deželni knez Ferdinand II.
- Na Kranjskem protireformacijo vodi Tomaž Hren.
- Protestantke knjige požgejo, dovolijo pa uporabo Dalmatinove Biblije, saj je bil to prvi prevod Biblije v slovenski jezik.
- Leta 1628 deželni knez ukaže, da morajo plemiči nazaj sprejeti katoliško vero ali pa se izseliti.
- Protestantizem se na Slovenskem ohrani le v Prekmurju.

Slika 25 Drsnica 19

PONOVITEV

1. Iz kot se je razširila reformacija v slovenske dežele?
2. Naštej tri nosilce reformacijskih idej.
3. Kje in kdaj se oblikuje protestantski krožek?
4. Časovno umesti obdobje reformacije na slovenskem
5. Naštej imena in dela vsaj treh slovenskih protestantov.

Slika 26 Drsnica 20

REŠITVE

1. -Iz nemških dežel.
2. -Duhovniki, študentje, trgovci, vojaki in obrtniki
3. -V Trstu leta 1523.
4. -Od dvajsetih let 16. do dvajsetih let 17. stoletja.
5. Tri izmed:
 - Jurij Dalmatin – prevod Svetega pisma;
 - Adam Bohorič – Zimske urice;
 - Primož Trubar – prvi slovenski tiskani knjigi Katekizem in Abecednik;
 - Sebastijan Krelj – Otročja biblija.

Slika 27 Drsnica 21

Univerza v Ljubljani
**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Didaktika zgodovine I

**UČNA PRIPRAVA:
REFORMACIJA**

IME IN PRIIMEK: Neža Dovžan, Nika Radi

DATUM: 20. 5. 2021

I. OSNOVNI PODATKI:

Šola:	Osnovna šola	
Razred:	8. razred	
Datum:	20. 5. 2021	
Predmet:	Zgodovina	
Učna tema	Širša tema iz učnega načrta:	Spremenjena politična in verska podoba Evrope
	Poglavje iz učbenika:	Spremenjena politična in verska podoba Evrope
Učna enota – naslov učne ure:	Reformacija	
Učne oblike:	Frontalna učna oblika, individualna učna oblika	
Učne metode:	Metoda razlage, metoda razgovora, metoda dela s pisnimi viri, metoda slikovne demonstracije, metoda dela s slikovnimi viri	
Učne tehnike:	Skrivanka, križanka	
Cilji iz učnega načrta:	<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> »opišejo reformacijo, pojasnijo delovanje Martina Lutra, primerjajo različne smeri reformacije.« <p>(Učni načrt. Program osnovna šola. Zgodovina. Ljubljana: ministerstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo, 2011. https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenti/Osnovna-sola/Ucni-nacrti/obvezni/UN_zgodovina.pdf (10. 5. 2020), str. 17.)</p>	
Cilji učne ure oz. pričakovani učni dosežki	Izobraževalni učni cilji	<p><i>Ob koncu učne ure učenec zna:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> našteti vzroke za reformacijo, razložiti pojme reformacija, simonija, nepotizem, pojasniti delovanje Martina Lutra, presoditi, kako je augsburški verski mir vplival na prebivalce nemških dežel, opisati različne smeri reformacije.
	Funkcionalni učni cilji	<p><i>Ob koncu učne ure učenec zna:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> uporabljati zemljevid, uporabljati orodje annotate, reševati naloge različnih tipov.
	Vzgojni učni cilji	<p><i>Ob koncu učne ure učenec zna:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> spoštovati različne vere, ceniti reformacijo kot gradnik jezikovne in narodne identitete.
Učne etape:	Uvajanje, obravnavanje nove učne snovi, sprotno ponavljanje, končno ponavljanje	

Vsebinski poudarki:	1. Nezačudenost s cerkvijo 2. Martin Luter in njegove ideje 3. Luteranska cerkev 4. Druge smeri reformacije	
Učna sredstva:	Učila:	Učbenik (Razpotnik, 2020, str. 34–37), učno delovni list, ponavljalni list, PowerPoint predstavitev
	Učni pripomočki:	Računalnik, projektor, Zoom
Medpredmetne povezave z vsebinami:	Slovenščina (berejo, govorijo, pišejo v slovenskem jeziku) Geografija (delo z zemljevidom) Verstva in etika (spoznavanje verstev)	
Novi pojmi s pojasnilom:	Reformacija/protestantizem – gibanje za pravo vero. Protestanti – podporniki Martina Lutera. Luterani/evangeliki – samostojna verska skupina pod vodstvom Lutera. Augsburški verski mir – listina, ki so jo podpisali 1555 in z njo priznajo novo vero (luteransko). Kalvinizem – smer reformacije v Švici pod vodstvom Jeana Calvina. Cvinglijanstvo – smer reformacije, katere začetnik je Ulrich Zwingli. Anglikanci – pripadniki anglikanske cerkve. Simonija – prodaja cerkvenih služb. Nepotizem – dajanje prednosti sorodnikom pri podeljevanju funkcij in služb.	
Viri in literatura za učno pripravo:	Učni načrt	<i>Učni načrt. Program osnovna šola. Zgodovina. Ljubljana: ministerstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo, 2011.</i> https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenti/Osnovna-sola/Ucni-nacrti/obvezni/UN_zgodovina.pdf (10. 5. 2020).
	Učna priprava	Razpotnik, Jelka Miranda. <i>Potujem v preteklost 8. Učbenik za zgodovino v 8. razredu osnovne šole.</i> Ljubljana: Rokus Klett, 2020, str. 34–37. Hozjan, Andrej. <i>Zgodovina 2: učbenik za 2. letnik gimnazije.</i> Ljubljana: DZS, 2002, str. 166–171.
	PowerPoint	DRSNICA 1: Martin Luter. https://casoris.si/martin-luther-se-navdihuje/ (6. 5. 2021). Henrik VIII. https://bs.wikipedia.org/wiki/Henrik_VIII,_kralj_Engleske (6. 5. 2021). Martin Luter pribija teze. https://badaczebiblii.pl/swieto-reformacji-marcin-luter/ (6. 5. 2021). Cerkev SV. Petra.

<https://sl.wikipedia.org/wiki/Bazilika> (6. 5. 2021).

Prodaja odpustkov.

https://dijaski.net/gradivo/zgo_sno_reformacija_07_predstavitev (6. 5. 2021).

DRSNICA 3:

Jan Hus. <https://reformation500.csl.edu/bio/jan-hus/> (8. 5. 2021).

DRSNICA 4:

Inocenc VIII.

https://sl.wikisource.org/wiki/Pape%C5%BE_Inocenc_VIII. (8. 5. 2021).

Aleksander VI. Borgia.

https://sl.wikipedia.org/wiki/Pape%C5%BE_Aleksander_VI. (8. 5. 2021).

DRSNICA 6:

Martin Luter

<https://th.bing.com/th/id/R7d39fccff0c4015d78277d8e7f298e8a?rik=pxwFJsQmoTJxFA&pid=ImgRaw> (11. 5. 2021).

DRSNICA 7:

Odsek iz 95 tez. Razpotnik, Jelka Miranda. Potujem v preteklost 8. Učbenik za zgodovino v 8. razredu osnovne šole. Ljubljana: Rokus Klett, 2020, str. 35.

DRSNICA 8:

Reformacija

<https://th.bing.com/th/id/R4804b60fe73354e6b1bcb636dccc9bfb?rik=%2b%2fBixhLB5qeG6g&riu=http%3a%2f%2fgahc.org%2fwp-content%2fuploads%2f2017%2f09%2f1.jpg&ehk=my3JxTJ%2bahoHvsh%2bkyUkoHPREh3LSVhk4OuiFME9oyo%3d&risl=&pid=ImgRaw> (11. 5. 2021).

Lutrov prevod Svetega pisma

https://th.bing.com/th/id/R966bf16c21acd4999c1f8339aa004438?rik=kVOzw%2b1vr7GZQw&riu=http%3a%2f%2fwww.insightoftheking.com%2fuploads%2f8%2f0%2f8%2f3%2f80836036%2fs348730826542653528_p72_i8_w640.jpeg&ehk=izjY9jPokL%2fxEPmzu5JPCvu5UCCghmJuTI%2bEl2Ymas%3d&risl=&pid=ImgRaw (11. 5. 2021).

DRSNICA 10:

	<p>Pesmarica luteranske cerkve https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/9/90/EinFesteBurg.jpg/1024px-EinFesteBurg.jpg (11. 5. 2021).</p> <p>DRSNICA 12: Jean Calvin. https://www.pinterest.at/pin/288652657361289121/ (8. 5. 2021).</p> <p>Verska podoba Evrope v času reformacije. Razpotnik, Jelka Miranda. <i>Potujem v preteklost 8. Učbenik za zgodovino v 8. razredu osnovne šole.</i> Ljubljana: Rokus Klett, 2020, str. 37.</p> <p>DRSNICA 13: Ulrich Zwingli. https://de.wikipedia.org/wiki/Huldrych_Zwingli (8. 5. 2021).</p> <p>Verska podoba Evrope v času reformacije. Razpotnik, Jelka Miranda. <i>Potujem v preteklost 8. Učbenik za zgodovino v 8. razredu osnovne šole.</i> Ljubljana: Rokus Klett, 2020, str. 37.</p> <p>DRSNICA 14: Henrik VIII. https://bs.wikipedia.org/wiki/Henrik_VIII,_kralj_Engleske (6. 5. 2021).</p> <p>Verska podoba Evrope v času reformacije. Razpotnik, Jelka Miranda. <i>Potujem v preteklost 8. Učbenik za zgodovino v 8. razredu osnovne šole.</i> Ljubljana: Rokus Klett, 2020, str. 37.</p>
--	--

II. POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
5 minut	Danes bomo obravnavali novo temo. Da pa bomo ugotovili, za katero temo gre, se bomo igrali eno igro. Na zaslonu vidite kvadratke s številkami, pod njimi so skrite slike, ki so povezane z današnjo temo. Ko	Govorijo številke.	Frontalna učna oblika. Tehnika skrivanka.	Drsnica 1.

bomo kvadrateg odmaknili, se bo pokazal del slike. Jaz vas bom klicala, vi pa govorite številke. Če bo kdo imel idejo, kaj slika predstavlja, naj pove.			
Ali že kdo ve, o čem bomo danes govorili?	Odgovorijo: O reformaciji.	Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.	Drsnica 1.
Tako je. Za začetek si najprej na hitro pogledjmo, kaj je na slikah in kako so povezane z današnjo temo. Na prvi sliki vidimo Martina Lutra, ki je začetnik reformacije v Nemčiji, poleg njega je Henrik VIII., ki je v Angliji vzpostavil svojo reformatorsko cerkev. Pri strani je slika Martina Lutra, ki na vrata cerkve nabija teze. Spodaj vidimo še sliko, ki predstavlja prodajo odpustkov in poleg je cerkev Sv. Petra, za gradnjo katere je bil denar od odpustkov namenjen.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage, metoda slikovne demonstracije.	Drsnica 1.
Kot ste ugotovili, je naslov današnje učne ure Reformacija. S tem tudi začenjamo nov vsebinski sklop v učbeniku.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	Drsnica 2.
Preden začnemo z razlago snovi, si pogledjmo še, kaj se bomo danes naučili. Spoznali bomo vzroke za reformacijo. Ob koncu ure boste znali razložiti pojme reformacija, simonija in nepotizem. Spoznali bomo delovanje Martina Lutra in ovrednotili pomen augsburškega verskega miru za prebivalce nemških dežel. Na koncu pa bomo spoznali še različne smeri reformacije.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	Drsnica 3.

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / URJENJE IN SPROTNO PONAVALJANJE ALI SPROTNO PREVERJANJE

1. VSEBINSKI POUDAREK: Nezadovoljstvo s cerkvijo	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA

10 minut

<p>Če želimo razumeti reformacijo, moramo najprej poznati vzroke zanjo. Skozi srednji vek je krščanska vera pridobivala na moči, kar pa se je spremenilo ob koncu srednjega veka. Začela je naraščati moč kraljev, poleg tega so se znotraj cerkve pojavljali spori. Znanstvena odkritja so še dodatno omajala verjetje v verske resnice in znotraj cerkve so se začele pojavljati težnje po spremembah. Misleci, ki so želeli preobraziti cerkev, so bili imenovani reformatorji. Med njimi je bil tudi Jan Hus, ki je kritiziral nemoralno vedenje duhovnikov in je bil zaradi napadov na Cerkev zažgan na grmadi.</p>	<p>Poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	<p>Drsnica 4.</p>
<p>Kaj so reformatorji očitali Cerkvi?</p> <p>Kaj so odpustki?</p>	<p>Odgovorijo: Da prodaja odpustke.</p> <p>Odgovorijo: Plačilo za oprostitev grehov.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.</p>	<p>Drsnica 5.</p>
<p>Odpustki so bili papeževa potrdila, s katerim je Cerkev jamčila, da bo umrli ob smrti manj časa preživel v vicah. Najprej odpustek grešniku ni oprostil krivde. Do tega je prišlo šele, ko je papežu začelo primanjkovati denarja za gradnjo cerkve Sv. Petra v Rimu. Takrat so se odpustki prodajali kot odkupnina za grehe.</p>	<p>Poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	<p>Drsnica 5.</p>
<p>Poleg tega so reformatorji Cerkvi očitali, da posveča preveč pozornosti politiki in denarnim poslom, premalo pa cerkvenim zadevam. Mnogi duhovniki so bili slabo izobraženi in so pogosto kazali nemoralno vedenje. Nemorala se je v Cerkvi razširila predvsem v času Inocence VIII. in Aleksandra VI. Borgia. Ta je izvolitev za papeža dosegel s podkupninami, a je bila kljub temu zakonita. Že pred izvolitvijo je imel sedem otrok, med papeževanjem sta se mu rodila še dva.</p>	<p>Poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	<p>Drsnica 5.</p>

Nemorala Cerkev v tem času se je kazala tudi skozi simonijo in nepotizem. Ali kdo pozna ta dva izraza?	Odgovorijo: Ne.	Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.	Drsnica 5.
Res gre za težja izraza. Simonija pomeni prodajo cerkvenih funkcij in služb. Se pravi, če si prihajal iz bogate družine in nisi bil prvorojenec, ki bi podedoval naslov, ti je oče lahko kupil cerkveno službo in na ta način zagotovil dobro življenje. Nepotizem pa je dajanje prednosti sorodnikom pri podeljevanju funkcij in služb.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	Drsnica 5.
Sedaj rešite prvo nalogo na delovnem listu. Naloge rešite natančno, saj je to hkrati tudi zapis snovi in vam bo pomagal pri učenju.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	Učno-delovni list: Reforma cija. Drsnica 6.
Pokličem učenca, ki naglas prebere odgovore. Popravim morebitne napačne odgovore in razložim, če zaznam nerazumevanje kakšnega dela snovi.	Rešujejo učno-delovni list pod 1. vsebinskim poudarkom. Eden odgovarja, ostali preverjajo odgovore pri sebi.	Individualna učna oblika. Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.	

2. VSEBINSKI POUDAREK: Martin Luter in njegove ideje	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
9 minut	Martin Luter je v začetku 16. stoletja prevzel in začel nadgrajevati ideje reformatorjev iz 14. in 15. stoletja. V tem času je obiskal tudi Rim.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	Drsnica 7.
	Kaj mislite, kaj je Lutra zmotilo ob njegovem obisku v Rim?	Odgovorijo npr.: razkošne cerkve, kipi, umetnine v cerkvah,	Frontalna učna oblika. Metoda	Drsnica 7.

	potratno življenje papeža in ostale visoke duhovščine.	razgovora.	
Tako je po vrnitvi v Nemčijo začel glasno razglasiti svoje nezadovoljstvo s papežem in nasploh s Cerkvijo. Kritiziral je simonijo in nepotizem, ki sta se pojavljala v cerkvah.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	Drsnica 7.
Si je kdo zapomnil, kaj pomenita simonija in nepotizem? Če ne vedo, še enkrat ponovimo: SIMONIJA: prodaja služb in funkcij, predvsem cerkvenih; NEPOTIZEM: dajanje prednosti sorodnikom pri podeljevanju funkcij in služb. Martin Luter je oboje videl kot zelo problematično.	Odgovorijo: simonija je prodaja cerkvenih služb, nepotizem pa dajanje prednosti sorodstvu.	Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.	Drsnica 7.
31. oktobra leta 1517 Luter objavi 95 tez, kjer svoje kritike cerkve tudi zapiše in pozove ljudi k razpravi. Sprva so bile teze pretežno namenjene razpravi v akademskih (cerkvenih) krogih, vendar so hitro naletele na širok odmev. Tako so bile prevedene v nemščino in se hitro razširile na tiskanih letakih.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	Drsnica 7.
Bi lahko (pokličem nekoga) prosim prebral/a tri točke, ki so zapisane na diapozitivu (37., 42. in 43. teza). Kje v zapisu lahko vidiš značilnosti Lutrovega prepričanja?	Eden prebere, ostali poslušajo. Odgovorijo npr.: pri prvi točki je zapisano tudi brez potrdil o odpustkih, pri drugi in tretji je prav tako omenjeno kupovanje odpustkov, pomoč je boljše	Frontalna učna oblika. Metoda dela s pisnimi viri.	Drsnica 8.

	dejanje kot kupovanje odpustkov.		
<p>Podporniki Lutra so se imenovali protestanti, njihovo gibanje pa protestantizem ali reformacija. Papež je Lutra zaradi njegovih dejanj obsodil krivoverstva. Prišlo je do zaslišanja, kjer pa Luter ni preklical ničesar, kar je izrekel. Zavrnil je cerkveno tradicijo in zahteval obnovo krščanstva, kot ga uči evangelij v svoji prvotni čistosti. Papež je tako po teh dogodkih izobčil Lutra iz Cerkve s posebno bulo (listino), ki pa jo je Luter javno zažgal. Prav tako je Lutra obsodil tudi sam cesar Rimsko nemškega cesarstva. Spor je iz verskega prerasel tudi v politični spor. Vanj so se vmešali tudi nemški knezi, ki so v tem videli priložnost, da pridobijo več moči in pa tudi cerkvene posesti. Saški volilni knez Friderik III. je Lutra skrtil na svojem gradu, kjer je Luter potem prevajal sveto pismo v nemščino. S pomočjo knezov se je Luter lahko uprl cesarju in papežu, sam se namreč ne bi mogel.</p>	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	Drsnica 9.
<p>Zdaj pa prosim rešite nalogo pod 2. vsebinskim poudarkom, ki se navezuje na snov o Martinu Lutru. Imate nekaj minut, potem pa bomo skupaj pregledali vaše rešitve.</p> <p>Pokličem učenca, ki naglas prebere svoje rešitve. Popravim morebitne napačne odgovore in razložim, če zaznam nerazumevanje kakšnega dela snovi.</p>	<p>Poslušajo.</p> <p>Rešujejo učno-delovni list pod 2. vsebinskim poudarkom.</p> <p>Eden prebere odgovore, ostali si pregledujejo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Individualna učna oblika.</p> <p>Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.</p>	Učno-delovni list Reforma cija. Drsnica 10.

3. VSEBINSKI POUDAREK: Luteranska cerkev	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
6 minut	Tisk je močno pripomogel k širjenju Lutrovih idej, tako med meščani kot med duhovniki v Rimsko nemškem cesarstvu. Duhovniki so cerkvene obrede opravljali v nemščini. Številni pa so zapustili Cerkev in so pod vodstvom Lutra ustanovili samostojno versko skupino.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	Drsnica 11.
	Ali kdo ve, kako se je ta skupina imenovala? Poznamo namreč dve imeni.	Odgovorijo: luterani ali evangeličani.	Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.	Drsnica 11.
	Iz te skupine je sčasoma nastala luteranska ali evangeličanska Cerkev, ki je v Nemčiji postala močna. Po spopadih med katoličani in protestanti je cesar Rimsko nemškega cesarstva leta 1555 sklical zborovanje vseh knezov cesarstva.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	Drsnica 11.
	Mogoče kdo ve, v katerem kraju je potekalo zborovanje in kako imenujemo mir, ki so ga tam podpisali?	Odgovorijo: Augsburg, augsburški verski mir.	Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.	Drsnica 11.
	Augsburški verski mir je tako priznal luteranstvo kot novo vero. V Rimsko nemškem cesarstvu sta bili dovoljeni obe veri, katoliška in luteranska. Sporazum pa je določal, da vsaj deželni knez odloča, kakšne veroizpovedi bo njegova dežela. Ravnali so se namreč po načelu »Čigar oblast, tega vera«. Ta sporazum je Rimsko nemško cesarstvo razdelil na dežele, ki so imele ali katoliško ali luteransko veroizpoved.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	Drsnica 11.
	Ali kdo slučajno ve, kdo je bil vodja luteranske cerkve? Bile so namreč podrejene posvetni oblasti.	Odgovorijo v smislu: deželni knezi, mestni sveti.	Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.	Drsnica 11.
	Sedaj pa prosim rešite nalogo pod 3.	Poslušajo.	Frontalna	Učno-

	<p>vsebinskim poudarkom. Obkrožiti morate, ali trditev drži ali ne drži. Napačne trditve pa morate tudi popraviti. Imate nekaj minut za reševanje, potem pa bomo skupaj nalogo pregledali.</p> <p>Pokličem učenca, ki naglas prebere svoje rešitve. Popravim morebitne napačne odgovore in razložim, če zaznam nerazumevanje kakšnega dela snovi.</p>	<p>Rešujejo nalogo.</p> <p>Nekdo prebere rešitve, ostali si pregledajo.</p>	<p>učna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Individualna učna oblika.</p> <p>Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.</p>	<p>delovni list Reforma cija. Drsnica 12.</p>
--	---	---	--	---

4. VSEBINSKI POUDAREK: Druge smeri reformacije	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
9 minut	<p>Ideje reformacije niso ostale le znotraj Rimsko nemškega cesarstva, ampak so se začele širiti po Evropi.</p> <p>V Švici je francoski reformator Jean Calvin (ga pokažem na sliki) uvedel strogo pobožnost in stroga pravila vsakdanjega življenja.</p> <p>Ta smer reformacije se imenuje kalvinizem.</p> <p>Razširil se je na Nizozemsko, Škotsko in Francijo, kjer so se kalvinisti imenovali hugenoti. Calvinistične cerkve so brez okrasja, obredi pa potekajo tako, da berejo Biblijo, pojejo psalme in molijo.</p> <p>Na zemljevidu pokažem, kje se je razvil kalvinizem.</p>	Poslušajo.	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Metoda slikovne demonstracije.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda razlage, metoda slikovne demonstracije.</p>	Drsnica 13.
	V Švici se je razvila tudi meščanska smer reformacije imenovana cvinglijanstvo. Poimenovana je po	Poslušajo.	Frontalna učna oblika.	Drsnica 14.

duhovniku Ulrichu Zwinglu (ga pokažem na sliki), ki je izhajal iz humanistične izobrazbe in še bolj zavzeto kot Luter kritiziral katoliške obrede in zakramente.		Metoda razlage in metoda slikovne demonstracije	
Ali je cvinglijanstvo označeno na zemljevidu? Kje bi moralo biti? Določim učenca, ki na zemljevidu označi območje Švice.	Odgovorijo: Ne. Nekdo z anotato označi območje na zemljevidu.	Frontalna učna oblika. Metoda dela s slikovnimi viri (zemljevidom).	Drsnica 14.
Svoja smer reformacije se je razvila tudi v Angliji. Do nje je prišlo zaradi spora med kraljem Henrikom VIII. (ga pokažem na sliki) in papežem Klementom VII.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage in metoda slikovne demonstracije.	Drsnica 15.
Ali kdo ve, kaj je bil razlog za spor?	Odgovorijo: Kralj se je želel ločiti.	Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.	Drsnica 15.
Tako je. Henrik se je želel ločiti od žene Katarine Aragonske, vendar mu papež tega ni dovolil, poleg tega je kralj želel nadzor nad duhovniki in je potreboval denar, ki bi ga lahko dobil iz samostanov. Kralj je zato sklical parlament, ki je leta 1534 kralja priznal za najvišjega poglavarja anglikanske cerkve, s čimer se je končala papeževa nadoblast v Angliji. Anglikanska cerkev je bila zmes kalvinistične in katoliške cerkve, obredi so potekali v angleščini in tudi Biblija je bila prevedena. Na zemljevidu pokažem, kje se je	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage. Metoda	Drsnica 15.

razvilo anglikanstvo.		slikovne demonstracije.	
Za konec bomo rešili še zadnjo nalogo na delovnem listu.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	Učno delovni listi reformacija. Drsnica 16.
Pokličem učenca, ki naglas prebere odgovore. Popravim morebitne napačne odgovore in razložim, če zaznam nerazumevanje kakšnega dela snovi.	Rešujejo nalogo pod 4. vsebinskim poudarkom. Eden odgovarja, ostali preverjajo pri sebi.	Individualna učna oblika. Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.	

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE ALI PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
6 minut	Za konec bomo na kratko ponovili glavne pojme in ideje reformacije.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	Drsnica 17.
	Kaj so bili vzroki za reformacijo?	Odgovorijo: Prodaja odpustkov, nepotizem, simonija, nemorala duhovnikov, ukvarjanje Cerkve s politiko in denarnimi posli.	Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.	Drsnica 17.
	Kaj pomeni pojem reformacija?	Odgovorijo: Prenova Cerkve v 16. stoletju.	Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.	Drsnica 17.

Kaj pomeni pojem simonija?	Odgovorijo: Prodaja cerkvenih služb in funkcij.	Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.	Drsnica 17.
Kaj pomeni pojem nepotizem?	Odgovorijo: Podeljevanje služb in funkcij sorodnikom.	Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.	Drsnica 17.
S čim je želel Martin Luter doseči pravo vero?	Odgovorijo: s svojimi tezami, ki so kritizirale razmere v Cerkvi (prodaja odpustkov, simonija, nepotizem).	Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.	Drsnica 17.
Pojasni pomen augsburškega verskega miru za prebivalce nemških dežel.	Odgovorijo: Deželni knezi so se lahko svobodno odločali o svoji veri in prebivalci so morali sprejeti vero, ki jo je izbral knez.	Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.	Drsnica 17.
Opiši kalvinizem.	Odgovorijo: Razvije se v Švici in je poimenovano po Jeanu Calvinu. Narekuje stroga pravila vsakdanjega življenja. Calvinistične cerkve so brez okrasja. Razširil se je na Nizozemsko, Škotsko in v Francijo.	Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.	Drsnica 17.
S ponavljanjem ste pokazali, da znate (ocenim na petstopenjski lestvici in z orodjem annotate na drsnici obkrožim podeljeno oceno): • naštetih vzroke za reformacijo,	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	Drsnica 18.

	<ul style="list-style-type: none"> • razložiti pojme reformacija, simonija, nepotizem, • pojasniti delovanje Martina Lutra, • presoditi, kako je augsburški verski mir vplival na prebivalce nemških dežel, • opisati različne smeri reformacije. 			
	<p>Nove pojme boste ponovili tudi doma. Do naslednjic morate rešiti križanko, ki ste jo prejeli.</p>	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	Ponovitveni list Reformacija.

III. SEZNAM PRILOG

PRILOGA 1 :	PowerPoint predstavitev
PRILOGA 2 :	Učno delovni list Reformacija
PRILOGA 3 :	Ponovitveni list Reformacija
PRILOGA 4:	Učno delovni list Reformacija: rešitve
PRILOGA 5:	Ponovitveni list Reformacija: rešitve

PRILOGA 1: PowerPoint predstavitev

Drsnica 1

1	2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12		13		14
15							
16		17	18	19	20		

NAUČILI SE BOMO:

- naštetiti vzroke za reformacijo,
- razložiti pojme reformacija, simonija in nepotizem,
- pojasniti delovanje Martina Lutera,
- presodi kako je augsburški verski mir vplival na prebivalce nemških dežel,
- opisati različne smeri reformacije.

1. NEZADOVOLJSTVO S CERKVIJO

- Moč kraljev narašča,
- zaradi geografskih odkritij se zmanjša verjetje v verske resnice,
- Jan Hus kritizira nemoralno vedenje duhovnikov,
- želja po prenovi cerkve.

Razlogi za nezadovoljstvo:

- prodaja odpustkov,
 - gradnja cerkve Sv. Petra v Rimu,
- ukvarjanje s politiko in denarnimi posli,
- nemoralno življenje,
 - papeža Inocenc VIII. in Aleksander VI. Borgia,
- simonija in nepotizem.

Naloga 1:

◦ *Odgovori na vprašanja.*

A. Kdo je bil Jan Hus?

Mislec v 15. stoletju, ki kritizira nemoralno vedenje duhovnikov. Zažgan je na grmadi.

B. Naštej tri vzroke za reformacijo.

Prodaja odpustkov, nemoralno življenje duhovnikov, simonija, nepotizem, ukvarjanje Cerkve s politiko...

C. V času katerih dveh papežev se je razširilo nemoralno vedenje znotraj cerkve?

Inocenca VIII. in Aleksandra VI. Borgia.

D. Kaj je odpustek?

Plačilo za oprostitev grehov.

E. Kaj je nepotizem?

Dajanje prednosti sorodnikom pri podeljevanje služb in funkcij.

2. MARTIN LUTER IN NJEGOVE IDEJE

- 16. stoletje,
- 1517 objavi 95 tez,
- kritizira prodajo odpustkov,
- Njegove teze se razširijo na tiskanih letakih po Nemčiji.

Drsnica 8

»37. Vsak resnični kristjan, živ ali mrtev, je deležen Jezusovega in Cerkevnega blagoslova; to mu je podarjeno s strani Boga, tudi brez potrdil o odpustkih.

42. Verniki bi morali biti podučeni, da papež ne želi, da se nakup odpustkov na kakršenkoli način primerja z dobrimi deli.

43. Verniki bi morali biti podučeni, da tisti, ki daje revnim in pomoči potrebnim, naredi boljše dejanje kot tisti, ki kupi odpustke.«

(Martin Luter, 95 točk)

Drsnica 9

- Podporniki Lutra: protestanti,
- gibanje: protestantizem ali reformacija,
- Lutra papež izobči iz cerkve,
- verski spor preraste v političnega, saj Lutra obsodi tudi cesar Rimsko nemškega cesarstva,
- Lutra podprejo tudi nemški knezi.

Naloga 2:

◦ Vstavi manjkajoče besede.

Martin Luter je v začetku 16. stoletja prevzel in nadgradil ideje reformatorjev. Leta 1517 je objavil 95 tez, ki kritizirajo Cerkev zaradi njenih napak, še posebej prodajo odpuvkov. Teze so naletele na širok odmev in se razširile na tiskanih letakih.

Podporniki Lutra so se imenovali protestanti. Njihovo prizadevanje za pravo vero je preraslo v gibanje, imenovano protestantizem ali reformacija. Luter je bil zaradi svojih idej izobčen iz Cerkve. Verski spor je prerasel tudi v politični spor, saj je Lutra obsodil tudi cesar Rimsko nemškega cesarstva.

Lutra podprejo (nemški) knezi, ki v tem vidijo priložnost za pridobitev večje moči in cerkvenih posesti.

3. LUTERANSKA CERKEV

- Tisk omogoči hitrejšo širjenje Lutrovih idej,
- ideje se širijo med meščani in duhovniki,
- cerkveni obredi potekajo v nemščini,
- nastane samostojna verska skupina pod Lutrom: luterani,
- nastane luteranska/evangeličanska cerkev,
- 1555 augsburški verski mir,
- načelo „Čigar oblast, tega vera“,
- dežele se delijo na katoliške in luteranske.

3. LUTERANSKA CERKEV

- Tisk omogoči hitrejšo širjenje
- ideje se širijo med meščani in
- cerkveni obredi potekajo v ne
- nastane samostojna verska sk
- nastane luteranska/evangeliča
- 1555 augsburški verski mir,
- načelo „Čigar oblast, tega ver
- dežele se delijo na katoliške in

Drsnica 12

Naloga 3:

- **Označi ali spodnje trditve držijo ali ne. Napačne trditve popravi.**

Duhovniki so obrede opravljali v ~~angleščini~~ ^{nemščini} ✘

Pod vodstvom Lutra nastane samostojna verska skupina, ki se je imenovala luterani oz. evangeličani. ✓

Iz nje se je sčasoma oblikovala luteranska ali evangeličanska cerkev, ki je v Nemčiji ~~ni~~ bila močna. ✘

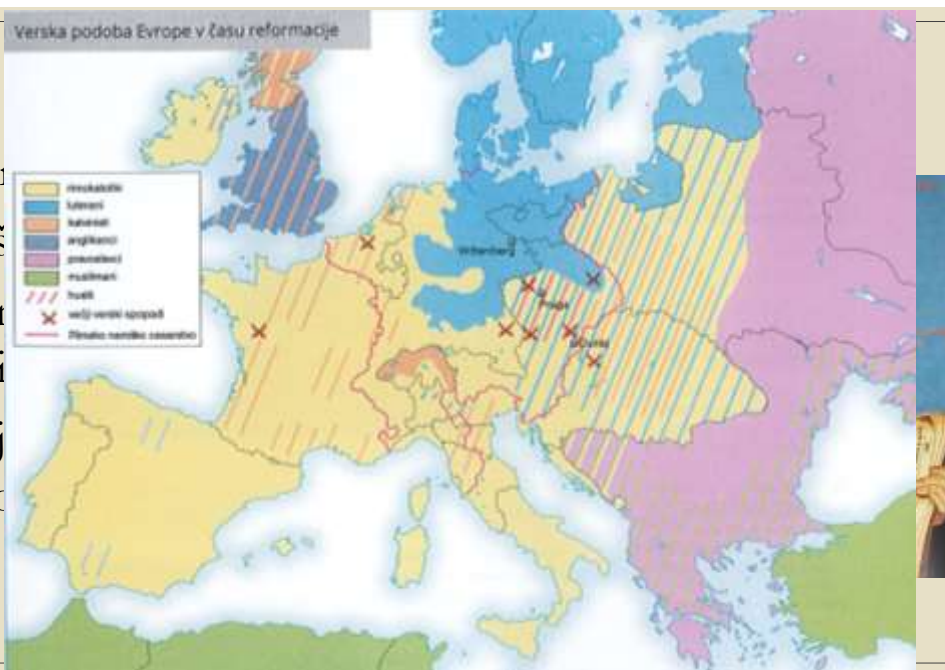
Leta ~~1550~~ ¹⁵⁵⁵ so katoličani in protestanti podpisali augsburški verski mir na zborovanju vseh knezov cesarstva. ✘

Augsburški verski mir je poznan po načelu »Čigar oblast, tega vera«. ✓

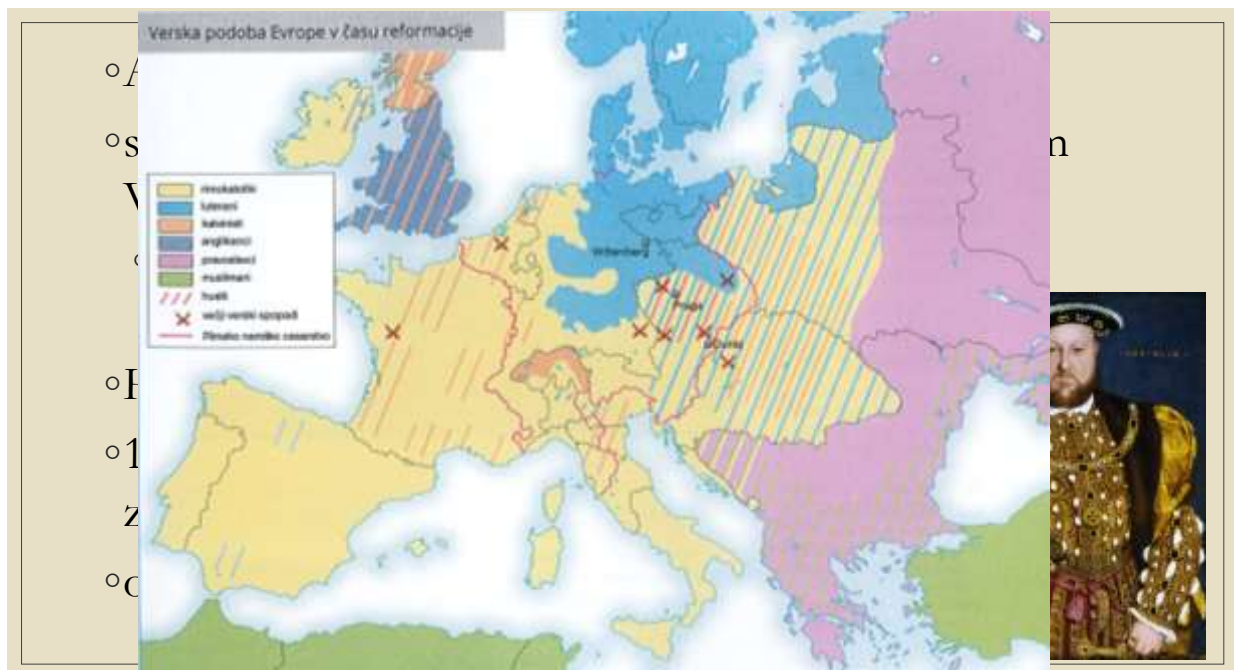
Rimsko nemško cesarstvo je bilo od podpisa miru versko razdeljeno na katoliške in ~~pravoslavne~~ ^{luteranske} države. ✘

- Cvinglijanstvo,
- meščanska smer reformacije,
- poimenovana po duhovniku Ulrichu Zwinglu,
- bolj zavzeto od Lutra kritizira katoliške obrede in zakramente.

- Cvi
- meš
- poi
- Ulri
- bolj
- katc

- Anglikanstvo,
- spor med Henrikom VIII. in papežem Klementom VII.,
 - Papež kralju ne dovoli ločitve od žene Katarine Aragonske,
- Henrik želi nadzor nad duhovniki,
- 1534 angleški parlament kralja imenuje za poglavarja anglikanske cerkve,
- obredi in Biblija prevedeni v angleščino.

Naloga 4:

- **K razlagi iz levega stolpca pripiši črko izraza iz desnega stolpca. Posamezen izraz lahko spada k različnim razlagam. Pri eni razlagi sta pravilna dva izraza.**

A Meščanska smer reformacije.	A Cvinglijanstvo
C Spor s papežem Klementom VII.	B Hugeni
B Kalvinisti v Franciji.	C Henrik VII.
E Vrhovni poglavar cerkve je kralj.	D Kalvinizem
A, D Smer reformacije v Švici.	E Anglikanstvo
F Začetnik kalvinizma.	F Jean Calvin
C Poročen s Katarino Aragonsko	
E Nastane leta 1534.	
F Uvede stroga pravila vsakdanjega življenja.	
D Smer reformacije, ki se širi na Nizozemsko in Škotsko.	

Ponovitev:

- Kaj so bili vzroki za reformacijo?
- Kaj pomeni pojem reformacija?
- Kaj pomeni pojem simonija?
- Kaj pomeni pojem nepotizem?
- S čim je želel Martin Luter doseči pravo vero?
- Pojasni pomen augsburškega verskega miru za prebivalce nemških dežel.
- Opiši kalvinizem.

POKAZALI STE, DA ZNATE:

- °našteti vzroke za reformacijo, 1 2 3 4 5
- °razložiti pojme reformacija, simonija in nepotizem, 1 2 3 4 5
- °pojasniti delovanje Martina Lutera, 1 2 3 4 5
- °presodi kako je augsburški verski mir vplival na prebivalce nemških dežel, 1 2 3 4 5
- °opisati različne smeri reformacije. 1 2 3 4 5

REFORMACIJA

1. Nezadovoljstvo s Cerkvijo

Odgovori na vprašanja.

A. Kdo je bil Jan Hus?

B. Naštej tri vzroke za reformacijo.

C. V času katerih dveh papežev se je razširilo nemoralno vedenje znotraj cerkve?

D. Kaj so odpustki?

E. Kaj je nepotizem?

2. Martin Luter in njegove ideje

Vstavi manjkajoče besede.

Martin Luter je v začetku ____ stoletja prevzel in nadgradil ideje reformatorjev. Leta _____ je objavil ____ tez, ki kritizirajo Cerkev zaradi njenih napak, še posebej prodajo _____. Teze so naletele na širok odmev in se razširile na _____.

Podporniki Lutra so se imenovali _____. Njihovo prizadevanje za pravo vero je preraslo v gibanje, imenovano _____ ali _____. Luter je bil zaradi svojih idej izobčen iz _____. Verski spor je prerasel tudi v _____ spor, saj je Lutra obsodil tudi cesar _____.

Lutra podprejo _____, ki v tem vidijo priložnost za pridobitev večje moči in cerkvenih posesti.

3. Luteranska cerkev

Označi ali spodnje trditve drži ali ne. Napačne trditve popravi.

Duhovniki so obrede opravljali v angleščini. DRŽI/NE DRŽI

Pod vodstvom Lutra nastane samostojna verska skupina, ki se je imenovala luterani oz. evangeličani DRŽI/NE DRŽI

Iz nje se je sčasoma oblikovala luteranska ali evangeličanska cerkev, ki pa v Nemčiji ni bila močna. DRŽI/NE DRŽI

Leta 1550 so katoličani in protestanti podpisali augsburški verski mir na zborovanju vseh knezov cesarstva. DRŽI/NE DRŽI

Augsburški verski mir je poznan po načelu »Čigar oblast, tega vera«. DRŽI/NE DRŽI

Rimsko nemško cesarstvo je bilo od podpisa miru versko razdeljeno na katoliške in pravoslavne države. DRŽI/NE DRŽI

4. Druge smeri reformacije

K razlagi iz levega stolpca pripiši črko izraza iz desnega stolpca. Posamezen izraz lahko spada k različnim razlagam. Pri eni razlagi sta pravilna dva izraza.

___ Meščanska smer reformacije.

___ Spor s papežem Klementom VII.

___ Calvinisti v Franciji.

___ Vrhovni poglavar cerkve je kralj.

___ Smer reformacije v Švici.

___ Začetnik kalvinizma.

___ Poročen s Katarino Aragonsko.

___ Nastane leta 1534.

___ Uvede stroga pravila vsakdanjega življenja.

___ Smer reformacije, ki se širi na Nizozemsko in Škotsko.

A Cvinglijanstvo

B Hugenoti

C Henrik VII.

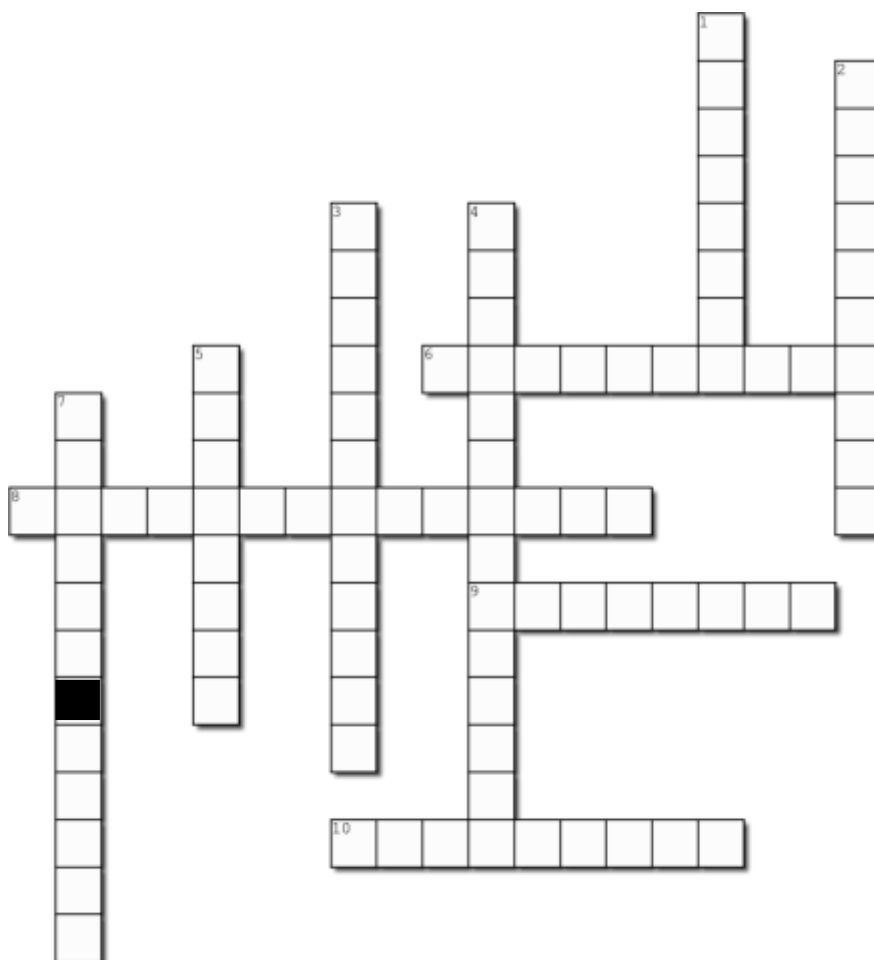
D Kalvinizem

E Anglikanstvo

F Jean Calvin

PRILOGA 3: Ponoviteni list Reformacija

REFORMACIJA – ponovitev

VODORAVNO:

6. pripadniki anglikanske cerkve
8. reformacija; gibanje za 'pravo vero'
9. kraj, kjer je bil podpisan verski mir leta 1555
10. dajanje prednosti sorodnikom pri podeljevanju funkcij in služb

NAVPIČNO:

1. prodaja služb in funkcij; predvsem cerkvenih
2. smer reformacije v Švici pod vodstvom Jeana Calvina
3. misleci, ki so kritizirali cerkev in jo želeli preobraziti
4. smer reformacije, ki jo je začel Ulrich Zwingli
5. evangeličani; samostojna verska skupina pod vodstvom Lutra
7. nemški redovnik, ki objavi 95 tez

REFORMACIJA

1. Nezadovoljstvo s Cerkvijo

Odgovori na vprašanja.

A. Kdo je bil Jan Hus?

Mislec v 15. stoletju, ki kritizira nemoralno vedenje duhovnikov. Zažgan je na grmadi.

B. Naštej tri vzroke za reformacijo.

Prodaja odpustkov, nemoralno življenje duhovnikov, simonija, nepotizem, ukvarjanje Cerkve s politiko in denarnimi posli.

C. V času katerih dveh papežev se je razširilo nemoralno vedenje znotraj cerkve?

Inocenca VIII. in Aleksandra VI. Borgia

D. Kaj je odpustek?

Plačilo za oprostitev grehov.

E. Kaj je nepotizem?

Dajanje prednosti sorodnikom pri podeljevanje služb in funkcij.

2. Martin Luter in njegove ideje

Vstavi manjkajoče besede.

Martin Luter je v začetku 16. stoletja prevzel in nadgradil ideje reformatorjev. Leta 1517 je objavil 95 tez, ki kritizirajo Cerkev zaradi njenih napak, še posebej prodajo odpustkov. Teze so naletele na širok odmev in se razširile na tiskanih letakov.

Podporniki Lutra so se imenovali protestanti. Njihovo prizadevanje za pravo vero je preraslo v gibanje, imenovano protestantizem ali reformacija. Luter je bil zaradi svojih idej izobčen iz Cerkve. Verski spor je prerasel v politični spor, saj je Lutra obsodil tudi cesar Rimsko-nemškega cesarstva.

Lutra podprejo (nemški) knezi, ki v tem vidijo priložnost za pridobitev večje moči in cerkvenih posesti.

3. Luteranska cerkev

Označi ali spodnje trditve drži ali ne. Napačne trditve popravi.

Duhovniki so obrede opravljali v ~~angleščini~~ ^{nemščini}. DRŽI/NE DRŽI

Pod vodstvom Lutra nastane samostojna verska skupina, ki se je imenovala luterani oz. evangeličani DRŽI/NE DRŽI

Iz nje se je sčasoma oblikovala luteranska ali evangeličanska cerkev, ki v Nemčiji ~~ni~~ ^{je} bila močna. DRŽI/NE DRŽI

Leta ~~1550~~ ¹⁵⁵⁵ so katoličani in protestanti podpisali augsburški verski mir na zborovanju vseh knezov cesarstva. DRŽI/NE DRŽI

Augsburški verski mir je poznan po načelu »Čigar oblast, tega vera«. DRŽI/NE DRŽI

Rimsko nemško cesarstvo je bilo od podpisa miru versko razdeljeno na katoliške in ~~pravoslavne~~ ^{luteranske} države. DRŽI/NE DRŽI

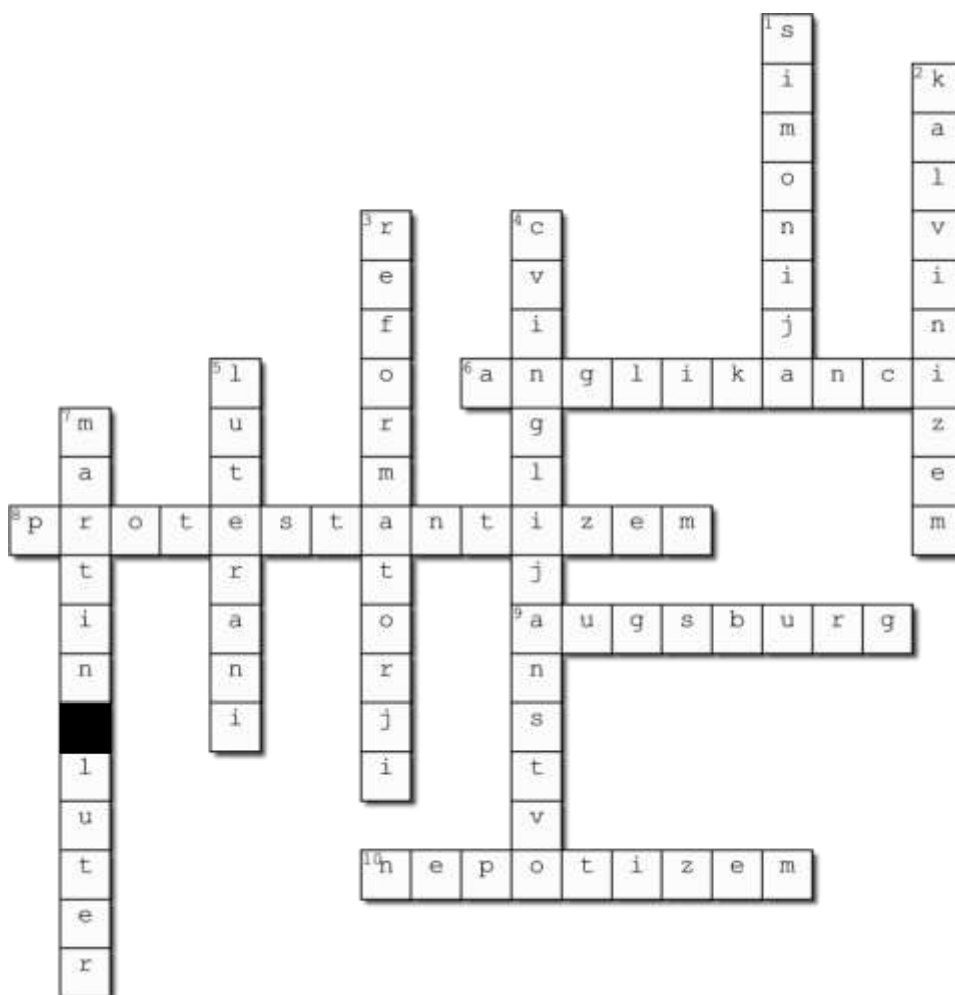
4. Druge smeri reformacije

K razlagi iz levega stolpca pripiši črko izraza iz desnega stolpca. Posamezen izraz lahko spada k različnim razlagam. Pri eni razlagi sta pravilna dva izraza.

A	Meščanska smer reformacije.	A	Cvinglijanstvo
C	Spor s papežem Klementom VII.	B	Hugenoti
B	Kalvinisti v Franciji.	C	Henrik VII.
E	Vrhovni poglavar cerkve je kralj.	D	Kalvinizem
A, D	Smer reformacije v Švici.	E	Anglikanstvo
F	Začetnik kalvinizma.	F	Jean Calvin
C	Poročen s Katarino Aragonsko.		
E	Nastane leta 1534.		
F	Uvede stroga pravila vsakdanjega življenja.		
D	Smer reformacije, ki se širi na Nizozemsko in Škotsko.		

PRILOGA 5: Ponoviteni list Reformacija: rešitve

REFORMACIJA – ponovitev (rešitve)

VODORAVNO:

6. pripadniki anglikanske cerkve (**anglikanci**)
8. reformacija; gibanje za 'pravo vero' (**protestantizem**)
9. kraj, kjer je bil podpisan verski mir leta 1555 (**augzburg**)
10. dajanje prednosti sorodnikom pri podeljevanju funkcij in služb (**nepotizem**)

NAVPIČNO:

1. prodaja služb in funkcij; predvsem cerkvenih (**simonija**)
2. smer reformacije v Švici pod vodstvom Jeana Calvina (**kalvinizem**)
3. misleci, ki so kritizirali cerkev in jo želeli preobraziti (**reformatorji**)
4. smer reformacije, ki jo je začel Ulrich Zwingli (**cvinglijanstvo**)
5. evangeličani; samostojna verska skupina pod vodstvom Lutera (**luterani**)
7. nemški redovnik, ki objavi 95 tez (**martin luter**)

Avtorji prispevkov:

NEŽA DOVŽAN

JURE KAPUS

LARA OŠTERBENK

URBAN PAVŠEK

JURE PIPAN

NIKA RADI

ROBERT RENER

TINKARA STARČEK

TAMARA ŠTERK

**Naslov: Prispevki k didaktiki zgodovine,
Letnik XIX, št. 3**

ISSN: 1581-8713

ISSN: 1581-8721 (ELEK. VERZIJA)

Urednica: Danijela Trškan

Oblikovalka: Danijela Trškan

*Copyright © Oddelek za zgodovino Filozofske fakultete UL
(za potrebe predmetov Didaktika zgodovine I, Didaktika
zgodovine II, Pedagoška praksa iz zgodovine, Terensko
delo pri zgodovini v osnovni in srednji šoli)*

Ljubljana

2021